NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN DIRECTIEVERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

OPGERICHT 1778

DEEL LVII 1919.

WELTEVREDEN
G. KOLFF & Co.

1919 — 1920

's GRAVENHAGE
M. NIJHOFF.

INHOUD.

Notulen der eerste Directievergadering gehouden op 20 Januari 1919.

Aanwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, voorzitter; P. DE ROO DE LA FAILLE, V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Mr. K. F. CREUTZBERG en Dr. B. SCHRIEKE; de eerste en laatste door ongesteldheid, de tweede en derde door drukke werkzaamheden verhinderd.

I. De Notulen der bijeenkomst op 11 December 1918 worden na bespreking der aanteekeningen bij de rondlezing goedgekeurd en vastgesteld.

II. Aan de orde is thans de benoeming van een' voorzitter. De Heer HAZEU deelt mede, dat hij in den ter vorige vergadering (II sub 1) gevraagden bedenktijd tot het besluit is gekomen het hem aangeboden voorzitterschap te aanvaarden. Wel heeft men thans een lid van den Raad van Indië in zijn midden (den Heer DE ROO DE LA FAILLE, wien bij deze gelegenheid door spreker namens de geheele Directie hartelijke gelukwenschen met zijne benoeming in het hoogste College worden aangeboden), maar waar deze zelf op 11 Dec. l.l. heeft opgemerkt, de adat in deze nïet onder alle omstandigheden als bindend te willen beschouwd zien, heeft hij vrijheid gevonden den aandrang zijner medeleden te volgen. Met applaus worden deze woorden begroet.

Voorts wordt door den nieuwen voorzitter op algemeenen wensch de Heer P. DE ROO DE LA FAILLE aangezocht als vice-president te willen optreden. Deze verklaart zich met een woord van dank daartoe bereid.

III. In de commissies voor jaarlijksche opname, te benoemen ingevolge art. 9 van het Reglement van Orde wordt zooveel mogelijk continuiteit betracht.

Deze commissies wordt samengesteld als volgt:

voor het financieel beheer: de H. H. MOQUETTE en BOSCH;

voor het ethnographisch museum en de handschriftenverzameling: de H. H. DE ROO DE LA FAILLE en BOSCH;

voor het oudheidkundig museum: de H. H. OTT DE VRIES en SCHUMANN;

voor het munt-, penning- en zegelkabinet: de H. H. DE ROO DE LA FAILLE en ZIMMERMANN;

voor de boekerij: de H. H. HAZEU en SCHUMANN;

IV. Wat het bibliotheekrapport betreft (Not. 11 Dec. '18 sub X) de grootere commissie (Not. 8 April '18 IV) kon door verhindering van een harer leden daarover nog niet te rade gaan, maar hoopt zoo spoedig mogelijk haar advies op te maken.

V. Een concept-schrijven inzake de aanstelling c. q. opleiding van ambtenaren voor het Museum van Gouvernementswege (zie Notulen 4 Augustus '18 onder II aan het slot) is na lange vertraging, waarvan de oorzaken in een' begeleidenden brief zijn uiteengezet, bij de Directieleden in rondlezing geweest. De Heer BOSCH heeft op den omslag er de aandacht op gevestigd dat, wat de Ethnographische Verzameling betreft opleiding van een ambtenaar niet noodig is, als een vakethnograaf (spreker denkt hier bijv. aan één der conservatoren van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden) bereid zou worden gevonden als directeur van het Ethnogr. Museum alhier op te treden.

Tegen het concept en de opname van het amendement van Dr. BOSCH alsmede de voorgestelde regeling der positie van den Heer GEDIKING heeft geen der Directieleden bezwaar, zoodat besloten wordt het aldus gewijzigd schrijven door

bemiddeling van den Directeur van O. en E. bij de Regeering in te dienen.

VI. Met goedvinden van den voorzitter heeft de bibliothecaris in eene nota een plan ontwikkeld tot uitgave eener serie van populaire geschriften op het gebied der taal-, land- en volkenkunde van Ned.-Indië.

Bij de rondlezing hebben sommige leden zich voor het voorstel verklaard c. q. onder een anderen titel.

Dr. HAZEU, hoewel instemmend met het plan, vreest dat er weinig verschijnen zal, daar degenen, die de monographieën zouden moeten samenstellen, met werk overkropt zijn.

De Heer OTT DE VRIES vraagt, of de uitgave het Tijdschrift niet zou schaden? Hij is er overigens voor allerlei terrein te betreden, zelfs dat der economie en politiek niet te schuwen, waartegenover de voorzitter opmerkt, dat de traditie de publicaties van het Genootschap binnen enger grenzen houdt.

De Heer DE ROO DE LA FAILLE wijst er op, dat men voor het beknopt te boek stellen zijn onderwerp geheel moet beheerschen; schetsen als die van de reeks: „Groote Godsdiensten" kunnen echter naar Dr. BOSCH meent, den auteurs toch niet zooveel tijd gekost hebben.

De Heer BOSCH meent, dat een boekje over meubelen uit den Compagniestijd thans zou inslaan.

Voorts dringt de Heer DE ROO DE LA FAILLE er bij den Heer MOQUETTE op aan, dat deze, waar het boek van NETSCHER en VAN DER CHIJS in veel opzichten verouderd is, de munten van Ned.-Indië eens opnieuw zal behandelen in eene kleine studie, die van dit zeer bijzonder, door hem volkomen beheerscht onderwerp de quintessens geeft, en daarbij de nieuwe vondsten op numismatisch gebied, o. a. die in Pasei, welke een eigenaardig licht werpen op de geschiedenis dezer gewesten, zal te boek stellen.

Waar de Heer MOQUETTE opmerkt, dat de edita van het Genootschap hoofdzakelijk op de Directieleden drijven, wil

de Heer ZIMMERMANN, dat men meer medewerkers daarbuiten zoeke en in deze serie over alle onderwerpen handele, ook en juist curiosa, naar de bevatting van de groote rubriek der nieuw toegetreden leden.

De voorzitter constateert, dat de stemming vóór het plan is, mits omtrent de practische uitvoerbaarheid eenige zekerheid kan gegeven worden.

Dr. BOSCH wenscht het in handen te stellen van de Redactiecommissie, die zich eerst van de toezegging van een 5-tal monographieën wil verzekeren, opdat men niet na het eerste begin blijft zittten Wordt een 5 of 6-tal auteurs bereid gevonden, dan raadt hij van wal te steken met eene proeve in gewoon 8° formaat.

Aldus besloten.

VII. De Heer ZIMMERMANN heeft reeds tijdens de bespreking van het vorig punt aangedrongen op het spoediger en vaker verschijnen van het Tijdschrift. Daaromtrent heeft de Heer BOSCH aanstonds eene mededeeling te doen (zie IX sub 1).

Ook heeft de Heer ZIMMERMANN zijn voorstel gememoreerd om breedere kringen (b. v. de controleurs B. B.) op te wekken tot medewerking aan het Tijdschrift, welke raad indertijd niet is opgevolgd. De voorzitter geeft den Heer ZIMMERMANN thans desgewenscht gelegenheid daaromtrent een voorstel te doen.

Dr. BOSCH deelt echter mede, dat de Redactiecommissie een 10-tal dagen geleden vergaderd heeft om een circulaire op te stellen tot uitnoodiging om mede te werken aan het voorgenomen Java-nummer van het Tijdschrift bij gelegenheid van het Congres te Solo in September 1919 (zie Notulen 11 December 1918 IX sub 3). Deze circulaire is nog niet verzonden, zoodat zij in dien geest ware te stellen, dat gevraagd werd om medewerking voor het Tijdschrift, speciaal voor het Java-nummer.

Overigens zijn juist in den laatsten tijd meerdere stukken

van buiten de Directie staanden aangeboden en ter publicatie aanvaard.

Vreest de voorzitter, dat het effect van den oproep in het algemeen gering zal zijn, de Heer DE ROO raadt aan personen uit te kiezen, die men om bijdragen kan vragen.

VIII. Aan de orde zijn thans de ingekomen stukken:

1. Vraag van den Ass. Resident van Wonosobo bij missive van 13 December 1918, No. 6208/10, of opzending wordt verlangd van in de desa Djlamprang, district Leksono, gevonden gouden voorwerpen.

Door Dr. BOSCH opzending verzocht. (Zie Not. 5 Mei '19 V 17 en 25).

2. Aanbieding bij schrijven van den Commandant der Zeemacht van 12 December 1918, No. 10351, van 14 zeekaarten en eene aanvulling op den Zeemansgids.

Reçu geteekend teruggezonden.

3. Antwoord der redactie van het Alg. Landbouwweekblad voor N. I., Bandoeng 21 Dec. '18, waarin ruil tegen Verhandelingen, Tijdschrift, Notulen wordt goedgekeurd met aankondiging van den inhoud, echter met het voorbehoud „voor zoover voor onze lezers van belang".

Zie Notulen verg. 11 Dec. '18 sub II No. 10.

Bij zulk eene beperking der toezegging geeft de Directie de voorkeur aan een abonnement.

De Heer MOQUETTE vraagt, of niet een Gouv. besluit ware uit te lokken, volgens hetwelk een exemplaar van elk verschijnend geschrift moet afgestaan worden aan het Bat. Genootschap (het z. g. „Pflichtexemplar" van vele Europeesche staten ten behoeve der Landsbibliotheek). Vroeger hebben wel voorschriften omtrent het deponeeren van publicaties bij het plaatselijk bestuur bestaan en zijn (ingevolge bijblad no. 2755 (1874) zulke geschriften, of ook wel exemplaren van het Departement van Justitie bij de Bibliotheek van het Genootschap gedeponeerd. Aan deze bepalingen wordt echter niet meer de hand gehouden.

Op het tot stand komen van een voorschrift ten behoeve der Bibliotheek van het Bat. Genootschap bestaat naar het gevoelen der Directie op het oogenblik niet veel kans.

De Heer MOQUETTE oppert het denkbeeld om de uitgevers aan te schrijven. Besloten wordt betere tijden af te wachten; wel den Directeur van O. en E. te verzoeken om dadelijke toezending der geschriften door het Depot van Leermiddelen inplaats van éénmaal per jaar).

4. Toezending door de Vereeniging van Vrienden der Aziatische Kunst, te 's Gravenhage (19 September 1918) van een circulaire, met uittreksel uit de Ontwerp-Statuten en Mededeelingen No. 1.

Lidmaatschap aanvaard (à *f* 10.— 's jaars).

5. Toezegging door den Hoofdambtenaar voor de Volkslectuur bij schrijven van 28 December 1918, No. 3089, van een gratis-exemplaar van het Inlandsch Persoverzicht (zonder verbindtenis), en verzoek om kosteloos af te staan 150 ex. van 's Genootschaps editum: „Inhoudsopgave van Javaansche couranten door R. POERWOSOEWIGNJO".

Zie Notulen 11 December 1918 II sub 16.

Bedanken. Daar de voorraad in den goedang slechts 150 exemplaren bedraagt, worden 100 daarvan gratis ter beschikking gesteld.

6. Verzoek van de New York Academy of Sciences, 27 October 1918, om aanvulling van edita.

Toegestaan. Zie Notulen 3 Maart 1919 V sub 9.

7. Aanbieding door de Algemeene Secretarie bij dienstnota van 31 Dec. 1918, No. 39677/18, van „Letters to the people of India on responsible Government" door L. CURTIS.

Bedankt 1 Jan. 1919.

8. Aanbieding bij schrijven van den Ass. Secretary to the Government of India, Dep. of Education, Books Distr. Calcutta 9 Dec. 1918, No. 1330, van Addenda & Corrigenda tot de (Provincial) Gazetteers van Mandla, Wandha & Buldana Districts.

Bedankt 6 Januari 1919.

9. Schrijven van den waarn. Sultan Sepoeh, Cheribon 30 December 1918, waarin een vrijwel afwijzend antwoord wordt gegeven op het voorstel der Directie betreffende den aankoop van een gedeelte der aangeboden oudheden en de benoeming eener commissie van taxatie. Enz.

Wordt besloten voorshands van verdere onderhandeling af te zien.

10. Aanbieding door den Ass. Secretary to the Government of India, &c. Calcutta 2 Dec. 1918, No. 1297, van B. Volume Gazetteer of the Allahabad District.

Bedankt 6 Januari 1919.

11. Bericht van aankomst en dankbetuiging van den bibliothecaris der Imperial Library, Calcutta No. 1598, voor de edita van het Genootschap, derwaarts gezonden op 29 Aug. 1918.

Informatie. Vergoeding der onkosten ontvangen 28 Januari 1919. (Zie Notulen 3 Maart '19 V, sub 8).

12. Aanbieding door het Hoofd van het Encyclopaedisch Bureau bij schrijven Weltevreden 8 Jan. 1919, No. 7 van „Studies over de Bwoolsche taal, door W. J. D. VAN ANDEL, 1e deel" ter event. opname in het Tijdschrift.

Door den Heer VAN ANDEL werd bij een bezoek aan het Museum nog aangeboden het vervolg zijner „Studies".

In handen gesteld van de Redactiecommissie. (Zie echter Not. 3 Maart '19 V sub II).

13. Verzoek van de Commissie voor aanslag in de Bedrijfsbelasting voor inlanders e.d.g., Batavia 28 Dec. 1918, No. 89 (ontvangen 10 Jan. '19) om opgave betreffende het inlandsch personeel van het Museum.

Verstrekt 11 Januari 1919.

14. Aanbieding door het Hoofd van het Encyclop. Bureau bij schrijven Weltevreden 10 Jan. '19 No. 12, van afschrift eener correspondentie over oudheden van Celebes, met den Heer Dr. A. C. KRUIJT, te beschouwen als vervolg op zijne mededeeling aangaande de lijkverbranding op Celebes in Notulen LI, 1913 blz. I-IV, met verzoek om opname in de Notulen.

Alsnog in rondlezing zenden. Zie Notulen 3 Maart '19 V.

15. Aanbieding door den Vertegenwoordiger in N. I. tevens Hoofdadministrateur, Tandjong Pandan 2 Jan. 1919 No. B/251, van het Jaarverslag over het boekjaar 1917 der Billiton-Maatschappij.

Bedankt 14 Jan. 1919.

16. Dankbetuiging van den Resident A. J. W. HARLOFF, bij schrijven Solo 8 Jan. '19, met verzoek om inlichting, of er verband bestaat tusschen de door hem en den Heer MARKAR aan het Genootschap aangeboden bronzen handen. (Zie Notulen 4 Aug. '18 XI 2, 20 Sept. '18 sub I en 11 Dec. '18 V sub b).

Dr. BOSCH is voornemens omtrent de beide belangrijke voorwerpen eene kleine nota samen te stellen voor het Oudheidkundig Verslag.

17. Aanbieding bij schrijven Batavia 8 Jan. '19, No. 266/D, door den Directeur der B. O. W., van Verslag over de B. O. W. over 1915 deel IV en V (Havenwezen en Bevloeiing enz.).

Bedankt 14 Jan. '19.

18. Schrijven van het Bestuur van den N. I. Kunstkring te Batavia, 18 Jan. '19, waarbij verzocht wordt ten behoeve van den door de Vereeniging georganiseerden teekencursus beurtelings eenige voorwerpen uit het Museum in bruikleen te mogen ontvangen.

De Heer ZIMMERMANN is van meening dat zulks niet mag geschieden op grond van artikel 10 van het Reglement van Orde, hetwelk echter bepaalt, dat geen voorwerp in de verzameling aanwezig (behalve boeken) mag worden uitgeleend zonder vergunning van het Bestuur.

De antecedenten wijzen in verschillende richting: de platen Rach werden naar Buitenzorg gezonden (in 1910 ten behoeve van Jhr. DE GRAEFF (Not. bladz. 63), in 1915 een zestal dezer aan den G. G. IDENBURG (Not. bladz. 47), de gamelan „Soeka Rameh Banten" in bruikleen afgestaan voor den Pasar Gambir (Not. 1909 blz. 133), maar voor het buitenland (Not. 1910 blz. 54/55), voor fancy-fairs en tooneelvoorstellingen voorwerpen geweigerd.

Dr. Bosch raadt aan de zaak niet te zwaar op te vatten; het gaat slechts om eenige geornamenteerde dingen (een roeispaan, een wajangpop nu en dan). Het Bestuur van den Kunstkring maakt overigens zelf de restrictie van achtereenvolgende uitleening in overleg met de conservatoren.

Daar de conservator der betrokken afdeeling thans afwezig is, is de Directie geneigd haar besluit niet te nemen zonder hem in de zaak te kennen.

De Heer Zimmermann maakt de quaestie principieel. De voorwerpen in het Museum zijn voor het meerendeel bruikleen van het Gouvernement. Mag men ze dan de deur uit laten gaan? Bovendien moeten bezoekers, die vaak van verre komen de door hen gezochte stukken niet afwezig vinden.

De Heer Bosch echter meent, dat het goed zal zijn dit verzoek niet te weigeren. Heeft Dr. Hazeu gezegd, dat geen Museum in Europa het doet, ginds zijn de verhoudingen anders. Daar heeft elke teekenacademie zijn eigen materiaal. Hier ijvert de Heer Jansz voor zijne lessen aan deels inlandsche leerlingen, terwijl hij met bruikleen b. v. der gipsen Boroboedoerafgietsels, die voor hier waardeloos zijn en in den goedang staan, reeds blij zoude zijn.

Daartegen heeft niemand bezwaar. Zie verder Notulen 3 Maart 19 sub I.

IX. De verzending der edita is in Mei 1916, toen de verbindingen onzeker werden, gestaakt (Not. blz. 47). Zal men, nu de vijandelijkheden zijn opgehouden, de expeditie naar Europa hervatten?

De Heer Moquette wijst er op, in welken bedroevenden staat de mailstukken nog steeds aankomen.

Besloten wordt met het hervatten der verzendingen nog te wachten.

X. Bij de rondvraag deelt Dr. Bosch mede:

1) dat over een paar weken eene nieuwe aflevering van het Tijdschrift verschijnen zal. Daarmee is dan deel LVIII (begonnen in 1916) compleet. De vertraging is behalve aan

weinig kopij te wijten geweest aan het langzaam opschieten van den drukker, die overladen is met werk. Met het nieuwe deel wenscht Dr. BOSCH het Tijdschrift meer up to date te maken door een nieuw lettertype, ander uiterlijk, grooter formaat, gelijk de Bijdragen Kon. Instituut er ook kloeker uitzien. Van het lettertype, waarmede nu het Tijdschrift gezet wordt zal de firma geen nieuw materiaal meer laten uitkomen. De Heer BOSCH vraagt de goedkeuring der Directie om de periodieken van het Genootschap met de zetmachine te laten zetten. Dat kost ongeveer evenveel en gaat vlugger, maar in de kopij kan niet dan bezwaarlijk gewijzigd worden. Extra correctie wordt afzonderlijk berekend. Daarom vraagt Dr. BOSCH vergunning het Amerikaansch systeem toe te passen, waarbij onkosten wegens slordig schrift of onnoodige correctie op het auteurshonorarium worden verhaald tot een bepaalde limiet.

De H. H. HAZEU en ZIMMERMANN vreezen, dat dit reclames zal geven en van medewerking afschrikken.

Echter ware met den Heer OTT DE VRIES de eisch te stellen, dat alle kopij getikt moet worden ingeleverd of dat ze overgetikt wordt voor de drukkerij.

De Heer MOQUETTE verlangt te weten, of met de zetmachine ook Chineesche en Arabische teekens gezet kunnen worden, zooals dat bij zijne onderwerpen onvermijdelijk is.

Na telefonische informatie bericht Dr. BOSCH, dat beide lettertypen met de hand kunnen ingevoegd worden in het zetsel der machine. Enz.

Aldus besloten.

2). dat de lezing en de lichtbeelden daarvoor (zie Notulen 11 Dec. '18 V sub a) thans zoover zijn gevorderd, dat de uitnoodiging in zee zou kunnen gaan. Eerst echter enz.

Aldus besloten.

3). dat de Heer MOENS een drietal bamboekokers uit Sanggau, W. afd. van Borneo, gebruikt voor het bewaren van allerlei, heeft aangeboden voor de Ethnographische Verzameling.

Aanvaard. Dank betuigen.

XI. De Heer OTT DE VRIES:

a). vestigt er de aandacht op, dat in de Regeeringsalmanak voor 1919 deel I bladz. 284, nog de oude bepalingen van het lidmaatschap staan afgedrukt.

Gevraagd is slechts om opgaven betreffende de samenstelling der Directie. De adj.-secretaris zorge ook voor verandering in deel I overeenkomstig de nieuwe Statuten.

b). deelt ten vervolge op hetgeen door hem dienaangaande werd gezegd in de Augustus-vergadering l.l. (Notulen sub VI, blz. 85) mede, dat het maandelijksch bedrag der electrische verlichting, dat in 1916 nog *f* 150.— bedroeg, na in 1918 te zijn gedaald tot gemiddeld *f* 105.— nu door veranderingen in de plaatsing der lampen met hetzelfde effect nog kan herleid worden in theorie tot *f* 75.—

Den Heer OTT DE VRIES wordt voor zijne goede zorgen dank gebracht.

c). bespreekt de verbouwing van de Leeszaal. Het oude Muntenkabinet, thans nagenoeg ontruimd, moet voor zijne nieuwe bestemming worden ingericht.

Voor Leeszaal is het niet geschikt vooreerst wegens warmte, stof en storende geluiden van de wegzijde, en daarom ook als zoodanig vroeger ontruimd, en in de tweede plaats, omdat het aan het Bibliotheekpersoneel geen gelegenheid biedt het bezoek van de Leeszaal te controleeren.

Bij het boekenmagazijn getrokken, geeft het bruto 40°/₀, netto 30°/₀ aanwinst der tegenwoordige bergruimte.

Voorgesteld wordt in de tegenwoordige handschriftenkamer een muur op te trekken, zoodat de ruimte verdeeld wordt in eene localiteit van de grootte der tegenwoordige Leeszaal en daarachter eene van de grootte van het kantoor der bibliotheek. Naar het groote lokaal ware de leeszaal over te brengen met al haar meubelen, de tegenwoordige leeszaal in te richten tot bureau van uitleening en contrôle, de kamer achter de nieuwe leeszaal te maken tot kamer van den conservator der handschriften, terwijl het kantoor kamer van den bibliothecaris blijft (Notulen 1914 blz. 7/8).

Voor de kasten, die in de toekomstige kleinere handschriftenkamer niet kunnen worden ondergebracht, wordt plaats afgestaan in de ruimte der boekerij.

De Heer OTT DE VRIES noemt de vrees van den Heer MOQUETTE, dat door deze aanwinst in bergruimte en lokalen het maken van een nieuw bibliotheekgebouw voor het Bataviaasch Genootschap op het terrein der tegenwoordige Bestuursschool uitstel zou kunnen ondervinden, ongegrond. De urgentie blijft bestaan, de toestand is dan nog gebrekkig, het gebouw is o.a. niet brandvrij.

De H. H. HAZEU en MOQUETTE herinneren er aan, dat het perceel ten zuiden van het Museum op voorstel der Directie (Notulen 1914 blz. 2-12) door de Regeering werd gekocht (bij Gouv. Besluit van 6 Februari 1914 No. 15, Notulen blz. 29) en bestemd voor de toekomstige uitbreidiug van genoemde instelling, speciaal voor een nieuw, modern ingericht gebouw voor hare boekerij (Notulen blz. 11). De Heer OTT DE VRIES beaamt dit dadelijk, maar wijst er op, dat het nog langen tijd zal duren, eer het gebouw er staat.

De Heer MOQUETTE vestigt er de aandacht op, dat over een jaar of drie de tegenwoordig beschikbare ruimte van de Ethnographische Verzameling gebruikt zal zijn, en dat men op het Museumterrein niet verder uitbouwen kan (Notulen 1914 blz. 4/5); dan dient dus beslag te worden gelegd op de lokalen en het magazijn der tegenwoordige boekerij.

Deze opmerkingen doen den Heer ZIMMERMANN het plan opperen aan de Regeering een request te zenden, om de Bestuursschool uit het gebouw aan de zuidzijde van het Museum weg te nemen, terwijl Dr. HAZEU vraagt, of het op het Departement wel vast ligt, dat het erf der Bestuursschool voor de uitbreiding van het Museum en den bouw eener nieuwe Bibliotheek van het Bat. Genootschap is bestemd?

De Heer OTT DE VRIES belooft alle op den aankoop betrekking hebbende stukken op zijn Departement te laten lichten

en ter volgende vergadering mede te brengen, terwijl hij ook eene begrooting van de verbouwing der Leeszaal zal laten maken.

De zaak wordt aangehouden tot de aanstaande bijeenkomst.

XII. Dr. HAZEU brengt ten slotte advies uit over een opstel van Dr. E. Ritter VON ZACH, aangeboden voor het Tijdschrift. Dit artikel over de verhandeling van Prof. Dr. J. J. DE GROOT „Sinologische Bibliotheken und Seminare" (Abhandlungen der Kgl. Preuss. Akademie, Hist.-philol. Klasse 1913 No. 5) is geheel van kritischen aard. Daar deze verhandeling niet in 's Genootschaps werken verscheen, heeft de Directie, waar overigens in de laatste jaren geen Sinologica in haar periodieken werden gepubliceerd, wel bezwaar thans een stuk van zuiver kritischen en bovendien gedeeltelijk polemischen inhoud te plaatsen.

Besloten wordt daarom het opstel weder ter beschikking van den schrijver te stellen.

XIII. Bedankt voor het gewoon lidmaatschap:

Dr. C. W. TH. BARON VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM, Weltevreden.

H J. H. EIGL, Temanggoeng.

J. H. KUNEMAN, Badek, Kediri.

F. W. LUTTER, Tjepoe.

N. BEETS, Ngimbang bij Djombang.

Bedankt voor het buitengewoon lidmaatschap:

H. GRONDIJS, Weltevreden.

J. CH. v. SLIEDRECHT, Madioen (tegen April '19).

H. A. TADEMA WIELANDT, Soerabaja.

Als gewoon lid gaven zich op:

J. E. RADERSMA, Assistent Mendaris B. Est., Tebing Tinggi.

H. BEKINK, controleur B.B., Blitar.

W. G. F. L. RISSINK, admin. ambt. B.B., Blitar.

Opleidingsschool voor Inlandsche Ambtenaren, Blitar,

J. PINEDO, architect, Soerabaja.

ROELOFS, agent Semar. Zee- en Brandassurantie Mij. Djokja.

H. J. E. F. SCHWARTZ, oud ass.-resident, leeraar a/d Politieschool, Weltevreden.

Zendingsconsulaat p/a D. CROMMELIN, zendingsconsul, Weltevrèden.

P. BÜTTNER, employé s.f. Soekodono, Modjoagoeng.

Als buitengewoon lid:

J. TOLK, onderwijzer 2e Kl., Blitar.

R. M. DARTOSOEGONDO, ass. wedono, Weltevreden (Bestuursschool).

A. L. WAWO RUNTU, oud majoor Menado, lid v/d Volksraad, Mr. Cornelis.

R. T. WIRA NATA KOESOEMA, Regent van Tjiandjoer.

J. E. POTHOFF, cand. gezaghebber, Weltevreden.

A. J. NIJHOFF JR., onderwijzer Osvia, Blitar.

Mr. K. DENIJS, voorzitter Landraad, Blitar.

Overgegaan van het buitengewoon naar het gewoon lidmaatschap:

W. STAUGAARD, particulier, Batoe bij Malang.

D. J. G. VAN STEENBERGEN, 1e luit., Solo.

G. SCHMITZ, procuratiehouder Fr. Peek & Co., Soerabaja.

CHR. L. DAT, makelaar, Soerabaja.

P. W. CALKOEN, empl. s.f. Soekodono, Modjoagoeng.

EUG. REINECKE, admin. Pandhuisdienst, Modjoagoeng.

(De beide laatsten tegen het 2e kw. 1919).

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en vastgesteld in de Directievergadering van 3 Maart 1919.

G. A. J. HAZEU, *voorzitter.*

P. GEDIKING, *adj.-secretaris.*

Notulen der tweede Directievergadering, gehouden op Maandag 3 Maart 1919.

Aanwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, voorzitter, P. DE ROO DE LA FAILLE, ondervoorzitter, V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, Mr. K. F. CREUTZBERG, Dr. B. SCHRIEKE, en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: het Directielid Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN.

I. Eenige kantteekeningen op de notulen der vergadering van 20 Januari l.l. worden besproken. Naar aanleiding van punt VII merkt de Heer SCHRIEKE op, dat de circulaire ter opwekking tot het lidmaatschap (uit het jaar 1915, Not. blz. 6 en 18, doch na lange aarzeling eindelijk het vorig jaar in gebruik genomen (Not. 1918 blz. 15) in hare formuleering een aandrang bevat, die eenige geadresseerden, welke de Heer SCHRIEKE ontmoet heeft, onaangenaam heeft getroffen, en hen heeft weerhouden destijds toe te treden. Het betreft de passage, dat, indien men het aangeboden lidmaatschap niet wenscht te aanvaarden, tegenbericht wordt verwacht. Echter is niemand zonder opgave zijnerzijds als lid geboekt. De gewraakte circulaire, waarvan nog slechts geringe voorraad is, zal bij eventueele verdere propaganda door een andere worden vervangen.

Wat VIII No. 18 betreft, het verzoek van den Kunstkring' waarover de vergadering niet wilde beslissen zonder eerst de meening van den toen afwezigen conservator der Ethnographische Verzameling te hooren, Dr. SCHRIEKE heeft in zijne kantteekening gewezen op een antecedent onder zijn beheer, en ziet geen bezwaar in het toestaan van het verzoek onder de reeds genoemde reserven. Met de stemmen der H. H. ZIMMERMANN en MOQUETTE tegen, besluit de

Directie de uitleening van telkens door den conservator te bepalen voorwerpen aan den teekencursus van den Kunstkring toe te staan.

Hierna worden de notulen der vergadering van 20 Januari 1919 goedgekeurd en vastgesteld.

II. De voorzitter memoreert de lezing van Dr. BOSCH op 25 Februari l.l., welke hij door gezondheidsredenen niet heeft kunnen bijwonen, maar die, door den Gouverneur-Generaal en een groot publiek aangehoord, een succes mag heeten. De voorzitter brengt Dr. BOSCH daarvoor dank en verwacht dat deze voordracht als No. 1 der populaire geschriften zal verschijnen. Dr. BOSCH heeft echter reeds lang te voren zijne lezing aan de redactie van het Bataviaasch Nieuwsblad voor het groene Weeknummer beloofd, doch meent dat er geen bezwaar tegen zal bestaan haar met afbeeldingen en hier en daar omgewerkt in de nieuw ontworpen edita van het Genootschap te herdrukken.

Wat eventueele volgende lezingen betreft, vermeldt Dr. BOSCH, dat hij in besprek is met eenige personen o.a. met den Heer P. V. VAN STEIN CALLENFELS (over het onderwerp: Wajang).

Voor de plannen op 30 Mei a.s., welke de Heer OTT DE VRIES aanroert, zie beneden sub V no. 27.

III. In de bestaande vacature wordt, overeenkomstig hetgeen ter vergadering van 11 December 1918 II sub 1 reeds werd besproken, voorzien door de benoeming van Dr. D. A. RINKES, die reeds van 1910 tot einde 1915 deel van de Directie uitmaakte.

IV. De stukken der boekafsluiting over 1918 zijn in rondlezing geweest. De posten der begrooting heeft de penningmeester overeenkomstig den wensch van den voorzitter in het vorig jaar, deels reeds met de conservatoren besproken, deels geschiedt dit thans. Daarop wordt de begrooting

goedgekeurd en zullen de gezamenlijke stukken in handen worden gesteld van de commissie voor het jaarlijksch onderzoek der financien. (Notulen 20 Jan. '19 III). De uitgaven voor het Gedenkboek worden ingevolge het vroeger besluit (Not. 1918 blz. 14) niet op de begrooting, maar op de kapitaalrekening gebracht.

V. Van de ingekomen stukken wordt het eerst behandeld no. 14 van de vorige vergadering, aangehouden om alsnog in rondlezing te gaan. Besloten wordt aan het verzoek van het Hoofd van het Encyclopaedisch Bureau, den Heer L. VAN VUUREN, te voldoen en eenige bescheiden aangaande oudheden op Celebes in de bijlagen der Notulen op te nemen als vervolg op zijne mededeelingen betreffende de lijkverbranding op Celebes in de Notulen deel LI (1913) bijlage I, blz. I-IV. Van de inleidende brieven evenwel zullen slechts enkele gedeelten worden gepubliceerd. (Zie Bijlage I bladz. 26).

Daarna komen aan de orde de ingekomen stukken van Maart; te weten:

1. Aanbieding bij schrijven van den 1sten Gouv. secretaris, Buitenzog 14 Januari 1919, no. 109/IVE, van het boek: „De opkomst der Westerkwartieren van de O. I. Compagnie, door H. TERPSTRA".

Bedankt 26 Jan. '19.

2. Aanbieding namens den Gouv. Generaal bij missive van den 1sten Gouvernementssecretaris, Buitenzorg 21 Jan. '19, Not. 204/IIIA van het groote werk over Nias, door E. E. W. G. SCHRÖDER, 2 deelen, royaal 4°.

Bedankt 31 Jan. '19.

3. Brief van den Heer J. N. SMITH, Darmajoe 25 Jan. '19, waarbij bericht wordt, dat geen bezwaar bestaat tegen samenvatting alhier van het zakelijke uit zijn opstel over „de Kilajoe als treurboom", mits hem daarna het handschrift terug worde gezonden.

Zie Not. 4 Nov. III sub 11, Not. 11 Dec. '18 II sub 8.— Teruggezonden 20 Mei '19.

4. Eenige geschenken van het Landsarchief voor de Verzameling Varia der Bibliotheek (28 Jan. '19 zonder beg. schrijven) te weten: Predikbeurtenbriefje 1791; inl. pas, enz.
Bedankt 28 Januari 1919.

5. Terugbetaling door den bibliothecaris der Imperial Library, Calcutta, bij brief gedateerd 7 Jan. '19, No. 1711, van de onkosten der zending van edita dezerzijds.
Zie Not. 20 Jan. '19 VIII sub 11.
Informatie.

6. Aanbieding van „Agrarisch Reglement voor het Gewest Menado met toelichting", door den Directeur van B. B., bij dienstbrief Batavia 20 Jan. '19 No. 752/AT.
Bedankt 28 Jan. '19.

7. Aanbieding door den Directeur der B. O. W., Batavia 28 Jan. '19, No. 1801/D, van een boekwerk: „Technische lessen betreffende het Indische Havenwezen".
Bedankt 7 Febr. '19.

8. Aanbieding bij schrijven van den Ass. Secretary to the Government of India, Department of Education, Books Distribution, Calcutta 10 Jan. '19, No. 44, van „List of Corrections ot the B. Vol. of Balaghat & Jubbulpore Dt."
Bedankt.

9. Correctie door den bibliothecaris der N. York Acad. of Sciences, New York 6 Dec. '18, in zijn verzoek om aanvulling der edita van het Bat. Gen.
Genoteerd. Zie Not. 20 Jan. '19 VIII s. 6.

10. Vraag van den Ass. Resident van Wonosobo, 31 Jan. '19, No. 476/19, of opzending gewenscht wordt van een te Gedemon, desa Gondo, onderdistrict Kalikadjar gevonden gouden ring, welke dan vervoerd kan worden met de bij schrijven van 13 Dec. l.l. aangekondigde voorwerpen.
Zie No. 25. Opzending verzocht.

11. Aanbieding door het Encyclop. Bureau, Weltevreden 6 Febr. '19, van een opstel des Heeren W. J. D. van Andel, Gezaghebber te Paleleh getiteld: „Bemerkingen en aanvullingen op Dr. Adriani's beschouwingen over het

Bwoolsch" ter eventueele opname in het Tijdschrift Bat. Gen.

De Redactiecommissie wenscht dit opstel evenals de beide ter vorige vergadering (Not. 20 Jan. '19 VIII 12) aangeboden: „Studies over de Bwoolsche taal" op te zenden aan Dr. H. VAN DER VEEN, te Rante Pao (Midden-Celebes) met het verzoek om zijn oordeel te mogen vernemen.

Aldus besloten.

12. Schrijven van R. ARDI KOESOEMA, Soemedang 25 Februari 1919, waarin ter opzending en overname worden aangeboden twee voetringen opgegraven in de desa Tjikeusi, district Darmaradja, afdeeling Soemedang (Goenoeng Padang, rijk Galoeh).

Opzending verzoeken. (Zie Notulen 5 Mei '19 III 15).

13. Brief van den Heer W. H. HOOGLAND, Bandoeng 6 Februari 1919, waarin de inscriptie wordt gegeven van de schenkpiring van W. BOUMAN, thans in handen van den ass. wed. van Lampejan.

Toevoegen aan de lijst van 6 Dec. l.l., die als bijlage IV (bladz. 161) der Not. 1918 wordt afgedrukt.

14. Schrijven van Mevrouw de Wed. W. S. BERTSCH geb. VAN SLIEDRECHT, Malang 7 Febr. '19, waarbij bericht wordt dat geene handschriften aan het Bataviaasch Genootschap toehoorende, in de nalatenschap van wijlen haar echtgenoot werden aangetroffen. (g. Not. 5 Mei II).

15. Aanbieding door de Gouv. Telefoondienst, Weltevreden Januari 1919, van nieuwe verbindtenisformulieren, met een exemplaar der: „Bepalingen".

Het aan den secretaris gericht ander exemplaar met goedvinden van den voorzitter geteekend 12 Februari 1919.

16. Aanbieding door den Beheerder van het Magazijn van Oorlog, Batavia 12 Februari 1919, No. 97/134, van een leenbewijs voor hier gedeponeerde lila's.

Telefonisch opheldering gevraagd. Daar de oorspronkelijke stukken niet werden aangetroffen in 's Genootschaps archief, werd in overleg met de H. H. SCHRIEKE en SCHWARTZ inzage van die stukken gevraagd bij den

Directeur van het Materieel der Artillerie te Bandoeng.

Er zijn leenbewijzen geteekend door den Heer VAN WETTUM in 1907 en 1913, maar het ware gewenscht, nu alle deposito's worden geverifieerd, ook deze na te gaan. De inzage der oorspronkelijke stukken is noodig ten einde de bijzondere kenmerken der bewuste lila's vast te stellen.

(Zie Not. 5 Mei '19 III sub. 6).

17. Aanbieding door den Hoofdinspecteur, Chef der Opiumregie, Batavia 11 Februari 1919 No. 720/R, van „Wettelijke bepalingen betreffende de Opiumregie, deel II', 2e stuk."

Bedankt 14 Februari 1919.

18. Schrijven van den 1sten Gouvernementssecretaris, Buitenzorg 10 Februari 1919, No. 278/III A2, waarbij wordt medegedeeld, dat de Gouv. Generaal advies verzoekt over de al- of niet wenschelijkheid van aankoop der wapenverzameling van den heengaanden Resident van Bali, den Heer VAN STENIS. De collectie van het Museum, bijeengebracht door verschillende expedities, is van zoodanige waarde en volledigheid, dat betwijfeld mag worden, of zij door die van eenig particulier overtroffen worden kan.

Volgens mededeeling van Dr. BOSCH gaat echter de Heer P. V. VAN STEIN CALLENFELS in den loop van de maand Maart naar Bali. Hem kan als vertegenwoordiger van het Bat. Genootschap verzocht worden de verzameling te Singaradja in oogenschouw te nemen en daaromtrent verslag uit te brengen.

De Heer BOSH zal den Heer VAN STEIN CALLENFELS in dien geest schrijven c.q. telegrafeeren.

19. Schrijven van Dr. B. J. ESSER te Poerbolinggo, 11 Februari 1919, waarin op de vraag dezerzijds, hoe het staat met den door hem in 1913 aanvaarden arbeid tot bewerking der bekroonde antwoorden op de prijsvraag Jav. dialecten van Banjoemas, wordt geantwoord, dat hij het persklaar maken zijner woordenlijst thans heeft overgedragen aan wee inlandsche onderwijzers, en daarop goedkeuring verzoekt.

Zie Notulen 1913, bladz. 99 en 126.

Hierin berusten. Overige handschriften terugvragen.

20. Aanbieding door den Ass. Secretary, Government of India, Department of Education, Books Distribution, Calcutta 20 Jan. '19, No. 86, van "Shadabad Dt. Gazetteer, B. Vol.: Statistics 1900/01-1910/11.

Bedankt.

21. Verzoek van den Burgemeester van Batavia, Februari 1919, om medewerking van het Bataviaasch Genootschap voor de herdenking van het 300-jarig bestaan van Batavia.

27. Schrijven van den Secretaris van het Comité voor de viering van den 300sten verjaardag der stichting van de stad Batavia, dd. 28 Februari '19, waarbij de instelling van een sub-Comité voor eene historische tentoonstelling wordt bericht en de beschikking gevraagd over één der zalen van het Museum ter inrichting van die tentoonstelling.

De voorzitter heeft in antwoord op den eersten brief spoedshalve telefonisch aan den burgemeester de medewerking van het Genootschap en de afvaardiging van den Heer Bosch toegezegd. Hij meent, dat het inwilligen van het verzoek, in den tweeden brief vervat, wel op den weg van het Genootschap ligt.

Besloten wordt medewerking toe te zeggen en het subcomité de beschikking te geven over één zaal van het Museum.

(De Heer Creutzberg heeft kort voor het einde der discussie de vergadering verlaten).

22. Aanbieding door den voorzitter der Société de l'Hist. des Colonies françaises, van reçu voor ontvangen contributie over 1917 en 1918.

Quitantie aan den Penningmeester gegeven.

23. Voorstel der Société des Études Océaniennes, Papeete 11 November 1918, tot ruil van edita tegen Bulletin.

De publicatie is nog zeer gering van omvang, maar valt wel in het kader van onzen ruil. Besloten wordt toe te zenden: Tijdschrift, Notulen en Oudheidkundig Verslag.

24. Dienstnota der Algemeene Secretarie, Buitenzorg 20 Februari 1919, No. 40578/18, waarbij wordt aangeboden deel III der Fransche editie van E. C. ABENDANON's werk: L'expédition de la Célèbes Centrale, maar terugverzocht de deelen III en IV der Hollandsche uitgave, abusievelijk vroeger hierheen gezonden.

De bewuste deelen zijn reeds gestempeld en in de Boekerij opgenomen. Ook ware het wel gewenscht in eene Bibliotheek, wier lezers (vooral de inlandsche) niet allen het Fransch machtig zijn, van een Nederlandsch werk de uitgave in het Nederlandsch te plaatsen.

Bosloten wordt aan het verlangen der Alg. Secretarie te voldoen.

25. Missive van den Ass. Resident van Wonosobo, 22 Febr. 1919 No. 476a/19, met verzoek om antwoord op zijn schrijven (ing. stuk No. 10).

Opzending van den ring verzocht. (Zie Not. 5 Mei '19 III 17 en 25).

26. Aanbieding door den Resident van Kedoe, Magelang 22 Febr. '19 van een'ring, afkomstig van desa Benkal, Temanggoeng.

Aangekocht voor *f* 15.—.

27. Zie na No. 21.

28. Schrijven van den bibliothecaris der Vajiranana National Library, Bangkok 18 Febr. '19, behelzende bericht der niet-ontvangst van de aangekondigde edita.

Wegens het niet hervatten der directe vaart op Siam is het kistje door tusschenkomst van den Agent der K. P. M. te Singapore verzonden per Straits Steamship Co.

VI. Rondvraag. De Heer OTT DE VRIES heeft vóórdat hij de vergadering verlaat eene nadere mededeeling gedaan aangaande de graftombe voor den Heer C. M. PLEYTE (Notulen 20 Sept. '18 IV 2 en 4 Nov. '18 VI sub 1).

In verband met het maken van een onderbouw, die noodig is om verzakken te verhoeden acht de Heer OTT DE VRIES

een crediet van *f* 150,— voor een tombe met een marmeren plaat van 2 c.M. dik, 130 bij 70 c.M. lang en breed voldoende.

Dit bedrag toegestaan.

VII. 1). Dr. SCHRIEKE vestigt de aandacht op een artikel in de Sumatra Post van 17 Februari l.l., overgenomen in het Bat. Handelsblad van 26 Februari No. 47, 2e blad, waarin de tentoonstelling eener collectie Bataksche Ethnographica wordt vermeld, die in den loop van 20 jaar is verzameld door den Heer T. ADAM. Deze collectie zal ook in Batavia worden geexposeerd. Zou het niet zaak zijn, dat het Bat. Genootschap haar, althans ten deele, trachtte te verwerven? Maar wellicht is het dan te laat, omdat reeds stemmen opgingen haar voor Medan te behouden.

Besloten wordt nadere informaties door bemiddeling onzer vertegenwoordigster Mej. G. ANDREAE in te winnen.

2). bericht, dat van de 4 colli, waarin het houten model eener Balische poera (Not. 11 Dec. '18 IXd) uit Boeleleng werd verzonden (per stoomschip Camphuis op 31 Dec. '18) een wordt vermist.

De K. P. M. is doende naar het verlorene te zoeken.

Bij den controleur B. B. te Boeleleng te informeeren, wat in dat pak zit. (Zie Notulen 5 Mei '19 III 8 en 16).

3). deelt voorts mede, dat de Heer J. L. MOENS de aandacht heeft gevestigd op 2 Nepalsche gendi's, die van Bali afkomstig zijn. Dit zou er op kunnen wijzen, dat direct verkeer tusschen Bali en Vóór-Indië heeft plaats gehad. De aankoop voor resp. f. 35 en f. 30 van den Chineeschen eigenaar alhier wordt goedgekeurd. Ook heeft de Heer MOENS attent gemaakt op een ouden chineeschen ketel van de soort als die uit Broenei, beschreven in Orientalisches Archiv Bd. III S. 16. De eigenaar, de goudsmid Koorde te Bandoeng, wil dezen echter wegens den vervallen staat, waarin het voorwerp verkeert, niet opzenden.

De tusschenkomst van den Heer MOENS inroepen.

VIII. De Heer MOQUETTE:

a). Heeft mede te deelen, dat van de muntkasten een der ruiten op onverklaarbare wijze geheel gesprongen is; waarschijnlijk door dat in het glas nog spanning was. Een nieuwe ruit van deze afmeting was niet te krijgen, zoodat het betreffend deel der collectie elders moest geborgen worden en het werk voorloopig niet voltooid kan worden.

Met het oog daarop heeft de Heer MOQUETTE het Muntkabinet alleen des Zondags opengesteld.

Conform.

b). Brengt het verzoek van den bediende Sidin over, om wegens een lichaamsgebrek, dat hem het loopen bezwaarlijk maakt, overgeplaatst te worden van de Boekerij naar het Muntkabinet.

Goedgekeurd, zoodra een geschikt plaatsvervanger gevonden zal zijn. De Heer SCHRIEKE dringt daarbij aan op het toepassen der nieuwe loonregeling naar dienstjaren. (Not. 1918 p. 48).

IX. Dr. BOSCH merkt nog op, dat bij zijne lezing het verkrijgen van stoelen veel moeite heeft gegeven en dat voor huur en vervoer een groot bedrag is betaald. Heeft de Directie het voornemen meerdere lezingen te houden, dan ware het wellicht voordeeliger zelf een paar honderd stoelen aan te schaffen, en deze desnoods nu en dan te verhuren aan andere vereenigingen, die in de zaal van het Genootschap een lezing mochten willen organiseeren.

Zaal en stoelen te verhuren wordt ver verworpen door den voorzitter.

Met het oog op de kosten (een paar duizend gulden), het onderhoud, de bergplaats, wordt door de H. H. ZIMMERMANN en MOQUETTE, daar immers de lezingen nog pas in wording zijn, geraden met dezen maatregel nog te wachten.

X. Bedankt als gewoon lid:

B. J. SWART, lid Raad van Indië, Weltevreden.

Bedankt als buitengewoon lid:

W. J. VELTMAN, Ass.-Resident van Tegal.

S. M. LATIF, landbouwkundige, Moeara Enim, Palembang

A. PH. VAN AKEN, controleur B. B. Tapa' Toean, Atjeh.

R. SASRASOEGONDA, Djokja.

Voor het gewoon lidmaatschap gaven zich op: Vereeniging „Maloeka'' (secr. CH. BARETTA), te Amboina.

H. PEK, ambtenaar Pestbestrijding, Semarang.

N. BEEts, controleur B. B., Ngimbang, bij Djombang, die zijn verzoek tot schrapping op 6 Jan. l.l. als ongeschreven wenscht te zien beschouwd.

Voor het buitengewoon lidmaatschap hebben zich aangemeld:

W. J. D. VAN ANDEL, gezaghebber B. B., Palele (N. Celebes).

Mej. L. DERSJANT, onderwijzeres, Fort de Kock.

B. VERHEUL, gezaghebber B. B. Sigli, Atjeh.

F. M. SCHNEIDER, 1e luit. inf., Weltevreden.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en vastgesteld in de Directievergadering van 5 Mei 1919.

G. A. J. HAZEU, *voorzitter.*

P. GEDIKING, *adj.-secretaris.*

BIJLAGE I (zie Notulen 1919, bladz. 17).

Afschrift.

PENDOLO (POSSO), 22 October 1918.

Hooggeachte Gouverneur,

In de maanden Juli en Augustus van dit jaar heb ik met mijn zoon eene reis gemaakt in de landschappen Napoe, Tawaelia, Besoa, Bada, Rambi en Leboni. Zooals U bekend is worden in die streken vele steenen oudheden gevonden, welke niet door het tegenwoordig levende geslacht zijn gemaakt. Die oudheden bestaan uit groote uit steen gehouwen vaten met zware deksels, waarin de overblijfselen van overledenen werden bijgezet. Verder zoogenaamde menhirs, overeindstaande meestal ruw behouwen steenen, waarvan de bedoeling nog niet bekend is. Voorts steenen mortieren, waarin de rijst werd gestampt, en last nog least: steenen beelden van verschillende grootte, waarvan wij de regelmatigheid der lijnen moeten bewonderen.

Opmerkelijk is ook, dat in de buurt van de pas genoemde steenen vaten steeds groote potten van gebakken aarde worden aangetroffen, die, blijkens de resten van menschenbeenderen daarin gevonden, tot hetzelfde doel werden gebruikt als de steenen potten.

Het was onze bedoeling wat meer te weten te komen van het volk, dat deze voorwerpen heeft vervaardigd, en dat als zelfstandig voortlevend volk uit deze streken verdwenen is. Het is ons gelukt om meer gegevens tot oplossing van deze kwestie te krijgen, dan wij hadden verwacht. Maar daarbij is ons ook gebleken, dat wij niet voldoende licht over die periode in de oude geschiedenis van Celebes kunnen werpen, zoolang wij nog niet bekend zijn met hetgeen van deze oude cultuur in Zuid Celebes overig is gebleven.

Om het belang van deze zaak voor de wetenschap en de geschiedenis durf ik Uwe medewerking inroepen om die gegevens te verkrijgen. Zou het mogelijk wezen, dat

iedere Bestuursambtenaar in Uw gewest door de hulp hunner Inlandsche Hoofden de noodige gegevens bijeenbracht?

In de eerste plaats zou ik moeten weten, welke steenen, waaraan de bevolking min of meer waarde hecht, er in Uw gewest voorkomen. Juiste aanduiding van de plek waar ze gevonden worden, duidelijke beschrijving, liefst met schets, zijn daarbij noodig. Ook moeten wij de overleveringen kennen, welke aan die steenen verbonden zijn. Verder: worden deze steenen op de eene of andere wijze vereerd? worden er offers gebracht? welke, en op welke tijden en met welk doel? Onder deze steenen komen er voor welke eene voorstelling zijn van lingam en yoni, zooals ze bekend zijn onder den naam van Karaeng lowe bij Bonthain en enkele andere plaatsen (zie o.m. „Siwadienst in Zuid-Celebes", door A. GOUDSWAARD, in Mededeelingen van het Ned. Zend. Gen., deel 9). Van deze steenen worde afzonderlijk melding gemaakt.

In de tweede plaats is van belang te weten, waar aarden potten in den grond zijn gevonden. Door den aanleg van wegen en het grondverzet, dat daarvan een gevolg is, worden nu en dan van deze potten aan het licht gebracht. Over deze zoogenaamde baloeboe is reeds een bericht gepubliceerd door den Heer L. VAN VUUREN (Notulen Bat. Gen. deel 51, 1913), maar het is van veel gewicht een juiste opgaaf te krijgen van de plaatsen, waar deze potten tot nu toe zijn gevonden. Verhalen, welke aan deze potten verbonden zijn, zijn natuurlijk mede van veel belang. Het kan zijn dat er hier of daar geen potten zijn gevonden, maar waar de bevolking nog weet, dat ze er vroeger geweest moeten zijn. Dergelijke gegevens zijn ook veel waard.

In de derde plaats is van belang te weten, of er bij oude menschen nog verhalen voortleven uit den vóór-Mohammedaanschen tijd, waarin wordt verteld, waarheen de ziel van den mensch na den dood gaat (naar Noord, Zuid, Oost of West). Zoo ook van welken kant de bevolking uit een bepaalde streek moet zijn gekomen.

Ten slotte zouden wij gaarne worden ingelicht omtrent den tijd waarop, en de omstandigheden, waaronder de Islam in een bepaalde streek is ingevoerd. Enz.

Aan

den Gouverneur van Celebes en
Onderhoorigheden te Makasser.

Afschrift.

No. 573*a*/XXIV. MAKASSER, 16 December 1918.
BIJLAGE 1.

Aangeboden aan den Chef van het Encyclopædisch Bureau te Batavia met verzoek:

1e. om toezending van een afdruk van de Notulen van het Bataviaasch Genootschap, deel 51-1913.
2e. om mededeeling van eventueele verdere gegevens terzake.

Namens den Gouverneur van Celebes en
Onderhoorigheden,
De Assistent Resident ter beschikking,
(w.g.) O. M. GOEDHART.

Encyclopædisch Bureau.

No. 8. Weltevreden, 6 Januari 1919.
BIJLAGEN: 1 ex. Notulen
B. G. K. en W. dl. LI, 1913.

Met blijdschap zet ik mij aan het beantwoorden van Uwen brief van 16 December jl. No. 577*a*/XXIV.

Reeds in Juni 1913 mocht ik na de belangrijke vondst van den baloeboe te Wage met niet genoeg te waardeeren hulp van den heer GOEDHART de noodige gegevens verzamelen, zooals zij neergelegd zijn in het door den heer KRUYT aangehaalde opstel opgenomen in de Notulen van het Bat. Gen. van K. en W. dl. 1913. Het slot dier nota luidt:

„Deze aanteekeningen hebben dan ook ten doel de aandacht op deze zaak te vestigen en anderen aan wie nadere gegevens bekend zijn uit te noodigen daarvan mededeeling te doen".

Dr. ADRIANI vestigde toen al dadelijk de aandacht op eenige geschriften van Dr. ALB. C. KRUYT en van den heer KILIAAN met betrekkiug tot de in Besoa en Napoe gevonden oudheden. (Zie de noot bij mijn artikel).

De zaak had verder ook Uwe belangstelling blijkende uit een enkele aanteekening door U als adviseur op het concept der Nota gesteld. Zij betrof de mededeeling op p. IV der gedrukte nota (al. 3) aangaande reden van het plaatsen van den „baloeboe" op de latere Mohammedaansche graven.

Sedert dien mocht ik van anderen ter zake geen nieuwe gegevens ontvangen. Daarom verheug ik mij erover dat het onderzoek thans door zoo bevoegde hand wordt opgevat.

Ter voldoening aan de door U sub I gestelde vraag voeg ik hierbij een exemplaar van de aflevering der Notulen waarin het artikel voorkomt. Mocht U nog meerdere ex. daarvan wenschen, dan kan ik daarvoor zorgen. Overdrukken heb ik niet meer.

Aangaande de sub 2 gestelde vraag:

om mededeeling van eventueele verdere gegevens ter zake, veroorloof ik mij het volgende aan te teekenen.

Na het onderzoek in Bone werd door mij ook in Loewoe naar de lijkverbranding geïnformeerd. In mijne aanteekeningen tref ik het volgende aan:

Als de drie eerste datoe's van Loewoe worden opgegeven:

1. Niemand minder dan „Batara Goeroe" zelf.
2. Batara Latoe en
3. Sawerigading.

Toen Sawerigading naar de onderwereld (boerilioe of Pératiwi) verdween, volgde nog een reeks heidensche Datoe's.

De laatste Datoe vóór de invoering van den Islam was: „Datoe ri Baloeboe E."

Omtrent de behandeling der dooden in dezen tijd vóór den Islam bericht men het volgende:

Het lijk werd eerst in de doodkist (doni) gedaan, welke in huis bewaard werd. Waren ten slotte slechts de beenderen overgebleven dan werden die verbrand.

De reden zoude zijn, dat vroeger de lijken eenvoudig buiten ter vertering in de zonnehitte werden opgesteld, welke toen nog in staat was de lijken *totaal* te verteren, terwijl de wind het stof verspreidde.

Daarna (na Sawerigading) ging dat niet meer, en daar men toch het lijk niet wilde bewaren, maat ook niet wenschte, dat de beenderen overal verspreid werden, ging men tot verbranding over, en opbergen van de asch in den „baloeboe."

Batara Goeroe toch had bevolen, dat de overledenen geplaatst zouden worden in den wind, in het vuur, in de aarde of in het water. Toen wind en zonnehitte niet meer voldoende bleken, bezigde men het vuur.

Het lijk of liever de beenderen werden onder het geraas van de duivelbanners naar buiten gebracht.

De beenderen werden op een aarden schotel gelegd en daaroverheen hout opgestapeld. Als alles verbrand was

werd de asch in den „baloeboe" gedaan, waarna deze, meestal gesloten, liever afgedekt met een bord en omwonden met idjoek begraven werd.

Dikwijls werden ook gouden en kralen sieraden mede in den baloeboe gedaan.

In Larompong dicht bij het troepenverblijf is een urn gevonden, waarin bij de asch en beenderen twee gouden ringen voorkwamen.

Ook werden borden en schotels mee begraven, terwijl dikwijls op het bord, dat de urn afdekte een „songko" werd geplaatst.

De Soelewatang van Walinrang heeft nog twee baloeboe's gevonden te Lamasi, aan den mond van de Salo Batang.

De Opoe Balirante (1913) heeft er een gevonden in Boea, die echter van gewone aarde (niet geglasuurd) was.

Men beweert ook hier, dat de Baloeboe's vanuit China zijn ingevoerd.

Na de invoering van den Islam door Batoe Soeleiman, gedurende de regeering van Matinroë ri Wara, is de lijkverbranding afgeschaft. Het graf van Datoe Soeleiman is te Patinang ten N. van Mantalinga in de Onderafdeeling Malili.

De datoe's overleden vóór de invoering van den Islam werden nog verbrand, hetgeen o. m. blijken kan uit hunne namen na den dood, waarin de houtsoort genoemd wordt, bij de verbranding gebezigd:

1. Maningo ri djamboe E.
   Maningo = lijk.
   djampoe = djampoe-hout.
   Hij was datoe vóór Datoe ri Baloeboe, maar nà Sawerigading.
2. Maningo ri Badjo.
   (met Badjo-hout verbrand).
3. Datoe ri Baloeboe = in de urn begraven.

Laatstgenoemde werd opgevolgd door Matirowe ri Wara, die tot den Islam overging.

Ook hier beweert men, dat de urn op de mesdjid en op

de pyramidale graven geplaatst werd om den band met de voorouders niet te verliezen, hoewel men vrij was van het heidendom.

Zoo'n pyramidaal graf vindt men hier te Djoeda nabij Palopo (zie foto).

Daarin zijn o. m. begraven Matinrowe ri Tompotika en Matinrowe ri Langkana E.

Eigenaardig mag het genoemd worden, dat deze pyramidale graven, hier „loko" genoemd worden; dezelfde benaming geven de Toradja's aan hunne rotsgraven.

Verder moet ik de aandacht vestigen op de vēle monolithen, welke door de Toradja's van de Saädang gebezigd worden bij hunne doodenfeesten.

Zij zijn soms meters hoog, rechtovereind in den grond geplaatst op den „pantoenoean", de open plaats vóór het dorp, waar de doodenfeesten gevierd worden. Aan deze steenen worden de karbouwen vastgebonden, wier ziel na het slachten een bepaalde rol te vervullen heeft ten aanzien van den doode.

Hoewel in het bezit van nagenoeg volledige gegevens omtrent den doodencultus dier Toradja's, kan ik die thans nog niet afstaan.

Gaarne houd ik mij aanbevolen zoowel voor het verkrijgen als voor het verstrekken van nadere gegevens.

Het Hoofd van het Encyclopædisch Bureau,

L. VAN VUUREN.

Aan

den Gouverneur van Celebes en
Onderhoorigheden te Makasser.

LIJST

van ingekomen Boekwerken gedurende het 1ste kwartaal 1919.

Abbot (*C. G.*), On Periodicity in Solar Variation. Washington 1918. 8°.
Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 69, No. 6. Publ. 2499.

Album van natuurmonumenten van Ned.-Indië, uitgegeven door de Ned.-Indische Vereeniging tot Natuurbescherming. Onder redactie van *S. H. Koorders*. Batavia 1918. 4°.
Album-Serie 1. Plaat 1-12.

Allan (*J.*), The Coinage of Assam. London 1919. With 3 pl. 8°.
Reprinted from the „Numismatic Chronicle", 4th Series, Vol. IX.

Appétits (Les) Allemands. Conférences organisées par la Société de Géographie dans les arrondissements de Paris. Ire-2me Série. Paris 1918. 8° min.

Ayres Victoria (*Anr.*)— A Vingança de Agamenom. Tragédia de Anr. Ayres Victoria. Conforme a impressao de 1555 publicada . . . por *Franc. Mar. Esteves Pereira*. Lisboa 1918. 8°.
Monumentos da Litteratura Dramatica Portuguesa II. Academia das Sciências de Lisboa.

Bepalingen, Voorwaarden en Tarieven betreffende den Gouvernements Telefoondienst. Batavia 1918. kl. 8°.

Bepalingen (Wettelijke) voor de Opiumregie. Deel III. A. De gewesten op Sumatra, benevens Riouw, Banka en Biliton. 2de druk. Batavia 1918. 8°.

Blink (H.), Sumatra's Oostkust in hare opkomst en ontwikkeling als economisch gewest. Eene economisch-geographische en historische studie. Met kaarten en platen. 's-Gravenhage 1918. 4°.
Tijdschrift voor Economische Geographie. 9e Jaarg. 1918. No. 3 en 4.

Bosch (F. D. K.), Kumbhawajrodakena en Toyeng Kuṇḍi sangkeng Langit. Met 1 kaartje en 1 foto. Weltevreden 1919. 8°.
Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootschap van K. en W. (deel LVIII, afl. 6).

Braconier (A. De), Kindercriminaliteit en de verzorging van misdadig aangelegde en verwaarloosde minderjarigen in Ned.-Indië. Baarn 1918. 8°.
Onze Kolonien, Serie III. No. 3.

Brandes (J. L. A.), Fragmenten eener vertaling van den Nagarakrĕtagama. Uitgegeven door *F. D. K. Bosch*. Weltevreden 1919. 8°.
Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootschap van K. en W. (deel LVIII, afl. 6).

Breen (H. van), Kleine werken ter verbetering van den gezondheidstoestand der hoofdplaats Batavia. Weltevreden 1917. fol.
(Behoort bij Gemeenteblad 1918. No. 483).

Breinl (A.), Port Moresby to Daru. An Account of a Journey on foot and by canoe. Melbourne 1915. With pl. 4°.
Bulletin of the Territory of Papua, No. 2.

Broek d' Obrenan (R. van den), Bevloeiing in Ned.-Indië. Baarn 1918. 8°.
Onze Kolonien. Serie III, No. 2.

Brooks (*Arth. A.*), Index to the Bulletin of the American Geographical Society, 1852—1915. New York 1918. 8°.

Bulletin of the Territory of Papua. No. 1-   . Melbourne 1913—   . With pl., fig. and maps. 4°.

Carnaxide (Visconde *de*), As superstiçoes e o crime. Lisboa [1916]. 4°.

História e memòrias da Academia das Sciências de Lisboa. Nova Série. 2a classe. Sciências moraes, politicas e belas letras. Tomo XIV. No. 4.

Carne (*J. E.*), Notes on the occurrence of coal, petroleum, and copper in Papua. Sydney 1913. With 29 pl., 23 fig. and 2 maps. 4°.

Bulletin of the Territory of Papua, No. 1.

Catalogus van boekwerken en tijdschriften aanwezig in de Gewestelijke Bibliotheek te Makassar. Makassar [1909]. kl. 8°.

Coedès (*Geo.*), Le Royaume de Çrivyaya. Hanoi 1918. 4°.

Bulletin de l' École Française d' Extrême-Orient. Tome XVIII, No. 6.

Colijn (*H.*), Staatkundige hervormingen in Ned.-Indië. Kampen 1918. 8°.

Overdruk uit „Schild en Pijl", Afl. 4, Sept. 1918.

Correspondentieblad van de V. I. O. Onder redactie van het Hoofdbureau. No 1-[14?]. Z. pl, 1911—1918. 4°.

Cousens (*Henr.*), Bijapur and its Architectural Remains. With an historical outline of the 'Adil Shahi Dynasty. Bombay 1916. With 118 pl. and 28 fig. 4°.

Archaeological Survey of India, Vol. XXXVII, Imperial Series.

Dalgado (*S. Rod.*), Influência do Vocabulário Português em Linguas Asiaticas. Coimbra 1913. 8°.

Densmore (*Franc.*), Teton Sioux Music. Washington 1918. With 82 pl. 8°.

Smithsonian Institution. Bureau of American Ethnology. Bulletin 61.

Dixon (*H. N.*), The Mosses collected by the Smithsonian African Expedition 1909 - 10. With 2 pl. Washington 1918. 8°.

—, Uganda Mosses collected by *R. Dümmer* and others. With 1 pl. Washington 1918. 8°.

Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 69, 2 and 8. Publ. 2494 and 2522.

Eccard (*F.*), Biens et intérêts français en Allemagne et en Alsace-Lorraine pendant la guerre. Préface de *Lou. Renault*. Paris 1917 8°.

Encyclopaedie van Nederl.-Indië. 2de druk onder redactie van *S. de Graaff* en *D. G. Stibbe*. Met medewerking van *W. C. B. Wintgens*. 2de deel (H-M). 's-Gravenhage-Leiden 1918. 8° maj.

Explorations and Field-Work of the Smithsonian Institution in 1917. Washington 1918. With 137 fig. 8°.

Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 68, No. 12. Publ. 2492.

Foucher (*A.*), L'art gréco-bouddhique du Gandhâra. Etude sur les origines de l' influence classique dans l'art bouddhique de l' Inde et de l' Extrême-Orient. Tome II. Paris 1918. 8°.

II. Les images. L' histoire. Conclusions. Avec 300 illustr. et 5 pl. Publications de l' Ecole Française d' Extrême-Orient. Vol. VI.

Fowle (*Fred. E.*), The Atmospheric Scattering of Light. Washington 1918. 8°.

Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 69, 3. Publ. 2495.

Guinea (Nova). Résultats de l' Expédition scientifique néerlandaise à la Nouvelle Guinée en 1912 et 1913 sous les auspices de *A. Fransen Herderschee*. Vol. XII. Botanique. Livr. V. Leide 1917. Avec 47 pl. 4°.

Geerligs (H. C. Prinsen), De Europeesche landbouw in Ned.-Indië. Met 20 afb. Amsterdam 1918. 8°.

Cursorische Voordrachten over de Ned. Kolonien. 2de reeks, no. 1. Uitgave v. h. Koloniaal Instituut, Amsterdam.

Gorkom (K. W. van), Oost-Indische cultures; opnieuw uitgegeven onder redactie van *H. C. Prinsen Geerligs*. 2de veel vermeerderde druk. Amsterdam 1917—1918. 2 dln. Met platen en fig. 4°.

Handleiding ten dienste van de Inlandsche bestuursambtenaren op Java en Madoera. No. 5 en 7. Batavia 1918. 8°.

5. (B.B.) Inleiding tot het gronden-recht. Ontginning-ordonnantie.
7. (B.B.) Erfpacht.

Harthoorn (M. A. G.), Staatscredietorganisatie. Batavia—'s-Gravenhage 1918. 8°.

Hodenpijl (A. K. A. Gijsberti), Govert Cnoll, Commandeur en Oppergezaghebber ter Oostkust van Java, 1705-1709. [Amsterdam 1918]. 8°.

Overdruk uit: Tijdschrift voor Geschiedenis, Land- en Volkenkunde 1918. XXIIIe Jaarg. 8.

Hoetink (B.), De Weduwe van kapitein Siqua. [Amsterdam] 1917. 8°.

Overdruk uit „Chung Hwa Hui tsa Chih", No. 1.

Hoetink (B.), Ni Hoekong, Kapitein der Chineezen te Batavia in 1740. ['s-Gravenhage 1918]. 8°.

Overdruk uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van N. Indië, Deel 74 afl. 4, 1918.

Howe (*Marsch. A.*), The Marine Algae and Marine Spermatophytes of the Tomas Barrera Expedition to Cuba. Washington 1918. 8°.
Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 11. Publ. 2491.

Ihle (*J. E. W.*), Die Decapoda Brachyura der Siboga-Expedition. III. Oxystomata: Calappidae, Leucosiidae, Raninidae. Mit 71 Fig. im Text. Leiden 1918. 4°.
Siboga- Expeditie. Monographie XXXIX b2, Livr. LXXXV.

Jaarboek der Indologen-Vereeniging, 1918—1919. [Leiden 1918]. kl. 8°.
Uitgave van het Indologenblad.

Jaarverslag over de Poeloe-Laoet Steenkolenontginning gedurende het jaar 1917. Batavia 1919. 4°.
Depart. van Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië.

Jaarverslag over 1917 van het Centraal Militair Geneeskundig Laboratorium door *H. M. Neeb.* Batavia 1918. Met platen. 8°.

Jaarverslag.— Tien jaren V. S. T. P. tevens Jaarverslag over het tijdvak 1 Jan. 1917-1 Oct. 1918. [door *H. Sneevliet*]. Semarang [1919]. 8°.
Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel in Ned.-Indië.
Ook in het Maleisch o. d. t.: V e r s l a g taoenan.

Jaarverslag van den Topographischen Dienst in Ned.-Indië over 1917. 13de jaarg. Batavia 1918. Met 28 pl. en 13 kaarten. 8°.

Kern (*H.*), Verspreide Geschriften. Deel VIII. De Nagarakrtagama, slot. Spraakkunst van het Oudjavaansch, 1e gedeelte. 's- Gravenhage 1918. 8°.

Kitab Hoekoem (Penarik dari) oentoek tanah Hindia Nederland. Ambon 1918. 8° min.

Koorders (*S. H.*), Oprichting eener Ned.-Indische Vereeniging tot Natuurbescherming. Soerabaja 1912. 8°.
Ned.-Indisch Landbouw- Syndicaat, Soerabaja.

Labberton (*D. van Hinloopen*), Prof. Speyer versus H. P. Blavatsky. [Semarang 1918]. 8°.
Overdruk uit. „De Taak" van 26 Oct. en 2 Nov. 1918.

Lee (*Wil. T.*), Early Mesozoic Physiography of the Southern Rocky Mountains. With 4 pl. Washington 1918. 8°.
Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 69, No. 4. Publ. 2497.

Lessen (Technische) en vraagstukken op het gebied van den Indischen havenbouw [door *Wou. Cool*]. Weltevreden 1918. Met 9 foto's en 9 fig. 8°.
Depart. der B. O. W, Afd. Havenwezen.

Lier (*R. J. van*), De Mijnbouw in Ned.-Indië. Met 11 afb. en 1 kaartje. Amsterdam 1918. 8°.
Cursorische voordrachten over de Ned. Kolonien. 2de reeks, No. 2.
Uitgave v. h. Koloniaal Instituut, Amsterdam.

Limburg (*Th. M. Roest van*), Ons volkskarakter. Een studie in volkspsychologie. Amsterdam 1917. 8°.

List (The Colonial Office) for 1918. . With maps. Compiled by *W. H. Mercer*, a. o. 57th Publication. London [1918]. 8°.

Lulofs (*C.*), De voedselvoorziening van Ned.-Indië. Praeadvies. Met medewerking van *L. van Vuuren*. [Batavia 1919]. 8°.
Vereeniging voor Studie van Kolon.-Maatschappelijke Vraagstukken. Publicatie n° 6.

Maleier (De vlugge) of Handleiding om zonder Onderwijzer in korten tijd Maleisch werkelijk te leeren lezen, schrijven en spreken. Kampen 1918. kl. 8°.

Map (Postal) of China. W. pl. 1918. 4°.
Enclosure to „Report on the Working of the Chinese Post Office" for . . . 1917 and 7th Issue of the Postal Guide.

Marchal (*Hen.*), Monuments secondaires et terrasses bouddhiques d' Ankor Thom. Hanoi 1918. Avec 6 fig. et 12 pl. 4°.
Bulletin de l' Ecole Française d' Extrême- Orient. Tome XVIII, No. 8.

Matos Sequeira (*G. de*), Depois do Terremoto. Subsidios para a historia dos bairros ocidentais de Lisboa. Vol. I. Lisboa 1916. 8°.

Mayer (*L. Th.*), De Javaan als Doekoen. Een ethnografische bijdrage. Weltevreden 1918. 8°.

Mededeelingen.— Dienst der S. S. in Ned.-Indië. Mededeelingen, 1e Afd. No. 1 e. v. Batavia 1916 e. v. 8°.

Meulen (*P. van der*), Inleiding in het Maleisch, zooals dat in Indië dagelijks wordt gesproken, voorafgegaan door een vluchtigen blik op de Indische Maatschappij... Voor den 4den druk geheel omgewerkt door *P. Vermeulen*. Heusden 1918. kl. 8°.

Miller Jr. (*Ger. S.*), A new River-Dolphin from China. With 13 pl. Washington 1918. 8°.
Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 68, No. 9. Publ. 2486.

Moens (*J. L.*), Hindu-Javaansche Portretbeelden. Çaiwapratista en Boddhapratista. Met 5 foto's. Weltevreden 1919. 8°.
Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootschap van K. en W. (deel LVIII, afl. 6).

Mollema (*J. C.*), De ontwikkeling van het eiland Biliton en van de Biliton-Maatschappij. Met 1 kaart en 44 afb. 's-Gravenhage 1918. 8°.

Monumentos da Literatura Dramatica Portuguesa. II. Lisboa 1918— . 8°.
Academia das Sciências de Lisboa.

Mueller (*Soph.*), L'âge de la pierre en Slesvig. Copenhague [1916]. 8°.
— Idem, L'âge du bronze en Slesvig. Copenhague [1918]. 8°.
Mémoires de la Société Royale des Antiquaires du Nord. Nouvelle Série, 1914- 1915, 1916- 1917.

Onderwijs (Het Inlandsch). Maandblad van de V. I. O. (Vereen. Inl. Ond.). Onder redactie van het Hoofdbestuur. Jaarg. I-II. Magelang 1916—1917. 4°.

Orgaan van de N. I. Officiersvereeniging. Jaarg. I- . Bandoeng 1915/16— . 4°.

Poerbatjaraka (*Lesya*), Historische gegevens uit de Smaradahana. Weltevreden 1919. 8°.
Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootschap van K. en W. (deel LVIII, alf. 6).

Porte (*G. André de la*), Over Codificatie van materieel privaatrecht in het bizonder van Ned. Indisch. Adatrecht. Inaugureele Rede. Leiden 1918. 8°.

Proceedings of the California Academy of Sciences. 4th Series. Vol. II, Pt. I, No. 11 ss. San Francisco 1917—1918. With pl. 8°.

Regeerings-Almanak voor Ned.-Indië 1919. Batavia [1919]. 2 dln. 8°.

Reglement (Agrarisch) voor het gewest Menado, vastgesteld bij de ordonnantie van 8 Febr. 1918 (Stsbl. No. 80). Met toelichting. Batavia 1918. 8°.

Reitsma (*S. A.*), Indische Spoorweg-politiek. Deel I. Batavia 1916. Met 1 kaart. 8°.
Dienst der S. S. in Ned.-Indië. Mededeelingen. 1e afd. No. 1.

Report on Aircraft Supply of Great Britain and Discussion of the Difficulties involved in Production. Hodgkins Fund. Washington 1918. 8°.
Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 69. No. 7. Publ. 2500.
Extract from: The War Cabinet. Report for the year 1917.

Report on the Progress and Condition of the U. S. National Museum for the year ending June 30, 1917. Washington 1918. 8°.
Smithsonian Institution. U. S. National Museum.

Report (Annual) of the President of the Java-Bank ... for the year 1917/18 being the 90th of the Company.... Batavia 1918. With charts. 8°.

Report (Annual Progress) (Abridged) of the Superintendent, Muhammadan and British Monuments, Archaeological Survey of India, Northern Circle, for the year ending 31st March, 1918. Allahabad 1918. fol.

Resultaten van het onderzoek naar den toestand der kweekscholen voor Inlandsche onderwijzers op Java. Bandoeng 1913. 8°.
Vereeniging Inlandsch Onderwijs.

Rêves (Les) d' hégémonie mondiale par *René Henry* e. a. Paris 1918. 8° min.
Les Appétits Allemands. 2 me série.

Ribeiro (*Vitor*), Privilégios de Estrangeiros em Portugal (Ingleses, Franceses, Alemaes, Flamengos e Italianos). Coimbra 1917. 4°.

História e memórias da Academia das Sciências de Lisboa. Nova Série. 2a cl. Sciências moraes, politicas e belas letras. Tomo XIV, No. 5.

Roma du Bocage (*Carl.*), Subsidios para o estudo das relações exteriores de Portugal em seguida á restauração (1640—1649). Vol. I. Lisboa 1916. 8°.

Academia das Sciências de Lisboa.

Schröder (*E. E. W. G.*), Nias. Ethnographische, geographische en historische aanteekeningen en studien. I, Tekst. II, Platen en Kaarten. Leiden 1917. 2 dln. 4°.

Sidoewa (*J.*), Maleisch in het dagelijksch leven. Nieuwe methode om in zeer korten tijd Laag-Maleisch te spreken en te verstaan. Amsterdam [1915]. kl. 8°.

Sie-anoe, Beknopte handleiding om binnen korten tijd de Maleische taal te verstaan en te spreken. 2de druk. Rotterdam [1918]. kl. 8°.

Smits (*M. B.*), De voedselvoorziening van Ned.-Indië. Batavia 1919. Met 2 kaartjes. 8°.

Vereeniging voor Studie van Kolon.-Maatschappelijke Vraagstukken. Publicatie no. 7.

Statuten en huishoudelijk reglement der Ned.-Indische Juristenvereeniging (Goedgekeurd bij Gouv. Besluiten van 5 Dec. 1913 No. 25 en 4 Jan. 1919 No. 20). Weltevreden [1919]. kl. 8°.

Terpstra (*H.*), De opkomst der Westerkwartieren van de Oost-Indische Compagnie (Suratte, Arabië, Perzië) Met 1 schetskaartje. 's-Gravenhage 1918. 8°.

Tesch (*J. J.*), The Decapoda Brachyura of the Siboga Expedition. II Goneplacidae and Pinnotheridae. With 12 pl. Leiden 1918. 4°.
Siboga-Expeditie. Monographie XXXIX c, Livr. LXXXIV.

Torchiana (*H. A. Van Coenen*), The Future of Trade between the U. S. of America and the Netherlands and its Colonies San Francisco 1918. 8°.

Treubia. Recueil de Travaux zoologiques, hydrobiologiques et océanographiques. Rédigé par *W. M. Docters van Leeuwen, W. Roepke*, et *A. L. J. Sunier*. Vol. 1- . Batavia 1919— . Avec pl. 8°.
's Lands Plantentuin (Jardin Botanique de Buitenzorg)

Verslag der Koninklijke Bibliotheek over 1917. Den Haag [1918]. 8°.

Verslag over de B. O. W. in Ned.-Indië over het jaar 1915. 4de en 5de gedeelte. Batavia 1918. Met 4 krtn. 4°.
IV. Havenwezen.
V. Bevloeiing, afwatering en waterkeering.

Verslag van de Ombilinmijnen over 1917. Batavia 1918. 8°.
Vroeger onder den titel: Verslag van den Sumatra-Staatsspoorweg en van de Ombilinmijnen.

Verslag V. S. T. V. sepoeloeh taoen dan Verslag taoenan molai 1 Jan. 1917 sampe 1 Oct. 1918. Semarang (1919). 8°.
Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel in Ned.-Indië. Ook in het Hollandsch verschenen o.d.t: *Jaarverslag*.

Verslag van de Gouvernements Kina-onderneming te Tjinjiroean (Bandoeng) over 1917. Bandoeng 1918. Met platen. 8°.

Verslag van den zoutaanmaak op Madoera over het jaar 1917. Batavia 1918. 4°.
Departement van Gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië.

Verslag van de 2de Algemeene Vergadering van de Vereeniging Inlandsch Onderwijs . . . op . . . 16 en 17 Aug. 1912. . . . Bandoeng 1912. 8°.

Verslag van het Rijks Ethnographisch Museum van 1 Oct. 1916 tot 30 Sept. 1917. [Leiden 1918]. 8°.

Verslag (Algemeen) van het Onderwijs in Ned.-Indië. 1917. le. deel: Tekst. 2de deel: Staten en tabellen. Batavia 1918. 2 dln. 4°.

Verslag.—Billiton-Maatschappij. Verslag over het Boekjaar 1917. [Amsterdam 1918]. 8°.

Verslag—Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. [Verslag over 1917. Leiden 1918]. 8°.

Vivisectie en middelen ter vervanging. [Door *L. F. Everts-Cassa*]. Weltevreden 1918. 8°.

Voordrachten (Cursorische) over de Nederlandsche Kolonien. 2de reeks. No. 1-2. Amsterdam 1918. Met afb. 8°.
Uitgave v.h. Koloniaal Instituut, Amsterdam.

Wellenstein (E. P.), Het Indische mijnbouwvraagstuk. Met 6 graphische voorstellingen. 's-Gravenhage 1918. 8°.

Werkplan, Statuten en Reglement van de Vereeniging Inlandsch Onderwijs. Goedgekeurd bij Gouv. Besluit van 6 Febr. 1912, No. 28. Bandoeng 1914. kl. 8°.

Westenenk (L. C.), De Minangkabausche Nagari. 3e, verm. uitgave. Weltevreden 1918. Met 4 pl. 8° maj.
Mededeelingen van het . . . Encyclopædisch Bureau. Afl. XVII.

Westenenk (L. C.), Aanteekeningen omtrent het hoornopschrift van Loeboek Blimbing in de marga Sindang Bliti, onderafd. Redjang, afd. Lebong, res. Benkoelen. Weltevreden 1919. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootsch. van K. en W. (deel LVIII, afl. 6).

Wetboek „Koetara Agama" in het Hoog-Balisch en Maleisch vertaald door *I Goesti Poetoe Djlantik*. Herzien en verbeterd door *H. J. E. F. Schwartz*. Batavia 1918. 8°.

Wetboek „Poerwa Agama" in het Hoog- Balisch en Maleisch vertaald door *I Goesti Poetoe Djlantik*. Herzien en verbeterd door *H. J. E. F. Schwartz*. Batavia 1918. 8°.

Woordenboek (Nieuw Nederlandsch Biografisch) onder redactie van *P. C. Molhuysen* en *P. J. Blok*. Met medewerking van tal van geleerden. IVde deel. Leiden 1918. 8° maj.

Reah: 30-XI

Notulen der zesde Directievergadering, gehouden op Maandag 6 October 1919.

Aanwezig: de Directieleden P. DE ROO DE LA FAILLE, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, Dr. B. SCHRIEKE, Dr. D. A. RINKES, en de adj. secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, P. J. OTT DE VRIES en Mr. K. F. CREUTZBERG, de beide eersten door drukke werkzaamheden, de derde wegens ziekte, de drie laatsten door uitstedigheid.

I. De ondervoorzitter, die presideert, opent de vergadering en behandelt de notulen der laatstgehouden bijeenkomst op 7 Augustus l.l., welke met eenige redactiewijzigingen worden goedgekeurd en gearresteerd.

I. Vervolgens zijn aan de orde de ingekomen stukken:

1. Schrijven van het Comité voor Organisatie van het 1e Congres voor Taal-, Land- en Volkenkunde van Java, Gedong Sanga, 17 Juli '19, waarbij het eerelidmaatschap van het Congres wordt aangeboden aan den Voorzitter van het Bataviaasch Genootschap.

Door den voorzitter aanvaard.

2. Missive van den Directeur van O. en E., Batavia 6 Aug. '19 No. 26019, waarin advies gevraagd wordt nopens het rekwest van Dr. A. C. KRUYT om eene subsidie van f 2000 voor eene studiereis ten behoeve van zijn onderzoek naar de oudste geschiedenis van den O. Indischen Archipel.

De Directie besluit gunstig te adviseeren.

3. Protest van Albrecht en Co. Weltevreden 13 Augustus '19 tegen het niet-betalen der rekening, voordat de clichés van het Tijdschrift-nummer zijn ingeleverd.

Deze regel door de Redactiecommissie gehandhaafd bij schrijven van 15 Augustus '19 (door Dr. BOSCH)

Met dit stuk worden te zamen behandeld No. 6 en 28.

4. Aanbieding door G. DE WAAL VAN ANCKEVEEN, Padang 9 Aug. '19, eener bijdrage voor het Tijdschrift, getiteld: „Afleiding en beteekenis van hét Maleische woord pĕrĕmpoewan".

Dit stuk is eene eerste proeve van uitwerking der gemengde bijdrage „Allerlei", die in 1917 (zie Notulen 1918 p. 10) door den schrijver werd ingezonden, doch door de Directie terugaangeboden.

Dr. SCHRIEKE merkt op, dat schrijvers afleiding van het woord perempoean reeds bekend is en stelt voor dit artikel onder verwijzing naar VAN OPHUYSEN's Maleische Spraakkunst, 1en druk (1910) p. 257 (§ 292) terug te zenden. Bijdragen als die van zijn hand over Minangkabau in Adatrechtbundel I zouden welkom zijn.

5. Brief van J. W. H. ADER, Garoet 10 Aug. '19, waarbij ten behoeve van 's Genootschaps uitgave eener geschiedenis van Soerabaja (zie sub III, b) ter inzage wordt aangeboden eene kaart van Soerabaja van 1866, en voorts ter overname 2 koedi's (koedjangs).

De kaart ter leen verzocht (zie Notulen 17 Nov. '19 II sub 10). Koedjangs zijn er vele in de collectie. Op overname der aangeboden exemplaren wordt geen prijs gesteld

6. Zie onder no. 3.

7. Renvooi No. 33141/2 van den Directeur van O. en E., Batavia 3 Juli '19, waarbij voor de som van f 5,— wordt aangeboden een bronzen beeldje, gevonden in de desa Bonang, afd. Demak.

Aangekocht door den Conservator der Arch. Verz. voor f 7,50 (19 Augustus '19).

8. Aanbieding bij renvooi no. 35209 Z van den Directeur van O. en E. dd. 21 Juli '19, van 5 vingerkommen en 1 gendi, opgegraven te Soemberdjambe (afd. Malang).

Beantwoord door den Conservator Arch. Afd. 19 Aug. '19): Geen prijs op gesteld. Voorwerpen teruggezonden.

9 Antwoord van den wd. Adviseur voor Chineesche Zaken, Batavia 18 Aug. '19 No. 351/19, op het verzoek dezerzijds om advies aangaande het aanbod van D. NYESSEN te Kyoto om een drakenkop van de Porceleinen Poort te Nanking te zenden aan het Museum. Het bezit wordt wenschelijk geoordeeld.

Zie Notulen 7 Aug. '19 II sub 15.

Als curiosum aanvaard in afwachting der nadere overweging van de vraag, of het instellen eener afdeeling voor Oost-Azië noodig is (Notulen 1914, p. 50, 51).

10. Verzoek van M. MARTOSOEWONDO, te Karanganjar Aug. 1919, om een nieuw getuigschrift van zijne werkzaamheid aan het Museum gedurende de jaren 1898 tot 1904.

Zie Notulen 1904, bladz. 115, schrijven van Mevrouw SERRURIER. Verklaring afgegeven.

11. Aanbod van het Institute of Science & Industry, Melbourne 24 Juli '19, tot ruil van periodieken.

Ligt niet op het terrein van het Genootschap, hetwelk overigens reeds zijne publicaties zendt aan de Royal Society of Victoria en de Public Library te Melbourne. Aanbieden aan de Kon. Nat. Vereeniging.

12. Advies van den Hoofdcommissaris van Politie, Weltevreden 21 Aug. '19, inzake de bewaking van het Museum.

Uitgebracht op verzoek van den Ondervoorzitter van het Bataviaasch Genootschap van 22 Juli l.l. (zie Notulen 7 Aug. '19 sub VIa).

De wd. voorzitter vestigt er de aandacht op, dat de daders van de vroegere ontvreemding (1912) zich weder in handen der Justitie bevinden.

Het toezicht op het waardevol deel van het Museum wordt door de Directie eenstemmig onvoldoende geoordeeld.

Geopperd wordt den suppoost te bewapenen en de uren van bezichtiging te bekorten van 9-1 uur.

Besloten wordt: nog een inlandsch oppasser aan te stellen, zoodat er steeds drie in de beide kamers boven zijn; eene electrische geleiding te laten aanleggen met een flinke alarmklok van de Schatkamer naar de plaats van de politiepost in den voorhal, een luid signaal, dat tegelijk ook door het ander personeel moet gehoord worden; ten derde met den Resident van Batavia in overleg te treden om thans uitvoering te geven aan de bij Ind. Staatsblad 1912 No. 573 en 574 verleende machtiging om den tot onbezoldigd politiedienaar aangestelden suppoost op kosten van het Genootschap te bewapenen met klewang en revolver en hem van ambtskleeding te voorzien, te weten de uniform van een Bataviaasch hoofdagent met als distinctief een palmboom, embleem van het Genootschap, op de mouw.

13. Mededeeling van den Gewest. eerstaanw. Officier van Gezondheid, Weltevreden 23 Aug. '19 No. 882, dat als bibliothecaris der Militair Geneeskundige Bibliotheek thans is opgetreden de Heer S. L. BRUG. — Informatie.

14. Verzoek van het Algemeen Nederl. Verbond, groep Ned. Indië, Batavia 25 Aug. '19, om aan het thans aangekomen borstbeeld van Mr. C. Th. VAN DEVENTER door CHARLES VAN WIJK, hetwelk voor het Internaat bestemd is, tijdelijk plaatsing te willen verleenen in het Museum.

Toegezegd in 1915 (zie Notulen bladz. 107). Daar gevraagd is het beeld op eene voor het puliek duidelijk zichtbare plaats op te stellen, en voorhal of trappenhuis minder geschikt geoordeeld worden, besloten tot plaatsing in de Leeszaal. (Aldaar geinstalleerd 15 Octr. '19).

15. Verzoek van den concierge M. DE JONG, Weltevreden 26 Aug. '19, om buitenlandsch verlof gedurende zes maanden. Heeft bij de rondlezing geen bezwaar van de zijde der Directieleden ontmoet. Verlof tegen 13 Sept. l.l. toegestaan.

De nadere voorwaarden zijn neergelegd in een schrijven namens de Directie van 30 Aug. '19 No. 512.

Dr. SCHRIEKE heeft in overleg met den voorzitter voor vervanging van den concierge overdag en des nachts zorg gedragen.

16. Aanbieding door het Hoofd der 1e Waterstaatsafdeeling Weltevreden 25 Aug. '19, No. 4378, van de ontwerpstukken der verbouwing van de Leeszaal van het Museum (tot een bedrag van *f* 2984,—) ter doorzending aan den Directeur der B. O. W.

Zie Notulen 1919 bladz. 11-13. Informatie. Doorzenden. (Zie Not. 17 Nov. '19 I sub 16).

17. Brief van den Heer P. V. VAN STEIN CALLENFELS, Gedong Sanga 18 Aug. '19, die den herdruk van Ardjuna Wiwaha (Verhandelingen 23) aanraadt, en om eenige deelen van het Tijdschrift verzoekt, waarin opstellen over wajang voorkomen.

De Tijdschrift-afleveringen ten geschenke gezonden. Wat den herdruk van uitverkochte teksten in de inlandsche talen onder de edita van het Bataviaasch Genootschap aangaat, de op 7 Aug. '19 (Notulen II sub 49) daartoe ingestelde commissie, bestaande uit Dr. RINKES en Dr. DJAJADININGRAT, is bereid daaromtrent thans verslag uit te brengen. Zij beveelt den herdruk aan van: Brata-Joeda, ed. Cohen Stuart (Verhandelingen deel 27 en 28), Romo (Rama), ed. Winter (Verhand. 21), Damar Woelan (Verhand. 30), Babad Tjerbon (Verhand. 59, 2e stuk, 1e gedeelte), echter in andere redactie. Dr. RINKES wenscht van deze uit te geven (behoudens de laatste) alleen den Javaanschen tekst met Javaansche letter.

De Heer DE ROO DE LA FAILLE wil, indien de bedoeling is te vulgariseeren, Latijnsche letter gebruiken.

Dr. RINKES wijst er op, dat de Commissie voor de Volkslectuur dezen weg ook wel opgaat, erkent dat het Javaansch drukken moeilijker zal zijn gedaan te krijgen, duurder is en zóóveel meer letterteekens noodig heeft, dat op een vel druks in het Javaansch slechts de helft van den Latijnschen druk voorkomt. Het is dus in het nadeel der koopers. Niettemin wil de Javaan het Javaansch met eigen letter lezen. Met de Commissie voor de Volkslectuur ware te onderhandelen over opneming onder de door haar verspreide geschriften, waardoor de afname van ongeveer een duizendtal

exemplaren gewaarborgd zou zijn, en de oplaag 3000 kon bedragen, welke naar Dr. RINKES' overtuiging wel geheel aftrek zou vinden. Enkele gewaagde uitdrukkingen in de Brata Joeda zouden dan door een bekwaam Javaan in gelijkwaardige zachtere termen gewijzigd moeten worden, waartegen geen bezwaar bestaat, indien slechts in de voorrede daarvan mededeeling worde gedaan en de vertaling van Cohen Stuart op dezelfde plaatsen ook worde veranderd.

De Heer DE ROO DE LA FAILLE is alleen vóór de heruitgave dezer teksten, indien eene vertaling wordt bijgevoegd. Zonder deze zullen zij door vele belangstellenden niet worden gelezen. Het Genootschap heeft zijn leden immers vooral onder Europeanen en vindt belangstelling in Holland en op dergelijk gebied worden ook elders niet gemakkelijke teksten met eene vertaling uitgegeven.

Dr. RINKES merkt evenwel op, dat niet van deze zijde de meeste navraag komt. Zij kunnen het verlangde altijd wel in bibliotheken aantreffen.

Ter sprake komt in dit verband de door het Kon. Instituut te 's-Gravenhage ontworpen Bibliotheca Indica, welke uitgaven en vertalingen (of résumés) van geschiedkundige teksten zal omvatten. Dit plan is door den oorlog vertraagd.

De door het Bat. Gen. opnieuw uit te geven teksten zouden — oordeelt men — niet eene wetenschappelijke editie kunnen heeten en dus niet op de hoogte der Verhandelingen staan. In de Populaire Serie behooren zij ook niet. Daarom stelt Dr. BOSCH voor, ze zelfstandig te doen verschijnen, telkens in twee deelen van gelijk uiterlijk; een den tekst, een de vertaling behelzend.

In de eerste plaats komt in aanmerking de Brata Joeda, welke door A. B. Cohen Stuart goed is overgezet.

Dan de Damar Woelan, waarvoor Dr. RINKES een vertaler zal zoeken. (Sedert gevonden en aan den arbeid gezet).

De wd. voorzitter raadt het maken eener begrooting aan; het geld echter zal allengs terugkeeren.

Tot herdruk dezer beide werken wordt besloten. Van de Rama bestaat, naar Dr. SCHRIEKE opmerkt, een minder beteekenende vertaling door Mounier. Thans zou men den djarwatekst kunnen publiceeren.

Babad Tjerbon eindelijk leent zich niet wel tot vertalen. Dr. RINKES geeft de voorkeur aan eene inhoudsopgave. Ditmaal ware een andere tekst te nemen, echter een historische babad, niet die van Abdul Kahar, die meer mystiek bevat. Van de Babad Tjerbon bestaat geen tekst in Javaansch schrift, de heruitgave zal dus met Latijnsche karakters geschieden.

De heer DE ROO DE LA FAILLE vraagt, of ook niet Maleische geschriften in aanmerking zouden komen? Er zijn in de handschriften-verzameling nog zoovele niet gepubliceerde stukken. En voorts zijn van eenige Minangkabausche geschriften de drukken zeldzaam; genoemd worden Tjindoer Mato en Sjair Bidasari.

Eindelijk wordt nog gewezen op de vraag van Europeesche zijde bij de bibliotheek naar vertalingen van Javaansche tooneelwerken. De 23 schetsen en de 3 teksten, door Te Mechelen in Verhandelingen Bataviaasch Genootschap deel 40 en 43-44 uitgegeven, leenen zich tot vertalen niet goed. En voor het overige: wie zou het willen en kunnen doen? Dr. RINKES merkt op, dat het volgende jaar eene uitvoerige uiteenzetting met vertalingen, alles in het Hollandsch, van Javaansche tooneelwerken zal verschijnen bij de Volkslectuur.

20. Aanwijzing door het Kon. Instituut van Ingenieurs, afdeeling Ned. Indië, Weltevreden 9 Sept. '19, van Ir. M. C. HOEKSTRA als candidaat voor het lidmaatschap der Commissie van het Bat. Genootschap voor advies inzake het Hooger Onderwijs in Ned. Indië.

Tot het instellen dezer commissie onder voorzitterschap van Dr. HAZEU, met als leden Mr. SCHUMANN, Dr. RINKES en Dr. DJAJADININGRAT is besloten in de Directievergadering van 17 Juni l.l. (Notulen sub IX) op voorstel van Mr. K. F. CREUTZBERG.

Op de 4 verzonden uitnoodigingen (15 Aug. '19) is mondeling antwoord ontvangen van de N. Ind. Juristenvereeniging, die Mr. A. NEYTZELL DE WILDE aanwijst.

Voorts schriftelijk van de beide andere Vereenigingen, die tegelijk hiermede behandeld worden.

30. Antwoord der Vereeniging tot bevordering der Geneeskunde in Ned. Indië, Weltevreden 21 September '19, No. 113 op het voorstel tot het opnemen van een lid harerzijds in de Commissie tot advies in zake het Hooger Onderwijs (Not. 17 Juni sub IX). De uitnoodiging wordt niet aanvaard.

32. Schrijven van de Kon. Natuurkundige Vereeniging, Weltevreden (3) 12 Sept. '19, waarbij in antwoord op de uitnoodiging dezerzijds om een vertegenwoordiger af te vaardigen in de door het Bataviaasch Genootschap in te stellen commissie voor advies inzake het H. O. bezwaren tegen de opportuniteit en de samenstelling dezer Commissie worden geopperd.

Twee der genoodigden—de Juridische en de Technische Vereeniging zijn dus bereid, twee—de Medische en Natuurkundige—ongenegen tot medewerking.

De Heer DE ROO DE LA FAILLE dringt er op aan, indien men besluit door te zetten, zulks spoedig te doen. Zoo Dr. HAZEU in de gegeven omstandigheden daartoe geen gelegenheid heeft, ware met hem in nader overleg te treden, wijl een spoedig advies zeer gewenscht voorkomt. (Zie Not. 17 Nov. VII, 3).

21 en 21a. Dienstbrief van het Hoofd van het Encyclopaedsch Bureau, Weltevreden 15 Sept. '19, No. 339 en 18 Sept. '19, No. 342, waarbij door bemiddeling van den conservator van het Museum voor Economische Botanie ter eventueele uitgave worden aangeboden (alvorens zelf plan tot uitgave te maken) een woordenlijst van de Keieesche taal door H. GEURTJENS, missionaris, nagezien door D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, 1e en 2e gedeelte.

Eerst wordt eene aparte uitgave met beperkte oplage overwogen. Daarna besluit de Directie op voorstel van

Dr. SCHRIEKE tot opname in de Verhandelingen. (Zie Not. 15 Dec. '19 III 12).

22. Verzoek van het eerelid, Mr. J. H. ABENDANON, 's-Gravenhage 3 Aug. '19, om toezending der edita van het Bataviaasch Genootschap, en informatie naar eene voortzetting van het Plakaatboek.

De edita vanaf Mei 1916 zijn dadelijk na het besluit tot hervatting der expeditie in de Directievergadering van 17 Juni (sub III) in 4 pakketten aan de leden en instellingen in Holland gezonden. Zij hebben geadresseerden inmiddels reeds bereikt.

23. Aanbieding door den Ass. Secretary to the Government of India, Department of Education, Books Distribution, Calcutta 14 Aug. '19, No. 488, van het B. Volume van Districts Gazetteer of the Fyzabad Division.

Bedankt 18 Sept. '19.

24. Aanbieding ter inzage door den Directeur van O. en E. Batavia 28 Aug. '19, No. 28801, van eene woordenlijst der onderafd. Banggaai (vastewal Celebes).

Afschrift nemen. Zie No. 27.

25. Terugaanbieding door het Hoofd der Krijgsgeschiedkundige Afdeeling van den Generalen Staf, Afd. LtA., Bandoeng 10 Sept. '19, van het Dagboek van den fd. controleur, den lateren generaal K. v. d. HEYDEN, 1861.

Ter inzage gevraagd aan den Resident van Borneo's Z. en O. Afd. Zie Notulen 1918, bladz. 157. Door de Red. Commissie voor dit Genootschap niet van belang geacht. Terugzenden.

26. Verzoek om aanvulling van edita door den bibliothecaris van den Verein für Erdkunde, Dresden, gedaan op 6 Sept 1916 (hier ontvangen 18 Sept. 1919).

De edita voor de geblokkeerde centrale landen zijn sinds 1914 aangehouden. De pakketten voor alle andere landen zijn verzonden, die voor Duitschland, Oostenrijk, Rusland staan gereed.

Wordt goedgekeurd die voor Duitschland te verzenden.

27. Aanbieding ter inzage door den Directeur van O. en E. bij schrijven Batavia 13 Sept. '19, No. 30692, eener woordenlijst van den Banggaai-Archipel (Celebes).

Zie No. 24. Afschrift nemen. — Terugaangeboden 22 Nov. '19 te gelijk met No. 24.

28. Zie onder No. 3.

29. Aanbieding door W. J. D. VAN ANDEL, Palele 4 Sept. '19 ter plaatsing in het Tijdschrift B. G. van: Etymologische Noten II en III. Voorts over edita en over de aan L. ADAM toegezegde afschriften van woordenlijsten der afd. Menado.

Aan de Redactie-commissie. De eerst aangeboden opstellen zijn nog niet terugontvangen van den adviseur (zie Notulen 1919, p. 7, 18/19 en die van 17 Nov. '19 I sub 17).

30. Zie bij No. 20.

31. Brief van Mevrouw A. VAN SPALL-CORNELIS, Malang 20 Sept. '19, waarbij eenige munten ter overname worden aangeboden.

Oordeel van den Conservator der Numismatische afdeeling: zonder waarde voor de collectie.

Teruggezonden

32. Zie onder no. 20.

33. Verzoek van J. C. KRISHNASWAMY, Mylapore (Madras) 11 Sept. '19, om eene lijst der handschriften over Indische muziek, en om het tarief voor overschrijven.

(Zie Notulen 5 Mei '19 III sub 30).

Geen handschriften over Indische muziek in de verzameling aanwezig.

34. Aanbieding van 10 zeekaarten door den Commandant van de Zeemacht enz., Weltevreden 2 Sept. '19 No. 8182.

Reçu geteekend teruggezonden.

35. Schrijven van den Heer J. P. KOSTER, Pemangkat 26 Aug. '19, behelzend eene voorloopige mededeeling aangaande zijne pogingen om medewerking te verwerven in West-Borneo tot het verzamelen van ethnographica voor het Museum.

Zie Notulen 7 Aug. '19 II sub 43.

Het daar toegezegde afschrift van den inventaris, systematisch geschikt, is hem toegezonden. — Informatie.

III. Nu volgt de rondvraag. Dr. BOSCH:

a) legt ter tafel den korten Gids der Archaeologische verzameling (Not. 1917 p. 11; 1918 p. 23 en 70) met 13 platen, omvattende de steenen beelden, beschreven steenen en bronzen voorwerpen. Van dit aantrekkelijk werkje bedragen de zelfkosten bij oplaag van 2000 exemplaren f 1000. Besloten wordt de prijs te stellen op f 0,75 per stuk.

Voorts wordt de aandacht gevestigd op de noodzakelijkheid van een kort overzicht der bezienswaardigheden in het geheele Museum in de Engelsche taal ten behoeve van den spoedig te verwachten toeristenstroom uit Amerika, Japan, Australië.

Voorgesteld en goedgekeurd wordt den Heer J. F. H. A. LATER op te dragen zulk eene beknopte aanwijzing van hetgeen men moet gezien hebben in de verschillende afdeelingen, te maken.

b) deelt mede, dat de Heer Th. MORREN, oud-archivaris uit Nederland, die sinds lang, in de laatste maanden geregeld, in de bibliotheek, bezig is aan eene studie over oud-Soerabaja, genegen is deze door het Bataviaasch Genootschap te doen uitgeven. Werd eerst gedacht aan opname in de Populaire Serie, zij zal daarvoor veel te omvangrijk worden. Op verzoek van Dr. BOSCH heeft de Heer MORREN zijn plan in eene nota uiteengezet. De titel van het werk zou zijn: „Toen Soerabaja nog vesting was"; het behandelt het tijdvak 1830-1880, en zal verdeeld worden in 40 hoofdstukken.

De Directie acht deze uiteenzetting te vaag om op grond daarvan te beslissen, vooral waar de auteur metterhaast naar Holland terugkeert. Geen besluit zal worden genomen, voordat het voltooide handschrift ter tafel komt.

Een beknopt boek met plaatjes, op te nemen in de Pop. Serie zou voor de vele leden van het Genootschap daar ter plaatse echter zeer welkom zijn.

c) stelt voor aan den beambte van het Oudh. Bureau, Simeon, die reeds zooveel voor het Genootschap heeft gedaan, indien hij ten gevolge der nieuwe overeenkomst met Albrecht (zie deze notulen sub 28) ook de kopij eventueel zal overtikken, eene maandelijksche toelage te verleenen. Waar dit werk onvast is en in den kantoortijd geschiedt, acht de wd. voorzitter het beter nu en dan eene gratificatie toe te kennen.

Besloten f 50.— te schenken.

IV. Dr. RINKES: 1o verzoekt om van de lezing van den Heer DE ROO DE LA FAILLE over Oud- Batavia, uitgegeven als No. 1 der Populaire Serie 150 exemplaren te mogen overnemen voor de Volkslectuur met de korting, die ook de boekhandel voor het verkochte geniet, te weten 40 %, en tevens om dit werkje te mogen vertalen in het Maleisch.

Tegen het laatste heeft de auteur geen bezwaar. Beide verzoeken toegestaan.

2e legt over een hem voor het Tijdschrift aangeboden opstel van pastoor H. GEURTJENS (verg. deze notulen II sub 21) over Tanimbareesche weverij. Wat de bijgevoegde foto's betreft, de Heer DE ROO uit den wensch, dat daarbij ook eenige worden opgenomen, die een indruk geven van het land, speciaal van de eigenaardige borstweringen van koraalsteen, daar gebruikelijk.

Hierom zal Dr. RINKES vragen. Het opstel voor het Tijdschrift aanvaard.

3) bericht, dat hij het Hollandsch en Javaansch opschrift voor de gedenkplaat-KERN aan den Heer ZIMMERMANN heeft toegezonden. (Zie Notulen 7 Aug. II sub V).

4) biedt aan ter opname als bijlage der Notulen eene bijdrage, getiteld: „Bij het portret van Prins MANGKOENEGORO IV". Zie Bijlage VII.

5) merkt op, dat hij in het nieuwe tijdschrift der Volkslectuur „Sri Poestaka", dat eene oplaag van 3000 exemplaren,

maar wel 30000 lezers heeft, eenige edita van het Bataviaasch Genootschap heeft geadverteerd. Is dit voorshands gratis geschied, thans wordt op abonnement prijs gesteld. De kosten voor een geheele pagina bedragen *f* 25,— p.m.

De wd voorzitter merkt op, dat dit thans tot de competentie der financieele commissie behoort. Voorstel aangenomen.

6) wijst er op, dat het door het Genootschap uitgegeven werk Tjentini incompleet is. Begin en slot nu komen voor in een ander handschrift (in het bezit van P. A. A. P. PRANGWEDONO). Wenscht de Directie ook deze uit te geven? Het is dan echter niet een en dezelfde redactie. Dr. SCHRIEKE vraagt, of deze stukken wel echt zijn?

Besloten wordt tot publicatie van begin en slot met eene kleine inleiding door Dr. RINKES.

7) wil, nu de groote bespreking der bibliotheek-aangelegenheid zoo lang uitstel ondervindt, aan de orde stellen de quaestie van het secretariaat. De wd. voorzitter acht daarvoor den tijd al te ver verstreken, maar stelt voor, haar in de volgende vergadering te bespreken, afgescheiden van de zaak der boekerij.

V. Ledenlijst.

Bedankt voor het gewoon lidmaatschap:

F. NEUMANN, Bandoeng.

H. KETNER, Asahan.

W. F. J. KROON, Menado.

J. OVERWEG, Soerabaja.

D. H. VAN 'T SANT, Weltevreden (tegen einde 1919).

Bedankt voor het buitengewoon lidmaatschap:

J. TH. WILKENS, Magelang.

JHR. L. DE STUERS, Bandoeng.

P. W. M. HAAN, Batavia.

MR. F. D. HOLLEMAN, Toeloengagoeng.

L. MOLT, Weltevreden.

L. DE VRIES, Tapa Toean (Atjeh).

MR. A. J. C. M. NELISSEN, Probolinggo.

Voor het gewoon lidmaatschap, (à *f* 40.—) hebben zich opgegeven:

C. C. van Bezuye, chef Schnitzler en Co., Semarang.

R. T. Danoesoegondo, regent van Magelang.

H. C. G. Harmsen, architect, Semarang.

R. T. Koesoemoadinoto, regent van Kediri.

Voor het buitengewoon lidmaatschap (à *f* 12 's jaars):

H. Erkelens, adm. s. f. Padokan, Djokja.

Mej. C. J. W. Deltour, onderwijzeres, Weltevreden.

W. J. H. graaf van Limburg Stirum, civ. ing. B. Petr, Maatij, Pladjoe, Palembang.

Mas Koesrin, onderwijzer aan den cursus voor inlandsche talen, Weltevreden.

A. Young, geg. ambtr. S. S., Weltevreden.

G. L. Blot, onderwijzer, Meester Cornelis.

Overgang:

met ingang 1 Jan. 1920 van het buitengewoon naar het gewoon lidmaatschap Th. Ligthart, voortaan Amsterdam.

met Octr. '19: van het gewoon naar het buitengewoon lidmaatschap: A. Pott, hoofd H. I. School, Tenggarong (Borneo).

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten. Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 17 November 1919.

P. de Roo de la Faille, *wd. voorzitter.*

P. Gediking, *adj. secretaris.*

Notulen der zevende Directievergadering, gehouden op Maandag 17 November 1919.

Aanwezig: de Directieleden P. DE ROO DE LA FAILLE, wd. voorzitter; V. ZIMMERMANN, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, Mr. K. F. CREUTZBERG, Dr. B. SCHRIEKE en de adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, J. P. MOQUETTE, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, P. J. OTT DE VRIES, Dr. D. A. RINKES (allen met kennisgeving).

I. De wd. voorzitter opent de vergadering, welke thans ten overstaan van Mr. C. TH. VAN DEVENTER plaats vindt. (Diens borstbeeld werd tijdelijk in de Leeszaal geplaatst ingevolge besluit van 6 Oct. l.l. '19 II sub 14).

De Notulen der laatstgehouden bijeenkomst worden met de daarin aangebrachte kleine veranderingen goedgekeurd en gearresteerd.

II. Daarop zijn aan de orde de ingekomen stukken;

1. Aanbieding door den Directeur der B. O. W. bij missive van 27 Sept. '19 No. 19656/D van „Handleiding voor het Havenbeheer," 1e deel.

Bedankt 11 Oct. '19. — Tweede deel aangevraagd en ontvangen 12 Nov. '19.

2. Dankbetuiging van het Foreign Trade Bureau, Yokohama 9 Sept. '19, voor inlichtingen betreffende bibliotheken en musea te Batavia. Toezegging van een exemplaar van den „Directory for Merchants &c."

Informatie. Zie Not. 7 Aug '19 II sub 18.

3 Aanbieding door den Secretary to Government of India, Legistative Department, Simla 13 Sept. '19, No. 2418, van

„Unrepealed General Acts of the Governor General of India in Council", Vol. VIII.

Bedankt 12 Oct. '19

4. Schrijven van den zendeling C. GABRIEL te Sipoholon (Tapanoeli), 27 Sept. '19, die aanbiedt eene vertaling te maken van „Barita ni Bondjol" (in verband met Batakspiegel p. 26) en een woordenlijst vraagt van de taal der Batak op Palawan (Philippijnen).

Dr. SCHRIEKE acht een inlandsch verhaal over de Padri-beweging in de Bataklanden van belang.

Verzoeken om eene Duitsche vertaling der Barita ni Bondjol voor het Tijdschrift en om een afschrift van den Batakschen tekst voor de Handschriften-verzameling. Wat de Bataks van Palawan betreft, zie Edw. Y. MILLER in Ethnol. Survey Publications Vol. II, p. III, Manilla 1905.

5. Bericht van ontvangst door de Commissie voor het Adatrecht te Leiden 27 Aug. '19, van de toegezonden edita Bataviaasch Genootschap en van verzending hierheen der Adatrechtbundels XIII-XVII.

No. XV niet ontvangen: aangevraagd.

6. Schrijven van den Heer K. HEYNE, te Buitenzorg 17 Oct. '19, behelzende een afschrift van de machtiging tot publicatie van Geurtjens' Keyeesche Woordenlijst en aanbieding van diens Keyeesche Spraakleer, met de voorwaarde, dat 100 exemplaren te zijner beschikking worden gesteld.

Goedgekeurd. Dit aantal te verrekenen met het gewoonlijk uitgekeerde honorarium en de auteursexemplaren. (Zie Not. 15 Dec. '19 III 12).

7. Aanbieding door den Legal Ass. Legislative Department Gov. of India, Simla 29 Sept. '19 No. 2556, van „Digest of Indian Law Cases, 1918, by B. B. Bose."

Bedankt 21 Oct. '19.

8. Uittreksel uit de beschikking van den Directeur der B.O.W. van 30 Oct. 1919 No. 22416, waarbij besloten is aan het Museumgebouw Koningsplein verbeteringen aan te

brengen, waarvan de kosten te zamen bedragen *f* 2984,—.
Informatie.

Zie Not. 6 Oct. '19 II 16.

9. Aanbieding door het Dep. of Education, Books Distribution, Calcutta 15 en 16 Sept. '19, No. 589 en 625, van titelblad Ranchi Dt. Gazetteer, 5 verbeterbladen en addenda.

Bedankt 22 Oct. '19.

10. Brief van den Heer J. W. H. ADER, Garoet 22 Oct. '19, die overeenkomstig zijn aanbod (Not. III sub 5) eene kaart van Soerabaja in 1866 te leen zendt en inlichtingen geeft aangaande eene kaart van Oud-Semarang.

Goede ontvangst bericht. Teruggezonden '19 Dec. 19.

11. Mededeeling van den Directeur van het Museum voor Land- en Volkenkunde te Rotterdam (J. W. VAN NOUHUIJS) 19 Sept. '19, betreffende den aankoop van 2 koperen platen, in Brandes, Oud-Javaansche Oorkonden (Verh. Bataviaasch Genootschap LX) vermeld onder Nos. LXXX en CII, afkomstig uit de verzameling Diedriksman, waarvan de eerste beschreven is door Dr. Brandes in zijn opstel: „Een jayapattra enz." (T. B. G. XXXII p. 98) en thans door Dr. KROM herkend.

Informatie.

12. Verzoek van den Directeur van O. en E., Batavia 22 Oct. '19, No. 36427, om antwoord op zijne vraag naar de samenstelling der Directie voor den Regeeringsalmanak 1920.

Inlichtingen reeds gegeven 5 Juni '19, aanvullingen 31 Oct. '19.

13. Besluit van den Assistent-Resident van Batavia 22 Oct. '19 No. 19690/4, waarbij ambtskleeding en bewapening van den suppoost van het Museum als onbezoldigd politiedienaar wordt vastgesteld.

Overeenkomstig Not. 6 Oct. '19 II sub 12. Schelgeleiding naar den voorhal aangelegd.

Vertrouwd bewaker (door middel van den Patih) gezocht.

14. Schrijven van 15 Sept. '19 No. 1207/33 van het Hoofd van Plaatselijk Bestuur te Manokwari (N. N. Guinea)

met cognossement-factuur van een schidpaddennet van Biak (Schouteneilanden), verzonden per K. P. M. Stoomer „van Neck".

Factuur van de Algemeene Pakhuizen te Tandjong Priok ontvangen en geteekend teruggezonden 15 Nov. '19.

De kist afgehaald 20 Nov. l.l.; ontvangst bericht.

15. Bede om fin. steun voor de R. K. Ziekenverpleging bij schrijven van MÈRE JEANNE (Groot Klooster), Noordwijk 2 Nov. '19

De St. Carolus-vereeniging heeft ook bij haar oprichting in 1917 een inteekenbillet aangeboden. De Directie acht het gelijk toenmaals niet op haren weg te liggen steun te verleenen.

16. Aanbieding door den Heer A. J. HAMSTRA te Karang Anjar, 31 Oct. '19, van een opstel over Karang Bolong voor het Tijdschrift.

Met bijgevoegd schrijven van de Commissie voor de Volkslectuur (van 29 Oct. '19 No. 5989).

Aan de Redactiecommissie. Gewezen wordt op een stuk in de Locomotief van Nov. l.l. vermoedelijk van denzelfden schrijver.

17. Advies van Dr. H. VAN DER VEEN, Rante Pao (M. Celebes) 16 Oct. '19, aangaande twee opstellen van den Heer W. J. D. VAN ANDEL (Studies over het Bwoolsch I en II, benevens Bemerkingen en aanvullingen op Dr. ADRIANI's beschouwingen over het Bwoolsch), welk advies hem gevraagd is door de Directie op 12 Maart '19, (Not. '19 p. 11). Geraden wordt Dr. ADRIANI te verzoeken deze stukken met den auteur om te werken.

De Redactiecommissie zal met Dr. ADRIANI bij diens aankomst in de maand December a. s. overleggen.

18. Brief van den Heer TH. B. A. FAUBEL te Soerabaja, 17 Nov. '19, die de uitgave van den Smaradahana toejuicht en 100 exemplaren voor propaganda bespreekt. Omtrent inhoud en uitgave van den Smaradahana zie Notulen 1918 p. 139-141 en 149-151. Zie verder deze Not sub V.

19. Aanbieding door den wd. consul der Nederlanden, Cairo 13 Oct. '19 No. 300, eener prijslijst der werken van Père H. LAMMENS.

Bibliographie gevraagd, welke aan Dr. RINKES was toegezegd. Thans aan Père H. LAMMENS zelf geschreven.

20. Schrijven van Dr. N. ADRIANI, Hees bij Nijmegen 8 Oct. '19, waarin hij zich op verzoek der Directie bereid verklaart na zijne aankomst te Batavia half December a. s. eene lezing in het Museum te houden.

De Redactie-commissie overlegge verder met Dr. ADRIANI bij aankomst omtrent onderwerp en datum.

Mr. SCHUMANN heeft op voortzetting der lezingen aangedrongen in de Directievergadering van 7 Augustus 1919 sub VII.

21. Schrijven van den Heer P. V. VAN STEIN CALLENFELS, 15 Nov. '19, waarbij een stel dubbele slaghamers wordt aangeboden, behoorende bij de Balische bamboe-gambang, en voorgesteld den Heer HEYTING te Tabanan te verzoeken gegevens omtrent dit instrument te verzamelen. Tevens wordt namens den Resident van Bali en Lombok gevraagd om aanvulling der edita Bataviaasch Genootschap in de Gewestelijke Bibliotheek te Singaradja.

Besloten wordt de mededeelingen van den Heer VAN STEIN CALLENFELS, zoo mogelijk met de foto, op te nemen als bijlage tot de Notulen (Bijlage IX) en den Heer HEYTING uit de noodigen een nader onderzoek in te stellen, hetwelk kan worden neergelegd in een opstel in het Tijdschrift.

Besloten wordt verder (conform Notulen 1918 p. 16) aan de gewestelijke Bibliotheek te Singaradja af te staan een exemplaar van alle edita van het Bataviaasch Genootschap (afzonderlijke publicaties en tijdschriftartikelen) welke over Bali en Lombok handelen en nog niet in die boekerij aanwezig zijn.

III. Verschenen is het eerste deel van den Gids voor de Ethnographische Verzameling, bevattende de korte beschrijving

van Zaal A: Sumatra en Java (Notulen 1917 p. 8; 1918 p. 80, 94, 143). De conservator deelt mede, dat voor de Bali-zaal de Gids in uitvoeriger trant bewerkt is, ongeveer op den voet van den definitieven catalogus, om daarin de speciale kennis van den Heer SCHWARTZ te kunnen vastleggen, alsook omdat Bali thans de aandacht heeft van het publiek. Voor de overige afdeelingen moet nog eene slotvergelijking met de nummers plaats hebben. De Heer SCHWARTZ heeft sinds zijne benoeming aan de Politieschool belangeloos zijne medewerking aan de samenstelling van den Gids verleend (Not. 1918 p. 80). Werd de waardeering daarvoor reeds uitgesproken na het commissoriaal bezoek aan de verzameling in het begin van dit jaar (Not. 1919 p. 65), de Directie wenscht thans, daar het aanbod nadrukkelijk belangeloos geschiedde, hare erkentelijkheid te toonen door den Heer SCHWARTZ een der bijzondere vormen van lidmaatschap aan te bieden. Waar de oude rubriek der buitengewone leden met de statutenwijziging van December 1917 is afgesloten en daarentegen de beperking der correspondeerende leden tot het buitenland is vervallen, wordt in verband met voren vermelden zeer op prijs gestelden arbeid besloten den Heer SCHWARTZ met het oog op diens groote kennis in het bijzonder Bali betreffende en de mogelijkheid hem bij voorkomende gevallen dienaangaande schriftelijk advies te vragen het correspondeerend lidmaatschap van het Bataviaasch Genootschap aan te bieden.

IV. De Heer DE ROO DE LA FAILLE heeft in een rondschrijven aan de Directie bezwaar gemaakt tegen het weliswaar zeer vervolledigende maar ook zeer tijdroovende van het uitgebreide catalogiseeren van de tijdschriften en zelfstandige serie-deelen bij de revisie in de Boekerij. Hij dringt aan op het zonder uitstel voorbereiden van een catalogus in boekvorm op den voet van dien der Koloniale Bibliotheek. De bibliothecaris licht dit punt toe, daarbij verwijzende naar het plan der werkzaamheden, uiteengezet in de Directievergadering van 7 Febr. 1916 (Notulen p. 1-3) en betoogt het nut van het

opnemen dezer afzonderlijke deelen in den catalogus (zie het verslag van het comm. bezoek, Not. 1919 p. 75-78) in verband waarmede het van belang geacht wordt dit werk dadelijk volledig te verrichten, daarbij evenwel toegevende dat die werkzaamheid betrekkelijk geruimen tijd zal vorderen.

Aangezien dit met het oog ook op het bestaan van afzonderlijke lijsten voor Genootschapswerken en tijdschrift-artikelen voorshands minder urgent wordt geacht dan het dadelijk catalogiseeren c.q. herzien der reeds gemaakte titels van de aparte boeken, zulks vooral met het oog op de leden buiten Java, wenscht de Directie dit te laten voorgaan bij de verdere revisie der tijdschriftreeksen.

Daar men het reeds lang gekoesterd besluit om den bibliothecaris te ontlasten van het secretariaat thans wenscht door te zetten, en het 't meest verkieselijk geacht wordt, dat een Directielid weder als secretaris optreedt, wordt het plan geopperd den kring der Directie, thans bepaald op 11 leden (Statuten art. 11), uit te breiden met iemand, die genegen zou worden bevonden zich met het secretariaat te belasten. Een maximum aantal van 14 Directieleden wordt voorgesteld. De wijziging der Statuten behoeft echter de goedkeuring eener Alg. Verg. Besloten wordt eene zoodanige tegen half December samen te roepen (Statuten art. 16).

V. Hierna volgt de rondvraag: Dr. BOSCH deelt mede, dat hij wegens het bezorgde navragen van den Balischen eigenaar (Not. 1918 p. 139), op een telegram van den Heer VAN STEIN CALLENFELS het geleende handschrift van den Smaradahana heeft moeten terugzenden. Aan de reproductie der miniaturen voor de uitgave door het Genootschap (Not. 1918 p. 139-141 en 149-151) was men ondanks zijn herhaalden aandrang bij de Topographische Inrichting nog nauwelijks begonnen.

Wel zijn foto's van de andere gemaakt, maar voor de reproductie in kleuren zou de aanwezigheid van het origineel noodig zijn.

De Heer ZIMMERMANN wijst er op, dat, nu het verkeer met Europa weder vrij is, de platen voor het Gedenkboek eventueel ook ginds kunnen vervaardigd worden.

Dr. BOSCH vindt het, indien mogelijk, wel eigenaardig en aantrekkelijk het werk over Batavia ook geheel in Batavia te doen maken. Enz.

VI. De Heer ZIMMERMANN vertoont eene ontwerpteekening voor den gedenksteen met opschrift voor prof. KERN. Daar de teekenaar in de verdeeling van de ruimte en in de Javaansche lettervormen niet gelukkig is geweest, wordt aan Dr. BOSCH verzocht de hulp van den Kunstkring te willen inroepen (bv. den Heer JANSZ) en ook advies in te winnen aangaande de kleur van het opschrift; het gewone type van ingebeitelde gouden letter op marmer òf een grijze letter hautrelief uitgespaard op den weggehakten en daarbij wit geworden steen (zie verder sub VIII).

VII. De Heer CREUTZBERG deelt mede 1e dat het advies der Directie in zake de Literatuurbewerking van den N. Ind. Archipel (Notulen 1919 p. 50 sub 12) door hem is overgelegd, met het voorstel om ter zake in Nederland nader deskundig oordeel omtrent de wijze van behandeling te doen inwinnen voor de eindbeslissing. Inmiddels hebben de H.H. VAN VUUREN en VAN LUMMEL bij een bezoek verzocht hunne nadere uiteenzetting naar aanleiding van het advies der Directie te mogen indienen, waarbij hun is medegedeeld, dat zulks hun uitteraard vrij staat, echter mede voor de hand ligt, dat die zienswijze zal worden gebracht ter kennis van de Directie van het Bataviaasch Genootschap ten einde daar tot een wederwoord gelegenheid te geven.

2o dat zijne nota aangaande de bibliotheek-voorstellen (Notulen 1919 p. 72), in welker samenstelling hij telkens weder door drukke werkzaamheden werd verhinderd, thans gereedgekomen is. Zij zal met het verslag der eerste en

tweede bijeenkomst van de Grootere commissie, waarop zij eene toelichting kan heeten, in afschrift aan elk der Directieleden worden toegezonden.

De voorzitter dankt den Heer CREUTZBERG, dat hij zijn zoo bezetten tijd voor dezen arbeid heeft willen geven.

3o wat de Universiteits-quaestie aangaat, dat de juristen en ingenieurs zich tot het uitbrengen van een gezamenlijk advies in de ontworpen Commissie hebben bereid verklaard, de natuurkundigen evenwel bezwaar hebben gemaakt (waaraan wellicht tot zekere hoogte tegemoet te komen is) en de medici zich onthouden. Toch is de Heer CREUTZBERG van meening, dat individueel vele jongere medici sympathiek staan tegenover de zaak. Thans dient aan deze aangelegenheid spoedigen voortgang te worden gegeven, waarom Mr. CREUTZBERG toezegt met Dr. HAZEU te zullen overleggen.

Dr. DJAJADININGRAT wijst er op, dat van zekere zijde de bedoeling van het Bataviaasch Genootschap schijnt te zijn misverstaan, als zouden de afgevaardigden der aangezochte vereenigingen bepaaldelijk de meening hunner vereeniging in de commissie hebben weer te geven, hetgeen bezwaar kon doen rijzen, aangezien deze vereenigingen zelf hare houding in deze aangelegenheid nog niet hadden bepaald. Dit is echter niet bedoeld; slechts, dat die vereenigingen iemand uit haar midden zouden aanwijzen, die belangstelt in de quaestie. De commissie heeft zelf de zaak uit te maken.

VIII. Dr. SCHRIEKE: 1o heeft een artikel van den wd. Consul der Nederlanden te Djeddah, den Heer E. GOBÉE aan te bieden voor het Tijdschrift. Het behandelt de fetwa van den Egyptischen Mufti over het Bolsjewisme en de weerklank van deze in de Egyptische pers. Waar tijdens den wereldkrijg reeds door Prof. Snouck Hurgronje en anderen fetwa's over den Heiligen Oorlog en andere daarmee samenhangende onderwerpen werden gepubliceerd, mag voor dit onderwerp wel belangstelling worden verwacht.

Conform. Aan de Redactiecommissie.

2o. heeft namens Dr. HAZEU te berichten, dat hem behalve als voorzitter van het Bataviaasch Genootschap ook persoonlijk het eerelidmaatschap van het 1e Congres voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Java te Solo werd aangeboden. Hij wenscht nu, dat het eerelidmaatschap vanwege het Genootschap aan den vice-president worde aangeboden, eene gedachte, die bij het Comité instemming vond. De Heer DE ROO DE LA FAILLE maakt het voorbehoud, dat het hem nog niet mogelijk is te beslissen, of hij het Congres zal kunnen bijwonen, en aanvaardt daarna onder dankbetuiging de hem aangeboden onderscheiding.

Dit aan het Comité berichten.

3o. merkt op, dat door Dr. HAZEU in 1917 (Notulen bladz. 105) een „In Memoriam" voor prof. KERN in het Tijdschrift werd toegezegd. Nu dit stuk nog niet gereed kwam, en zijne actualiteit voor ons periodiek eenigszins verloor, meende het Comité, dat het gepast zoude zijn de Handelingen van het Congres met dit In Memoriam te openen. Dr. HAZEU heeft nog niet onvoorwaardelijk toegezegd, maar de Directie zoude eerst van haar recht op het stukje moeten afzien.

De Heer ZIMMERMANN zegt, dat het bij gelegenheid der onthulling van de gedenkplaat zeer wel in het Tijdschrift (of de Notulen) zou kunnen verschijnen.

Indien eene plechtigheid plaats vindt, ware de zoon van den overledene uit te noodigen (wien indertijd reeds een foto voor het bewuste doel werd gevraagd) en zou de voorzitter van het Genootschap in eene redevoering het werk van Kern kunnen schetsen, welk overzicht daarna in het Tijdschrift ware op te nemen. Mede met het oog op den beperkten tijd van Dr. HAZEU wordt op snelle uitvoering van de gedenkplaat (zie sub V) aangedrongen.

4o. vraagt den prijs te bepalen van den Gids der Ethnographische verzameling, zaal A: Java-Sumatra. In afwachting daarvan zijn reeds bij navraag, daar de zelfkosten ongeveer *f* 0,90 bedragen, enkele exemplaren voor *f* 1.— verkocht. Goedgekeurd.

5o. herinnert aan de sesando, die in 1917 (Notulen p. 98 en 168) ten geschenke werd ontvangen. De litteratuur zwijgt geheel over dit Timoreesch muziekinstrument. Op Kangean vertoevende, is de Heer Schrieke er in geslaagd bij een ontwikkeld Timorees inlichtingen te verkrijgen en heeft, hier weergekeerd, te zijnen huize den besten sesandospeler buiten Timor laten spelen, welke melodieën door den Heer Mr. J. KUNST in notenschrift zijn vastgelegd. De Heer KUNST heeft eene kleine nota omtrent de sesando opgesteld, die binnenkort zal worden aangeboden (zie ingekomen stukken Dec. verg. No. 4). Op welke wijze mogelijk van de aanwezigheid van den Heer KUNST ware gebruik te maken voor een verder onderzoek naar de inlandsche muziek, daarover stelt zich de Heer SCHRIEKE voor mogelijk een ander maal te spreken.

IX. Eindelijk wordt nog de prijs van het nieuw verschenen deel van het Daghregister 1681 bepaald op f 5.— (zie echter Not. 12 Januari 1920, III sub 27).

X. De ledenlijst vertoont de volgende verliezen en aanwinsten:

Bedankt voor het gewoon lidmaatschap:
D. A. F. BRAUTIGAM, Palembang.
Dr. P. H. M. TRAVAGLINO, Lawang.
T. AE. WIJNALDIJ, Blitar.
M. H. H. REIJERS, Weltevreden.
H. F. SCHRÖDER, Poerwokerto.
Bedankt voor het buitengewoon lidmaatschap:
Mevrouw K. A. H. JARMAN geb. EEFTINK SCHATTENKERK, Madioen.
R. W. ABMA, Toeloengagoeng.
E. J. VAN LIER, Weltevreden.
G. STIBBE, Soerabaja.
Mej. B. GILJAM, Bandoeng.
PH. K. MAIER, Madioen.

Opgegeven voor het gewoon lidmaatschap:

Mr. F. D. E. van Ossenbruggen, Lid van den Raad van Justitie, Soerabaja.

H. Maclaine Pont, ingenieur, Bandoeng.

Dr. E. C Godée Molsbergen, leeraar M. O., Weltevreden.

S. W. G. Gisius, Bureau Tabaksonderzoek, Klaten.

Opgegeven voor het buitengewoon lidmaatschap:

Said Toha bin Abdullah al Habzi, leerling der Djamiat-geer school, Tanahabang, Weltevreden.

L. C. Heyting, controleur B. B., Tabanan (Z. Bali).

W. J. Leyds Jzn., ambtenaar B. B., Pariaman (S. W. K.).

Mohamad Damiris, klerk P. T. T., Weltevreden.

R. Mohamad Sidik, klerk Dep. B. B., Weltevreden.

Roeslan, teekenaar Hoofdbureau Telefoondienst, Welt.

Mich. Scheffer, Hoofd H. I. School, Banjoemas.

C. van der Graaf, onderwijzer a/d Stovia, Probolinggo.

A. Young, geg. ambt. S. S., Weltevreden.

J. van der Mey, Hoofd der H. I. School, Tasikmalaja.

C. de Korver, gezagvoerder Holl. Amerikalijn, tijd. Weltevreden.

Niets meer aan de orde zijnde wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 15 December 1919.

P. de Roo de la Faille, *wd. voorzitter.*

P. Gediking, *adj.-secretaris.*

Notulen der Algemeene Vergadering, gehouden op Maandag 15 December 1919.

Aanwezig: de Directieleden P. DE ROO DE LA FAILLE, wd. voorzitter; V. ZIMMERMANN, J. P. MOQUETTE, Dr. H. DJAJADININGRAT, Dr. F. D. K. BOSCH, P. J. OTT DE VRIES, Dr. D. A. RINKES en Dr. B. SCHRIEKE. Van de leden niemand dan de buiten de Directie staande adj.-secretaris P. GEDIKING.

Afwezig: de Directieleden Dr. G. A. J. HAZEU, Mr. Dr. W. M. G. SCHUMANN, en Mr. W. F. CREUTZBERG (met kennisgeving).

Na eenige inleidende woorden opent de wd. voorzitter de Algemeene Vergadering, daarbij constateerend, dat deze vergadering veertien dagen te voren bij advertentie in de plaatselijke bladen (te weten op 1 December l.l. in de Java Bode, het Nieuws van den Dag voor N. Indië, het Bataviaasch Nieuwsblad, het Bataviaasch Handelsblad en Nëratja) is samengeroepen en dus is eene wettige Algemeene Vergadering in den zin van artikel 16 den Statuten ondanks de afwezigheid van andere leden.

Het eenig aangekondigd onderwerp luidt: uitbreiding van het ledental der Directie. De voorzitter wijst er op, dat de uitbreiding der werkzaamheden ook de wenschelijkheid van vermeerdering van het aantal der Directieleden heeft getoond. Deze kan aan de hand van het bestaande artikel 11 der Statuten op tweeërlei wijze geschieden. Of door een maximum aantal te bepalen inplaats van de daargenoemde „hoogstens elf leden,“ òf door te coopteeren naar gelang van behoefte. De vergadering vereenigt zich met de laatstgenoemde wijze en stelt in de plaats van artikel 11 der Statuten van 1918 eene als volgt geformuleerde bepaling: „Het Genootschap wordt beheerd

door een Bestuur, bestaande uit een onbeperkt aantal Directieleden, die zichzelf bij gebleken behoefte met volstrekte meerderheid van stemmen aanvullen."

Hierop wordt de Algemeene Vergadering gesloten.

Notulen der achtste Directievergadering,
Dadelijk na de Algemeene vergadering gehouden.

Aanwezig en afwezig de zelfde Directieleden.

I. De wd. voorzitter merkt op, dat nu de uitbreiding van het aantal bestuursleden mogelijk is geworden, uitvoering kan worden gegeven aan het reeds lang gekoesterd voornemen om een afzonderlijken secretaris te benoemen, die weder lid der Directie zal zijn. Daartoe heeft zich op aanzoek bereid verklaard de Heer J. TH. MOLL, ambtenaar voor Chineesche Zaken, waardoor tevens voor de Directie een zeer gewenschte vertegenwoordiger der sinologie gewonnen zal worden. De Heer MOLL is bereid reeds spoedig (met 1 Jan. 1920) in zijne nieuwe functie op te treden; hij zal de remuneratie van art. 12 der Statuten genieten, en voor het loopend werk een adj.-secretaris(esse) naar zijne keuze kunnen benutten.

Overwegende, hoe na de splitsing van secretariaat en bibliotheek de verhouding van het personeel bij de boekerij zal zijn, vestigt de Directie haar aandacht op de bezoldiging van den klerk M. PATAH, wiens verdere verhooging was voorzien in het besluit van 11 December 1918 (Notulen p. 154 sub IV). De H.H. RINKES en SCHRIEKE bepleiten eene regeling, waardoor bij gebleken ijver en goed werk vooruitzichten worden gegeven: dat bevordert de stabiliteit van het personeel en prikkelt hun arbeidszin. Dr. SCHRIEKE stelt voor een schema te doen ontwerpen ook voor den schrijver der Ethnographische Verzameling, een onderwijzer in Gouv. dienst, die met het paedagogisch doel van in het Museum uitleg te geven aan inlandsche bezoekers, voor één jaar ter beschikking werd gesteld met mogelijkheid

van ten allen tijde weder in 's Lands dienst te kunnen treden en die thans ook zekerheid verlangt omtrent zijne toekomst. De voorzitter meent, dat aangaande deze zaken zich over een paar maanden beter zal laten oordeelen, nadat de regeling der betrekking vooraf opzettelijk is overwogen in verband ook met de vooruitzichten in 's Lands dienst in gelijkwaardige posities. Aan den klerk PATAH zal echter wegens gebleken geschiktheid vanaf 1 Januari 1920 eene loonsverhooging tot f 75.— worden toegekend (behoudens de door hem voor het waarnemen van conciergediensten tot Maart a.s. te genieten toelage van f 25.—).

II. De notulen der Directievergadering van 17 November l.l. worden met de daarin aangebrachte wijzigingen goedgekeurd.

III. Aan de orde zijn thans de ingekomen stukken:

1. Schrijven van den Hr. E. E. W. G. SCHRÖDER, Batavia 17 November 1919, waarbij eene collectie ethnographica afkomstig van Noord Nieuw Guinea in bruikleen wordt aangeboden.

De Heer SCHRIEKE heeft bij de rondlezing eene aanteekening op het omslagvel gesteld enz.

Over de reeds vroeger (Notulen 1919 p. 49) aangeboden voorwerpen, in het bijzonder de schuldrekening, heeft de conservator aanstonds nog eene mededeeling te doen (zie beneden).

2. Circulaire van den Minister van Kolonien te Rome, 24 September '19 No. 448, waarbij gegevens over inlandsche en geimmigreerde bevolking worden gevraagd voor een demographisch werk, uitgevoerd aan de Universiteit te Padua.

Zoo mogelijk verstrekken. Verder verwijzen naar het Centraal Bureau voor de Statistiek.

3. Uittreksel uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Gen. van Ned.-Indië, Batavia 17 November '19, No. 34, waarbij de lilla's, tot nu in bruikleen van het Magazijn van Oorlog ontvangen, aan het Bataviaasch Genootschap worden geschonken.

Overeenkomstig het verzoek der Directie, zie Notulen 1919, blz. 91. Informatie.

4. Nota van Mr. J. KUNST over het Timoreesch muziekinstrument sesando, door Dr. B. SCHRIEKE bij schrijven van 22 November '19, ter opname als bijlage der Notulen '19 aangeboden.

Zie Notulen 16 November 1919 sub VIII 5 (p. 167). Opnemen als bijlage X tot de Notulen met goede teekening of foto van het instrument. De Heer DE ROO DE LA FAILLE heeft, waar in de nota van den Heer KUNST naar Amboineesche en Portugeesch-Inlandsche melodieën wordt verwezen, een 16 tal Saparoeasche liederen bijgevoegd.

5. Brief van den civ. gezaghebber G. L. TICHELMAN, Amahei 6 November '19, bij welken de door hem ter inzage gegeven woordenlijst der Bahasa Elipapoetih terug wordt gevraagd.

Afschrift genomen. Origineel teruggezonden 24 Nov. '19.

6. Schrijven van den Heer E. H. B. BRASCAMP, Buitenzorg 21 Nov. '19, waarin op de weinige bekendheid der nieuwe contributie-regeling onder zijne collega's houtvesters wordt gewezen en het aanbod wordt gedaan archivalia over boschbouw voor het Tijdschrift te leveren.

Zie 3 overdrukjes uit Tectona, in de Bibliotheek opgenomen.

Aan de Redactie-commissie. Zie ing. stukken Jan. 1920 No. 4.

7. Dankbetuiging van de Commissie voor het Adatrecht, Leiden 8 October '19, voor het toegezonden deel der Verhandelingen (LX Oud-Javaansche Oorkonden, uitg. door Brandes-Krom) met toezegging van een nieuw exemplaar Adatrechtbundel XV, inplaats van het hier niet ontvangene.

Informatie.

8. Uittreksel uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, Buitenzorg 19 Nov. '19, No. 38, houdende de toekenning eener toelage van *f* 2000 aan Dr. A. C. KRUYT voor eene studiereis in 1920.

Zie Notulen 6 October 19 sub 2.

Informatie.

9. Schrijven van Prof Dr. PH. S. VAN RONKEL, Leiden 9 October '19, die zich bereid verklaart (in antwoord op het hem gedaan verzoek der Directie) om als vertegenwoordiger van het Bataviaasch Genootschap in Nederland op te treden.

Zie Notulen 7 Aug. '19 sub IX. „Instructies" toegezonden.

10. Voorstel van het Hoofd van den Admin. Dienst der S. S., Weltevreden 25 November '19, No. 36811/19, tot ruil van catalogi enz. van het Bataviaasch Genootschap tegen geschriften van de S. S. en wisseling van dubbelen.

De beschikbare stukken der Mededeelingen van de S. S. werden reeds eenigen tijd geleden op aanvraag van den bibliothecaris voor onze Boekerij verkregen.

De voorzitter merkt op, dat het Bataviaasch Genootschap volgens oude bepaling een exemplaar van alle Gouvernementsuitgaven behoort te ontvangen.

Een ruil met de S. S. zou volgens den Heer OTT DE VRIES niet bepaald noodig zijn noch voor de hand liggend om het bijzonder karakter der S. S. boekerij. Een ruil van edita zou allicht voor het Bataviaasch Genootschap te ver voeren.

De economische kaarten der S. S., grondslag der S. S. rentabiliteitsberekeningen acht spreker evenals de irrigatie-ontwerpen van voorbijgaande waarde en dus niet voor de kaartverzameling van belang. Ook de ruil van dubbelen zal bij den uiteenloopenden aard der hier en ginds beoefende vakken weinig resultaat beloven. Van de edita zijn de philologische voor de S. S. van geen belang. Maar indien de catalogi en de Notulen ter wille vooral van de lijst der aanwinsten van deze Boekerij verlangd worden, kunnen deze worden afgestaan. Aldus besloten.

11. Bericht van den concierge M. DE JONG, Rotterdam 24 October '19, dat hij 31 Jan. 1920 scheep gaat terug naar Indië.

Verlof van 6 maanden toegestaan (Notulen 6 October '19, II 15).

12. Aanbieding door den Heer K. HEYNE, Buitenzorg 29 Nov. '19, van een afschrift van Pastoor GEURTJENS' schrijven dd. 28 Oct. '19, waarin bezwaar gemaakt wordt tegen het voorzien zijner Keyeesche woordenlijst met aanteekeningen van den Heer VAN HINLOOPEN LABBERTON.

Tot uitgave van woordenlijst en de later ontvangen Spraakkunst in de Verhandelingen werd besloten op 6 October l.l. II sub. 21. Het lag in de bedoeling alleen de kopij van den Heer GEURTJENS af te drukken.

13. Verzoek van het Bestuur van het Java-Instituut, Weltevreden 8 October '19, om medewerking der Directie voor het beoogde doel (zie de aangeboden statuten) en om een vertegenwoordiger van wege het Bataviaasch Genootschap in het Bestuur aan te wijzen.

Zie Notulen 17 November '19 II sub 6.

Dr. RINKES stemt er in toe als vertegenwoordiger op te treden.

14. Aanbieding door het Department of Education (Books Distribution), Calcutta 6 Nov. '19 No. 746, van: Gazetteer of Leiah Tahsil, Muzaffargarth District en van Karnal District (Punjab District Gazetteers, Vol. XXXIX A, p. II A & B en vol. VI A).

Bedankt 13 December '19.

IV. Hierna volgt de rondvraag. Dr. BOSCH enz.

Va) Dr. RINKES vraagt om des Zondags in den voorhal van het Museum een net stalletje te mogen laten opslaan om daar de gewilde uitgaven van de Volkslectuur te verkoopen. Dr. DJAJADININGRAT merkt op, dat deze gelegenheid ook door het Genootschap voor zijne edita zou kunnen worden benut.

De H.H. ZIMMERMANN en DE ROO achten een dergelijk stalletje weinig passend en althans de passage in de drukke voorhal storend. Ook merkt de penningmeester op, dat het Genootschap voor bekendmaking zijner uitgaven in het blad Sri Poestaka betalen moet, gratis adverteeren tegen gratis

verkoopen ware billijk. Dr. RINKES zegt billijke overweging dezer aangelegenheid toe, terwijl de keuze der plaats, nadat de vergadering zich accoord heeft verklaard, wordt overgelaten aan den voorzitter, die den Heer RINKES uitnoodigt dit laatste nog eens met hem te komen bespreken.

b) Voorts verzoekt Dr. RINKES een exemplaar der edita van het Bataviaasch Genootschap af te staan voor het Bureau der Volkslectuur. Dit zou haar een gemak zijn. De Commissie zendt aan het Genootschap hare uitgaven, het Persoverzicht en de door hâar gebruikte couranten na afloop van het kwartaal.

Waar van apprecieeren van hetgeen voor het Genootschap wordt gedaan gesproken wordt, wijst de voorzitter er op, dat men apprecieeren mag, wat het Genootschap in 100 jaar gedaan heeft, want dat is niet weinig.

Dr. RINKES, dit beamende, merkt op, dat de Volkslectuur de in het Tijdschrift voor weinigen opgetaste geleerdheid tracht te populariseeren, en aldus ook het Genootschap meer bekendheid geeft. Hij beperkt zijn wensch tot hetgeen verschenen is nà 1880.

Dr. BOSCH wijst er op, dat de Oudh. Dienst destijds een stel Genootschaps- edita ontving. Dr. DJAJADININGRAT raadt de Volkslectuur aan gewoon lid te worden. De Heer OTT DE VRIES meent, dat bij de meer en meer commercieele inrichting der departementen het schenken eigenlijk vervallen moet.

Bij het raadplegen der ruillijst blijkt intusschen, dat aan zoo verschillende inrichtingen een kosteloos exemplaar wordt toegezonden, dat in dit geval geen bezwaar wordt gemaakt.

Aan de Commissie voor de Volkslectuur wordt, zoover de voorraad zulks toelaat, een exemplaar van Verhandelingen en Tijdschrift nà 1880 gratis afgestaan.

VI. De Heer ZIMMERMANN heeft te Solo in de kraton het Tedak-Sitifiest bijgewoond en daarover een klein artikel samengesteld, dat hij voor plaatsing in het Tijdschrift aanbiedt.

In handen der Redactiecommissie.

In de tweede plaats deelt de Heer ZIMMERMANN mede, dat de Resident HARLOFF zijne aandacht gevestigd heeft op een ouderwetsch eetservies voor 24 personen met het wapen van een G.G., men zeide Baron VAN DER CAPELLEN, hetwelk de weduwe van den Regent van Brebes verkoopen wil voor hoogen prijs. De Heer DE ROO DE LA FAILLE kent het servies; het is geglazuurd aardewerk, voorzien van de gestyleerde voorletters van den G. G. P. A. VAN DER PARRA.

De aankoop van het vermoedelijk zeer kostbare en niet bepaald begeerenswaarde tafelgerei wordt niet geacht op den weg van het Museum te liggen.

VII) De Heer OTT DE VRIES: a) spreekt over de plannen om hier, gelijk men te Bandoeng reeds heeft gedaan, eene Volksuniversiteit te stichten en vraagt, hoe het Genootschap zich daartegenover stelt. Voor het populariseeren zijn eersterangs-krachten noodig, die men hier ruimer dan te Bandoeng zal vinden. Hij blijft van inzicht, dat het Bataviaasch Genootschap in deze beweging de leiding moest nemen, al is het hem bekend, dat de meerderheid zijner medeleden de meening is toegedaan, dat het Bat. Genootschap zich tot de Oostersche vakken moet bepalen.

De voorzitter zegt uit naam der Directie medewerking in het algemeen toe, maar wijst er op, dat het bij de uitwerking aankomt op de factoren: tijd en geld; vooral op den tijd, welke bij vele eventueel voor medewerking in aanmerking komende personen maar al te krap beschikbaar is.

b) vraagt, nu uit de stukken is aangetoond, dat het erf ter zuidzijde van het Museum bestemd is voor de uitbreiding, inzonderheid voor den bouw van een nieuw bibliotheekgebouw, hoe de Directie zich voorstelt daarmede te handelen? Het is gebleken, dat de op pag. 68 der Notulen van dit jaar bedoelde brief aan de Regeering niet is verzonden, terwijl de voorzitter juist dezer dagen met eenige directieleden deze zaak heeft overlegd. Een schrijven aan de Regeering, waarbij aangedrongen wordt op het vrij maken van het

terrein voor dit doel zal spoedig afgaan, waarin ook nader over de bebouwing wordt gesproken.

VIII. a). De Heer SCHRIEKE wenscht in het besluit, dat ter vorige vergadering genomen werd omtrent het uitvoeriger, dus ongeveer op den voet van den Catalogus, samenstellen van den Gids der Bali-zaal (Not. 17 Nov. '19 sub III) nog vast te leggen, dat in dit boekje eenige afbeeldingen zullen worden opgenomen.

Goedgekeurd.

b) biedt uit naam van Dr. HAZEU aan een opstel van den Heer J. N. SMITH over het Cheribonsch Javaansch ter opneming in de edita. Met het oog op hunne vroegere bemoeienis met de prijsvraag voor Javaansche dialecten (1913-'14) in handen gesteld van de H. H. RINKES en DJAJADININGRAT.

c) vraagt enz.

d) geeft uitleg omtrent een merkwaardig voorwerp onder de geschenken door den Heer SCHRÖDER in Mei l.l. aangeboden (zie Notulen 1919 pag. 56). Van den grootste der beide figuratieve voorstellingen van opgelegde schuldelgende boeten (in lijnwaad, munt, potten enz.) één voor brandstichting, èèn wegens een moord, is een foto gemaakt en een korte beschrijving van den gever ontvangen. Een klein artikel over deze merkwaardigheid zal, naar hij hoopt, in de Notulen kunnen worden opgenomen.

IX. Veranderingen in de ledenlijst:

Bedankt voor het gewoon lidmaatschap:

W. de COCK BUNING, Weltevreden.

G. E. VAN DER ZIJL, Djokjakarta.

Bedankt voor het buitengewoon lidmaatschap:

B. J. NIJMAN, Serang.

C. F. SCHRÖDER, Weltevreden.

O. J. A. QUARTERO, Wlingi.

Voor het gewoon lidmaatschap opgegeven:

G. L. HOVENKAMP, adm. s.f. Tasikmalaja, halte Kemiri (S.S. O.L.).

Voor het buitengewoon lidmaatschap:

H. ROSE, hoofd H. I. School, Moeara Enim (Palembang).

D. J. C. KRIEBEL, controleur B.B., Palembang.

A. H. B. BRASCAMP, houtvester, Buitenzorg.

J. F. LABOHM, houtvester, tijd. Buitenzorg.

J. T. MOJET, kapitein der art., Malang.

Mej. D. BURGEMEESTRE, onderwijzeres Fort de Kock (S.W.K.)

R. Ng. POERBAPRANOTO, ass. wedana, Bestuursschool, Welt.

R. MOERJONO DJOJODIGDO, ass. wedono, Bestuursschool, Weltevreden.

R. K. HULSING, employé K.P.M., Weltevreden.

Redactie Kawan kita jang toeloes, p/a SOSROSOEGONDO, Soerabaja.

W. SCHMIDT, Hoofd. H. I. School m/d B., Djokja.

J. VAN DER WAL, Hoofd Holl. Inl. school, Probolinggo.

Mej. W. REINSMA, onderwijzeres Kon. Wilhelmina school, Djokjakarta.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

Aldus goedgekeurd en gearresteerd in de Directievergadering van 12 Januari 1920.

P. DE ROO DE LA FAILLE, *wd. Voorzitter.*
P. GEDIKING, *adj. Secretaris.*

PRINS MANGKOENEGARA IV.

BIJ HET PORTRET VAN
PRINS MANGKOENEGARA IV.

Men weet, dat het Mangkoenegarasche huis van oudsher vooral steeds het Javanisme, het meer eigenlijk Javaansch-zijn, heeft uitgeoefend, Hiermee wordt niet zoozeer bedoeld de handhaving van de oude en ouderwetsche adats en traditiën, die vooral bij den Sultan te Djogja nog trouw worden bewaard, doch het volgen van zoodanige gebruiken, het instellen van zulke regelen, die het best de uitspraak zijn van hetgeen op een gegeven moment bij het Javaansche volk levendig is, en het aangeven van de wijze, waarop de Javaansche maatschappij zich met den stroom der tijden kan ontwikkelen zonder aan haar eigendommelijk karakter ontrouw te worden.

Nemen bijv. andere Javaansche kringen wel eens te hooi en te gras nieuwe gebruiken van welken aard ook aan, die dan soms later, als ongeëigend aan het Javaansch karakter, weer uit de mode raken, in de MANGKOENEGARAN zal men zorg dragen alleen zulke veranderingen te accepteeren, die in overeenstemming zijn èn met den geest des tijds èn met den geest des volks.

Daarbij is men geenszins conservatief, zooals te Djogja, integendeel in maatschappelijken zin meermalen de Gouvernementslanden nog vooruit, bijv. in hoofddracht, nopens het neerhurken en dergelijken waarbij het eigenlijke volkskarakter, hoezeer het hier echt inheemsche en diep ingewortelde gebruiken geldt, toch niet in het gedrang kwam.

Het best is echter dat instinct van het MANGKOENEGARA'sche huis om het Javanisme tot uiting te brengen, te belichamen, wel te onderkennen in de litteraire bezigheid van enkele harer leden, waaronder vooral Prins M. N. IV is te noemen.

Immers, de taal is gansch het volk, en zij dus, die de taal beheerschen en daarin gedachten, die reeds onbewust onder het volk of ten minste de meer ontwikkelden aanwezig zijn, tot uiting weten te brengen, moeten worden geacht het best de ziel van dat volk te vertegenwoordigen.

Om die litteraire beteekenis van Pr. M. N. IV dus wordt hem hier een artikel gewijd, zijn beteekenis als hoofd van het vorstendom als onderdeel van de politieke geschiedenis van Indië in het algemeen, zal t z.t. wel in een afzonderlijk boek van Balai Poestaka worden behandeld.

Pr. M. N. IV leefde van 1811—1881, dus vielen zijn betere jaren, de tijd van het meest intensieve geestelijk kunnen ongeveer in den tijd van RONGGOWARSITO en van anderen, als ook ten tijde dat vooral van Europeesche zijde meerdere belangstelling in de Javaansche taal en letteren werd getoond. In hoeverre verband tusschen deze wederzijdsche actie bestaan heeft, valt hier niet na te gaan, genoeg zij dat de betrokken periode veel goede resultaten voor het Javaansch c. a. heeft gehad, aangezien de meeste, thans als moderne werken bekend staande Javaansche litteratuurproducten, omstreeks die periode zijn vervaardigd.

Bij Pangeran MANGKOENEGARA IV treedt vooral op den voorgrond zijn woordkunst, ten minste in een latere periode. In sommige werken is zijn taal en stijl eenvoudig en makkelijk vloeiend, in andere werken weer moeilijker te begrijpen en meer gekunsteld al naar gelang der behandelde onderwerpen. Over het algemeen echter wordt Pangeran MANGKOENEGARA graag gelezen en zeer gewaardeerd.

Jammer echter is het dat hij zich niet geheel kon geven aan de litteraire kunst. Door de drukke bezigheden kon hij alleen maar zijn vrije uurtjes besteden aan schrijven en dichten.

Zijn „serat-serat hiber" ongeveer dertien in getal zijn brieven in dichtmaat die PR. M. N. voor het eerst in de mode bracht; deze brieven worden zingende hardop voorgelezen (gendeng) hetgeen op zich zelf al zeer in den smaak valt.

Ook zijne zedelessen, hoewel niet nieuw, werden vanwege de eenvoudige makkelijk-vloeiende taal gaarne gelezen, vooral „Tripama Piwoelang kanggé toetoe ladanipoen para pradjoerit" was zeer gewild.

Pandji Woeloeng is het eenigste werkje van PR. MANGKOENEGARA dat geen lofdicht is en geen piwoelangs bevat. Dit werkje werd door PR. M. N. op verzoek van den heer WINTER vervaardigd.

Het is een verhaal in tembang-maat opgesteld, met de bedoeling om het met de vergevorderde leerlingen van de Javaansche scholen, voordat zij aan de tembang-litteratuur beginnen, bijwijze van inleiding te behandelden

Soms voelde PR. M. N er zich toe gedrongen een gedicht te schrijven over een heel prozaisch onderwerp. Zoo gaf hij in zijn „Roempakan bangsal tosan" een heele beschrijving van een loods bedekt met zink naast zijn pendopo, die diende voor de stalling van rijtuigen. In het gedicht staat dat de zinken platen uit Duitschland afkomstig waren en volgt verder een heele beschrijving van de met houtsnijwerk versierde pilaren. Nu was in die tijden dakijzer of zink hier op Java nog een bijzonderheid

Aan „Wedatama" dat ten onrechte geheel wordt toegeschreven aan Pr. MANGKOENEGARA werkten ook mede PAKOEBOEWANA IX RONGGOWARSITO en WIRJOKOESOEMO. Dat is de reden dat taal en stijl in Wedatama heel anders zijn dan in de andere werken van PR. MANGKOENEGARA.

Ook was PR. M. N. steeds vervuld van verheven gevoelens voor het Mataramsche huis. Zoo gaf hij in „Jogatama rerepen darah Mataram" in dichtregelen allerlei raadgevingen en opwekkingen aan de leden van het Mataramsche Huis, n.l. dat zij zich steeds goed en braaf moesten gedragen en trouw blijven aan hun land.

Behalve beoefenaar was MANGKOENEGARA ook beschermer der woordkunst. Hij stond aan het hoofd van een soort rederijkerskamer, waarvan behalve MANGKOENEGARA zelf RONGGOWARSITO, WIRJOKOESOEMO en DJOJOSAROSSO de hoofd-

personen waren RONGGOWARSITO, die de meeste roem verwierf werd in alle opzichten, vooral financieel door PR. MANGKOENEGORO gesteund, waardoor hij in staat gesteld werd zooveel te schrijven. Ook richtte PR. MANGKOENEGARA een school op voor de kinderen der ambtenaren. Deze werden onderwezen door gediplomeerde leerlingen van de Gouvernementsscholen ter eere van wie hij een „Panembroma" schreef. Dit zijn in het algemeen gelegenheidsgedichten, waarin deze auteur uitmuntte.

Zoo schreef hij voor de schoolkinderen ook een panembrama op de komst van den Gouverneur-Generaal in de pasanggrahan te Karangpandan. Dit gedicht werd op de melodie van „Wien Neerlandsch bloed", „Wilhelmus" enz. door de kinderen voor den Gouverneur-Generaal gezongen.

Bovendien maakte hij opgang door zijn „rerepens", lofdichten over vrouwelijk schoon gepersonifieerd in een ideaalvrouw, naar wie de dichter dan hartstochtelijk verlangt.

Zijne nagedachtenis zal bij iederen beoefenaar der Javaansche letteren in eere blijven; door zijne dichtwerken heeft hij zich een onvergankelijk monument gesticht, geen materieel gebouw als tempel of paleis, dat ten slotte door den tijd of schennende handen uiteen wordt gerukt, doch een bouwwerk van geest en smaak, dat onverwoestbaar is, als zijnde van alle tijden.

LIJST

van werken, samengesteld door wijles Pangeran A. A. Mangkoenegara IV.

TITELS	JAAR VAN UITGIFTE	
	Javaansche jaartelling	Europ. jaartelling
1. Serat Hiber doemateng toean Pilip	Besar Ehe 1776	1848
2. Serat Hiber doemateng Kandjeng G. Pangeran Adipati Hario Soerjosasraningrat hing Ngajogjakarta.	Sapar Djimawal 1777	1848
3. Salokantara Njarijosken Nagari hing Lokantara Praboe Darmopati.	Soera Alip 1779	1850
4. Warajagnja. Woelang dateng para poetra hing réh palakrami	Saban Be 1784	1856
5. Serat Hiber dateng Mas Ngabei Pontjatoja, kliwon poelisi Padjang	Sapar Wawoe 1785	1856
6. Serat Hiber dateng Kandjeng Pangeran Ario Notobroto	Woelan Wimbané Wawoe 1785	1856
7. Serat Hiber dateng Kandjeng Pangeran Ario Notobroto (Wangsalan)	Moeloed Alip 1787	1858
8. Serat Hiber dateng Major Ario Djajaningrat tweede kommandan hing Legioen Mangkoenagaran	Djoemadilawal Alip 1787	1858
9. Wirawijata Woelang dateng habdi dalem pradjoerit :	Roewah Ehe 1788	1860

TITELS	JAAR VAN UITGIFTE	
	Javaansche jaartelling	Europ. jaartelling
10. Srijatna Moemoedji karahardjaning Pradja, toewin woelang dateng para poetra. .	Djoemadilawal Djé 1790	1861
11. Najakawara Woelang dateng habdi dal. poenggawa mantri.	Djoemadilawal Dal 1791	1862
12. Serat Hiber dateng Kandjeng Pangéran Ario Notobroto .	Sapar Bé 1792	1863
13. Panembrama. Rawoehipoen Kandjeng toewan besar wonten Karangpandan . .	Sapar Alip 1795	1866
14. Serat Hiber dateng Pangéran Ario Tjakradiningrat. . .	Roewah Djimawal 1797	1868
15. Koemidi	Sawal Djé 1798	1870
16. Pali Atma. Woelang dateng para poetra Hingkang saking Raden Ajoe Gondokoesoemo.	Soera Dal 1799	1870
17. Salokatama. Piwoelang toemrap ngakatah	Sapar Dal 1799	1870
18. Panembrna dateng para moerid Pasisir Hingkang Hambijantoe moelang para Siswa Mangk.	Rabingoelakir Djè 1800	1871
19. Panembrama Koendoeripoen Kandjeng Pangéran Ario Gondosisworo saking Atjéh . .	Salebetipoen tahoen 1803	1874
20. Serat Hiber dateng Kandjeng Pangéran Hangabehi . .	Roewah Ehe 1804	1875
21. Serat Hiber dateng Kandjeng Pangéran Hangabehi . .	1805	1876
22. Serat Hiber Rawoeh dalem Hingkang Sinoehoen dateng pabrik Tasikmadoe . . .	Roewah djimawal	1876

TITELS	JAAR VAN UITGIFTE	
	Javaansche jaartelling	Europ. jaartelling
23. Pandji Woeloeng. Tjariosipoen hing nagari Sokadana, Praboe Déwakiswara .	Soera Djé 1806	1877
24. Roempakan Bangsal tosan .	Sawal Ehe 1805	1877
25. Darmalaksita. Piwoelang toemrap para poetra . .	Moeloed Dal 1807	1878
26. Serat Hiber Katoer Kandjeng Goesti Pangéran Adipati Anom Soerakarta. . . .	Djoemadilawal Djimakir 1810	1881
27. Paliwara Toemrap dateng para poetra soepados taberi sowan ngarsa dalem nampeni piwoelang.	Sapar Djimakir 1812	1882
28. Serat Hiber dateng toewan Holle, goeroe tani hing kita Garoet.	Moeloed Alip 1830	1900
29. Palimarma Piwoelang dateng sadérek toewan Kapenakan dalem Kand. Goesti kaping IV.		
30. Jogatama Rerepèn darah Mat.		
31. Tripama Piwoelang kanggé toetoeladanipoen pradjoerit		
32. Wedatama Piwoelang toemrap ngakatah		
33. Manoehara		
34. Rerepèn		
35. Tjondrarini Tjandranipoen garwa panengah Pandawa gangsal pisan, kanggé toelada para Hestri Sagedipoen kanggep hing laki . . .	Djoemadilakir Be 1792	1863

NOTA

van Mr. JAAP KUNST over de SESANDO.

Onlangs is het Museum van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten Wetenschappen in het bezit gekomen van een tweede exemplaar van het Timoreesche muziekinstrument, genaamd *sesando,* 't welk in den Catalogus is opgenomen onder no. 17895.

De sesando is een snaarinstrument, dat met de vingers betokkeld wordt, en de klank komt overeen met die van een cither of mandoline. De vorm is echter zeer afwijkend van dien der genoemde Europeesche instrumenten.

Rondom een vrij dikken bamboekoker (*a*) van ± 35 c.M. lengte, waarop een zich toespitsende metalen afsluiting (kepala) (*b*), zijn de snaren (kawat) gespannen, welke hooger of lager gestemd kunnen worden d.m.v. zich in genoemden metalen spits (*b*) bevindende schroeven (skroep) (*c*).

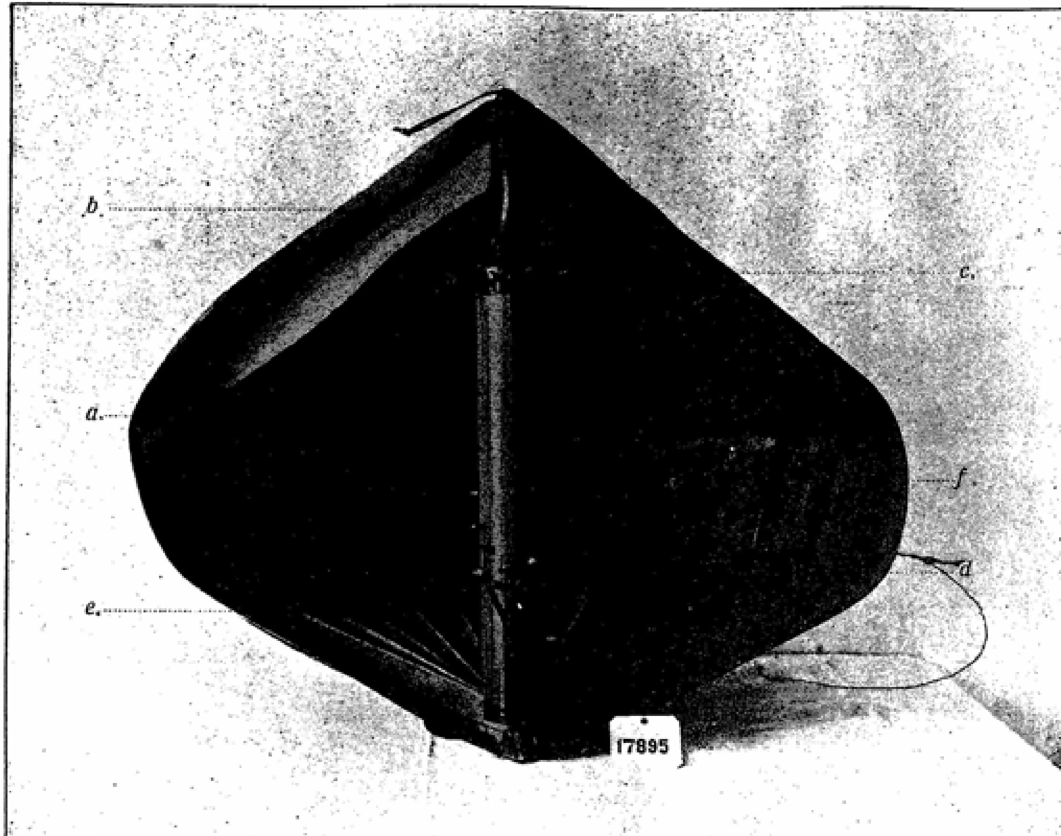
Het meerendeel der snaren wordt op grooteren afstand van den bamboekoker gehouden door kammen (sesinda) (*d*).

In den bamboekoker zijn, althans bij de grootere sesando-exemplaren, een of twee schuinsche dwarsgleuven van 7 à 8 c.M. lengte aangebracht (*e*).

Om deze kern welft zich over een halfrond van volle 180° een klankbodem (*haik*) (*f*), gemaakt van een blad der lontar-palm, waardoor het instrument een breedte krijgt van een 50-70 c.M. en een diepte van ± 30 c.M.

Het aantal snaren wisselt. Het kunnen er 10, 12, 18, 24, 36 of 48 zijn. Zoo er méér dan 24 zijn, komen er verdubbelingen voor: de 36- snarige sesando heeft de 12 laagste snaren dubbel: de 48- snarige alle.

De 18- snarige sesando van den van Timor afkomstigen heer Toumodok, die de welwillendheid had de hieronder weer te geven melodieën ons voor te spelen, was als volgt gestemd:

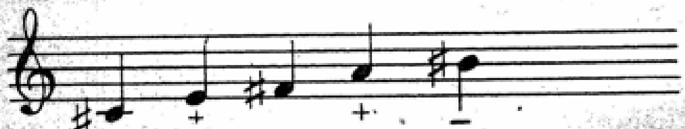
TIMOREESCHE SESANDO.
ruim 1/6 der natuurlijke grootte.

dus op het dominant septiem-akkoord van F, welk triviaalste aller akkoorden dan ook onophoudelijk te pas gebracht werd.

Volgens den Timoreeschen arts Fanggiday is de sesando oorspronkelijk afkomstig uit het Portugeesche gedeelte van Timor, doch treft men hem tegenwoordig alleen nog maar op Nederl. Timor aan. Aanvankelijk was—aldus de medeeling zoowel van den heer FANGGIDAY als van den reeds genoemden heer TOUMODOK—de stemming van het instrument geheel dezelfde als die van den gamelang, d.w.z. hij was gestemd volgens één der beide gebruikelijke toonschalen: Salendro. Zoo gestemd wordt de sesando heden ten dage nog bespeeld door de heidenen in het Timoreesche binnenland. De door hen gebruikte exemplaren hebben slechts 10 snaren.

Salendro heeft, gelijk men weet, 5 tonen binnen het octaaf, en wel ten naasten bij deze:

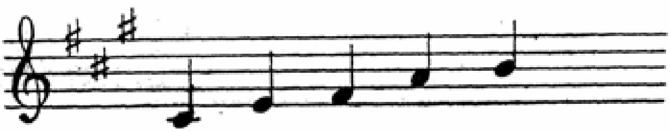
(De + en — teekens geven een niet in Europeesch notenschrift weer te geven afwijking naar boven of naar beneden aan).

Een volgens deze tonenreeks gestemde sesando wordt genoemd: Sesando gong. Zijn 10 snaren zijn juist voldoende om twee volle octaven te overspannen.

De heer TOUMODOK kende een dier heidensche Salendromelodieën, de z.g. *Rorokè,* een vrouwendans:

Het gebruik van de Europeesche toonschalen maakte evenwel, dat hij zich niet nauwkeurig aan de oude stemming hield, doch deze slechts benaderde, door Europeesche zuiver te spelen:

De overige ten gehoore gebrachte melodieën waren gewoon Europeesch diatonisch.

Volgens het zeggen van den Timoreeschen heer GEORGE MANOCH waren zij van Ambon afkomstig. Een ervan heette dan ook marsch Ambon.

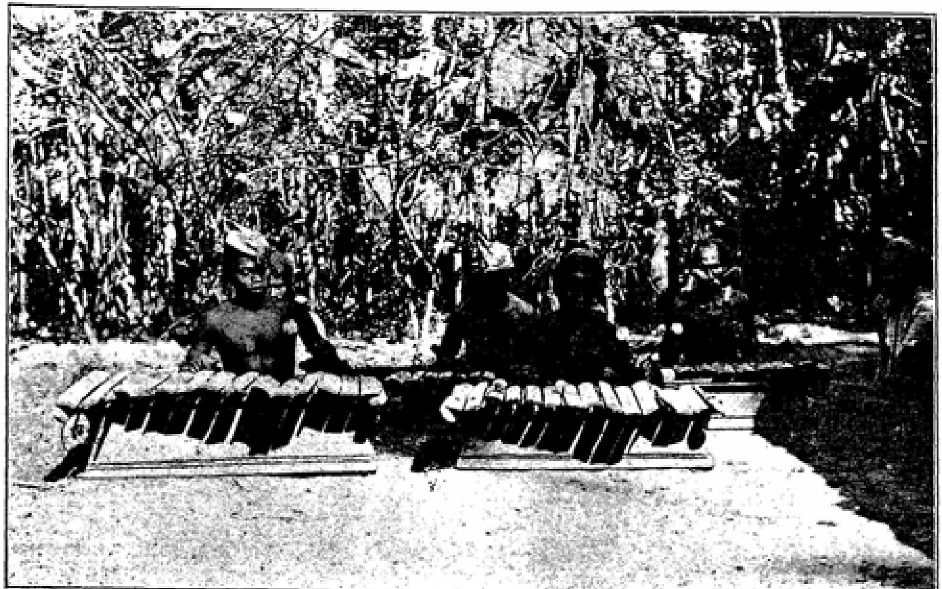
Maar natuurlijk was dit wijsje evenmin Amboneesch van oorsprong, doch moet men zijn geboorteland ergens in het westen b.v. Portugal, zoeken.

Onze executanten voelden zelf het meest voor een me-

lodie welke zij, ondants haar driedeelige maat, Timoreesche *Marsch* noemden.

De rest van het répertoire bleek al even hopeloos geinfecteerd door de Westersche tingeltangel-bacil. Zelfs Louis Davids had zijn steentje bijgedragen.

BAMBOE GAMBANG (BALI), zie pag. 191-193.

(Zie Not. 17 Nov. '19 II sub 21 p. 161.)

WELTEVREDEN, 15 November 1919.

AAN DE DIRECTIE
VAN HET
BATAVIAASCH GENOOTSCHAP
VAN
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

WelEdele Heeren,

Bijgaand heb ik de eer U voor de ethnographische „verzameling aan te bieden een tweetal dubbele hamers zooals die op Bali gebruikt worden bij het bespelen der Balineesche gambang.

Het zal aan Uwe Directie bekend zijn, dat op de basreliefserie aan het pendapaterras te Panataran een scene voorkomt, waarbij een man met „kluizenaarshaartooi" en een jong meisje bezig zijn met het bespelen van een muziekinstrument, waarbij in elke hand twee slaghamertjes worden gehouden. Tot nog toe was het een raadsel, welk instrument bespeeld werd op dit tafereel, dat tusschen twee haakjes volgens mijne laatste onderzoekingen moet behooren tot een verhaal of verhalenreeks, die de „oer-Pandji" moet zijn. Bij geen der moderne Javaansche muziekinstrumenten en ook bij geen der meer gebruikelijke op Bali is de rangschikking der bekkens of staven zoodanig, dat het met twee dubbele hamers tegelijk bespeeld kan worden. Ook erkende deskundigen onder de Javanen, zooals bv. de regent van Magelang konden mij geen verklaring van het gebruik dier eigenaardige dubbele hamers op het basrelief geven. Evenals in zooveel andere zaken bracht ook hier weder Bali de oplossing. Daar is op het oogenblik nog een instrument in gebruik door hen „gambang" genaamd, be-

staande uit een bak, waarboven aan touwen veertien bamboestaven van verschillende lengte zijn bevestigd, die door op hun kant staande bamboelatten gespannen kunnen worden. Enkele van deze instrumenten worden bespeeld tesamen met een saron, of liever met twee sarons die tegelijk door dezelfde persoon worden aangeslagen. Bij de bamboeinstrumenten nu zijn de dubbele hamers van het basrelief van Panataran nog in gebruik, zooals U op bijgaande photo kunt zien. Dit gebruik is mogelijk door de bijzondere schikking der bamboestaven die het geluid voortbrengen. De toonen der gambang aanduidende door de letters a, b, c, d, e, f en g, is de rangschikking aan het instrument a, b, c, a, b, c, d, e, f, g, d, e, f, g. Zooals U aan de objecten zelf nu kunt waarnemen is de opening (de ruimte tusschen de slagknoppen) bij de beide hamers niet dezelfde. De hamer met de kleinste opening omvat vier toetsen en is voor de linkerhand, die met de grootste opening omvat vijf toetsen en is voor de rechterhand. Bij vergelijking met de bovenopgegeven volgorde der toonen aan het instrument blijkt dat de beide knoppen van een hamer steeds dezelfde toon zullen aanslaan indien met de linkerhand de linker zes toetsen, met de rechterhand de overigen bespeeld worden.

Het instrument is bij de Balineezen *niet* geliefd en heeft zijn voortbestaan dan ook alleen hieraan te danken, dat de adat eischt, dat het bij elke lijkverbranding bespeeld wordt.

De wijzen, die gespeeld worden zijn alleen ontleend aan de Malat, de Balineesche versie der Pandjiromans. Juist omdat het zoo weinig bespeeld wordt is men genoodzaakt geweest de wijzen op schrift vast te leggen door middel van de bekende, indertijd reeds door Dr. BRANDES besproken teekens.

Daar het te voorzien is, dat het instrument langzamerhand in onbruik zal geraken en ook daar wij hier blijkbaar te doen hebben met een der oudere Javaansche instrumenten, zou het m.i. van belang zijn alles te verzamelen en op schrift te stellen, wat er nog van bekend is, eene nauw-

keurige beschrijving van het instrument, van het gebruik (er schijnen 2 combinatie's te bestaan van gambangs met andere instrumenten) en van de gebruikelijke wijzen. Mijzelf ontbrak de tijd om nauwkeurige gegevens te verzamelen enz. De controleur van Tabanan echter, de heer HEYTING, interesseert zich zeer voor deze quaestie en zal ongetwijfeld genegen worden bevonden een onderzoek in te stellen en de gegevens te publiceeren. Wellicht zou het daarom aanbeveling verdienen genoemden heer uit te noodigen dit werk op zich te nemen.

(w.g.) P. V. VAN STEIN CALLENFELS.

AANWINSTEN

van de Ethnographische verzameling in 1919.

AROE-EILANDEN.

17899. Model van een vaartuig voor de parelvisscherij.
Notulen 1917 pag. 159.

ALOR EILANDEN.

17900. Bronzen keteltrommen (mori), zwaar beschadigd.
Notulen 1917 pag. 159.

BALI.

17901. Hoofddoek behoorend tot het gewaad van een Siwa priester.

17902. Model aarden potten waarin het wijwater door Siwapriesters geleverd wordt aan Brahmanen, Satria's, Wesija's en Soedra's ter verlossing van de ziel van een doode.

17903. Kleeden (model) met mystieke syllaben (kadjangs) welke neergelegd worden op de baar van lijken van priesters, vorsten, satria's, aria's en soedra's, welke in afwachting van de verbranding bewaard worden.

17904. Model van een visschersvaartuig (djoekoeng).
Notulen 1918 pag. 54.

17905. Model van een kieuwnet (djaring).
Notulen 1918 pag. 54.

17906. Volledige copie in hout van de desa-tempel ter hoofdplaats Singaradja.
Notulen 1918 pag. 54.

17907. Bronzen kanon.

NOORD NIEUW GUINEA.

17908. Drijfnet van touw voor de schilpaddenvangst.
Notulen December 1919 bl. 177.

17909. Platte houten schotel voor varkensvleesch, versierd met ingesneden figuren.
Notulen December 1919 bl. 177.

17910. Diepe houten sagoschotel.
Notulen December 1919 bl. 177.

17911.
17912. Papoeasche rekeningen (ai karai).
17913.
Notulen December 1919 bl. 177.

17914. Prauw met uitlegger aan stuurboordzijde.
Notulen December 1919 bl. 177.

17915. Sierplank uit een tempel, met uitgesneden slangenfiguren.

PALEMBANG.

17916. Houten toestel om kapas van de pitten te zuiveren.

Z. EN O. AFDEELING VAN BORNEO.

17917. Strijdcostuum (Dajaks) van geitenvel.
Notulen November 1918 bl. 142.

17918. Dajak gordel (boombast).
Notulen November 1918 bl. 142.

LIJST

der aanwinsten van de Archeologische Verzameling in 1919.

E 54a-e. Vijf koperen platen, lang 36,5 en breed 10,4 cM. aan beide zijden beschreven met zes regels Oost-Javaansch schrift.

Fragmenten van een oorkonde van 1280 Çaka van koning Hayam Wuruk, behelzende een keur op de overzetveren aan de Solo-rivier en de Brantas.

Afkomstig van Trawoelan, Modjokerto [1]).

Litteratuur: Oudheidk. Versl. 1918 p. 61 sq., 101, Bijlage H. p. 108 sq. (Transcriptie), Oudheidk. Versl. 1919 p. 10.

E 55. Koperen plaat, lang 40,1 en breed 11,8 cM. aan een zijde met zes regels fraai schrift beschreven.

Begin van een oorkonde van koning Çri Jayawiṣṇuwarddhana van 1170 Çaka.

Afk. als boven.

E 56. Koperen plaat, lang 36,8 en breed 12,6 cM., aan beide zijden beschreven met zes regels schrift. Blijkens het cijfer op de keerzijde no. 4 van de oorkonde.

Oorkonde uit het midden der 14de Çaka-eeuw.

Afk. en litt. als boven en Oudheidk. Versl. 1919 p. 22 sq.

E 57. Koperen plaat, lang 35,3 en breed 10 cM., aan de voorzijde beschreven met vier en aan de achterzijde met

1) De koperen platen van Trawoelan waren eerst bestemd voor het Museum te Modjokerto, maar werden dit jaar opgenomen en ingeschreven in de collectie van het Genootschap. Plaat no. E 86 (Oud- Jav. Oork. no. CXIX), die tot dezelfde serie behoort (zie Oudh. Versl. 1919 p. 10) draagt thans het nummer E. 54e.

twee regels schrift, waarvan de eerste gedeeltelijk onleesbaar is. In den linker bovenhoek de vrij onbeholpen afbeelding van een stier, hoog 3,5 en breed 4 cM.

Oorkonde, waarin genoemd worden bhaṭāra hyang Wiçeṣa en bhaṭāra sang mokta Paringmalâya.

Afk. en litt. als no. E 54.

E 58. Koperen plaat, lang 38,5 en breed 11,6; aan de voorzijde beschreven met zes regels en aan de achterzijde met één regel schrift. In den linker bovenhoek de afbeelding van een rund tusschen ranken van bloemen en bladeren. Hoogte 4, breedte 4,5 cM.

Ongedateerde oorkonde, geen gegevens bevattend voor nadere tijdsbepaling.

Afk. en litt. als boven.

E 59. Koperen plaat, lang 40,5 en breed 12,8 cM. aan beide zijden beschreven met zes regels regelmatig, gestyleerd schrift. Plaat no. 13 van een oorkonde.

Afk en litt. als boven.

5478. Bronzen schaal met vrij hoogen opstaanden rand, in het midden versierd met bladvormig ornament, gevat in een rand van scherpe punten. Aan de randen zwaar beschadigd. Middellijn 54 cM.

Afk. Gevonden bij het leggen van het fundament van een pasarloods te Lawang, distr. Poerworedjo, afd. Bangil, res. Pasoeroean.

5479. Bronzen schaal met lagen, naar binnen gebogen rand, in het midden versierd met ruitvormig ornament, gevat in randen van bloemen en bladeren. Middellijn 41 cM.

Afk. als boven.

5750. Bronzen schaal geheel gelijk aan no. 5479.

Afk. als boven.

5751. Bronzen schaal met lagen naar, binnen gebogen rand, in het midden versierd met een lotus-ornament. Middellijn 42 cM.

5752. Bronzen schaal als no. 5751 maar met uitgesleten ornament. Middellijn 40 cM.

Afk. als boven.

5753. Bronzen schaal als no 5751 onversierd. Middellijn 38 cM.

Afk. als boven.

5754. Bronzen schaal met naar buiten gebogen platten rand, onversierd.

Afk. als boven.

5755. Bronzen wierookbrander van het gewone model, rijk versierd met festoenen van bladeren en hangers. Hoogte 13 cM.

Afk. als boven.

5756. Bronzen top van een wijwatervat van het gewone model. Rondom versierd met puntig bladornament, in twee stukken gebroken. Totale hoogte 19 cM.

Afk. als boven.

5757. Steenen kop van een Buddhabeeld. Zeer verweerd en beschadigd. Het gekrulde haar schijnt op den kruin door een band ingesnoerd te zijn. Ūrnā en oorlellen niet meer te onderkennen. Gesloten, dicht bijelkaar staande oogen, platte neus, dikke lippen en kleine kin. Hoogte 19 cM.

Afk. als boven.

5758. Terracotta-antefix. Een kop van een monnik, gladgeschoren, zonder urnā of uṣniṣa met lang gerekte oorlellen, geopende oogen en een glimlach om den mond, geplaatst in een ondiepe nis, omlijst door een hoefijzervormigen, van boven zwak accolade-vormigen, gladden band; daarboven een drie-hoekig topstuk versierd met bladornament, dat zich aan weerszijden van de nis in rechthoekige zijstukken voortzet. Totale hoogte 36 cM.; breedte 43 cM. De vorm van het antefix en het bladornament is het gewone op Midden-Java. De merkwaardigheid is gelegen in den monniks-kop, die op Buddhisme wijst, in het materiaal, terracotta, dat o.a ook voor de losse versieringsstukken van tjandi Goenoeng

Gangsir bij Sidoardjo gebruikt is en in de vindplaats t.w. ten Noorden van den grooten postweg, op de hoogte der Sf. Paroengdjaja, desa Parapatan, distr. Redjagaloeh, afd. Madjalengka, res. Cheribon. Geschenk van den Heer F. JAMES.

5759. Zodiakbeker van den gewonen vorm en met de bekende voorstellingen. Jaartal 1252 (laatste cijfer onzeker). In den bodem afbeelding van een zeester met vijf punten. Middellijn bodem 12, hoogte 10,5 cM. Afkomst onbekend. Geschenk van den heer DE GOEJE.

5763. Bronzen beeldje van Amoghasiddha, afgesleten, met ondergeslagen beenen gezeten op lotuskussen, zonder glorie, achterstuk of voetstuk. Hooge puntige haardracht, rechterhand in abhaya-mudrâ (nauwlijks herkenbaar), linkerhand geopend in den schoot. Hoogte 5 cM. Opgegraven op de Inlandsche begraafplaats van het gehucht Patjembon, desa Bonang, afd. Demak, res. Semarang.

5761. Bronzen beeldje van Manjuçri; het gezicht afgesleten, overigens vrij goed bewaard, zonder glorie en achterstuk. Achter het hoofd de maansikkel; vrouwen snoer; linkerhand met utpala, waarop boek (onduidelijk), rechterhand in waramudrâ op de knie. Met ondergeslagen beenen gezeten op dubbel lotuskussen, dat op een rechthoekig voetstuk geplaatst is. Hoogte met voetstuk 6 cM. Aangetroffen bij een Chinees te Grabag, distr. Grabag, afdeeling Magelang, res. Kedoe.

D 141. Steenen zuiltje, van onderen tot twee derde van de hoogte ruw behakt; het bovendeel vierkantig met afgesneden hoeken en glad gehakte zijden, die naar den top rond toeloopen. Op den top heeft zich een ornament bevonden, waarschijnlijk een lotusknop, thans verdwenen.

Op de beide tegenoverliggende zijden een vierregelige gelijkluidende inscriptie in Midden-Jav. schrift van 878 Çaka; op de andere zijden een staande wajra in basrelief ter hoogte van 18 cM. Totale hoogte zuil 75, grootste dikte 26 cM.

Aangetroffen in de voorgalerij van een Inlandsche woning aan den voet van den Goenoeng Woekir, Kedoe (Zie Rouffaer Bijdr. Kon. Inst. Dl. 74 pl. 145 noot) en afkomstig van het soubasssement van een bouwwerk op den Gg. Woekir.

AANWINSTEN

der Handschriften-verzameling in 1919.

JAVAANSCH.

607. Serat Panegar.
608. Kawroeh Grija.
609. Dajasarana.
610. Kawroeh Paḍalangan.

(607–610: Not. 17 Juni 1919, Xa.)

611. R. T. A. Notodiningrat, Babadipoen negari Belambangan ngantos doemoegi negari Banjoewangi. Not. 7 Aug. 1919, II 22 en X.

VERSCHILLENDE TALEN VAN DEN ARCHIPEL.

87. Woordenlijst Moena-eilanden (O. Celebes). Not. 7 Aug. 1919 II 36

WOORDENLIJSTEN HOLLE.

155. To lelaki, (Kendari, O. Celebes). Not. 5 Mei 1919 III 5 en 19.
156. Boewolo. Not. 5 Mei 1919 III. 14.
157. Elpapoetih (Onderafd. Amahei Afd. Ceram). Not. 7 Aug. 1919 II 9.
158. Paloe, Not. 7 Aug, 1919 II 56.
159. Banggaai (vaste wal Celebes). Not. 6 Oct. 1919 II 24.
160. Banggaai Archipel. Not. 6 Oct. 1919 II 27.

LIJST

van ingekomen Boekwerken gedurende het 4de kwartaal 1919.

Aalbers (Jac.), Rijcklof van Goens, commissaris en veldoverste der O. I. Compagnie en zijn arbeidsveld, 1653/54 en 1657/58. Proefschrift. Groningen 1916. Met reprod. 8°.

Acts (The Unrepealed General) of the Governor General in Council . . . Vol. VIII: From Act I of 1914 to Act XI of 1919. Calcutta 1919. 8°.

Government of India. Legislative Department.

Adriani (N.), Over het karakter der Toradja's en hunne rechtspraak. Voordracht op de 25e Alg. Verg. der Maatschappij ter bevordering van het Nat onderzoek der Ned. Kolonien op 12 Juni 1915. [Leiden 1915]. 8°.

Adriani (N.), Het animistisch heidendom als godsdienst. Den Haag [1919]. 8°.

Uitgegeven door den „Boekhandel van den Zendingsstudie-Raad".

Advies van de Ned. Ind. Vereeniging voor Diergeneeskunde en Dierenteelt in zake een reorganisatie van den Burg. Veeartsenijkundigen Dienst in N.-Indië. Batavia 1919. 8°.

Afvoer van faecaliën in de Tropen middels rottingskelders met bodemreiniging. Weltevreden 1919. Met 10 pl. 8°.

Mededeelingen en Rapporten van het Departement der B.O.W. in Ned.-Indië, Afd. G.: Werken in het belang van de gezondheid, 1919 no. III.

Amiroeddin, terkarang sendiri. Tersalin dari bahasa Djawa. Dengan 5 gambaran. Batavia [1919]. 8°.
Olvi. [Deel 3].

Alkema (*B.*), Twaalf Soendaneesche en Javaansche Sprookjes aan Hollandsche kinderen naverteld. Amsterdam 1919. 8° maj.

Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië. Jubileumnummer 1 Mei 1918. [Soerabaja 1919]. 8°.
Uitgegeven door het Alg. Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië.

Archief. Vroegere en latere mededeelingen voornamelijk in betrekking tot Zeeland, uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen 1915 — 1917. Middelburg 1915 — 1917. 8°.

Arendonk (*C. van*). De opkomst van het Zaidietische imamaat in Yemen. Leiden 1919. 8°.
Uitgaven van de „De Goeje-Stichting" No. V.

Asser (*T. M. C.*). Schets van het Nederlandsche Handelsregt, ook ten dienste van het Middelbaar Onderwijs. 3e, verm. druk. Haarlem 1881. 8°.

Augustin (*P. L.*), Iets over rechten en plichten van den inlandschen arts. (Lezing . . .). Batavia-Weltevreden 1914. 8°.

Barth (*Aug.*).— Quarante ans d' Indianisme. Oeuvres d' *Aug. Barth*. Tome IV: Comptes rendus et notices 1887—1899. Paris 1918. 8°.

Beeke (*Jo. Cha. Hen. van der*), Het Staatsblad. Proefschrift Univ. Leiden. s'-Gravenhage 1915. 8°.

Beek (*Di. Joh.*), Over suggestie. Een proefondervindelijke studie. Proefschrift Univ. Groningen. Den Haag 1917. Met pl. en fig. 8°.

Beginselverklaring., Alg. program van beginselen, Statuten en Huishoud. Reglement der Chr. Ethische partij. Batavia 1917. 8°.

Bijgevoegd: Ontwerpen en vlugschriften.

Begrooting (Uitgewerkte en toelichtende Staat der) van uitgaven en ontvangsten van het Mangkoe-nagorosche Rijk voor het dienstjaar 1919— . Soerakarta [1918—]. fol.

Begrooting (Uitgewerkte en toelichtende staat der) van Uitgaven en ontvangsten van het Rijk „Soerakarta" voor het dienstjaar 1919— . Soerakarta [1918—]. fol.

Benedict (Fra. G.) and *Fri: B. Talbot,* The physiology of the new-born infant. Character and amount of the katabolism. Washington 1915. 8⁰.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 233.

Bepalingen betreffende het Gevangeniswezen Deel 1. Batavia 1919. 8⁰.

Samengesteld bij het Hoofdkantoor van het Gevangeniswezen.

Berichten (Korte) van het Hoofdbureau van den Burg. Geneeskundigen Dienst. No. 1 e.v. Weltevreden [1919 e.v.] 8⁰.

1. Het Beri-Beri vraagstuk in verband met de rijstvoorziening.
2. Tuberculose.
5. Mijnwormziekte (ankylostomiasis).
6. Hondsdolheid.
7. Vliegen- en vliegenverdelging.

Bernard (Ch.) en *B. Palm,* Over de door schimmels veroorzaakte wortelziekten van de theeplant. Batavia 1919. 8⁰.

—, Aanvullende mededeelingen over de wortelziekten van de thee. Met 10 pl. Batavia 1919. 8⁰.

Mededeelingen van het Proefstation voor Thee. No LXI en lIXIa.

Bescheiden betreffende de provinciale organisatie der Hollandsche lakenbereideys (de zgn. Droogscheerderssynode) uitgegeven door *N. W. Posthumus.* Amsterdam 1917. 8°.

Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap (gevestigd te Utrecht) IIIe Serie N. 38.

Besseling (*O. P.*), Het Ned.-Indisch Volkscredietwezen. Baarn 1919. 8°.
Onze Koloniën. Serie III, No. 6/7.

Bhandarkar (*D. R.*), Lectures on the ancient history of India in the period from 650 to 325 B. C. Calcutta 1919. With 1 portr. 8°.
The Carmichael Lectures, 1918. Published by the Universty of Calcutta.

Bibliothekswesen (Niederländisches). Eine Übersicht in acht Aufsätzen. Bei Gelegenheit der Int. Ausstellung für Buchgewerbe und Graphik in Leipzig herausgegeben von der Vereeniging van Ned Bibliothecarissen enz. Utrecht 1914. Mit Bild. 8°.

Blad (Witte-Kruis-), Redacteur-administrateur: *A. van Emmerik.* Jaarg 18 no. 1 e. v. Salatiga 1919 e.v. 8°.

Blerkom (*Ma. van*), De ontwikkeling van de politie-rechtspraak in Ned.-Indië. Proefschrift. Leiden 1916. 8°.

Blink (*H.*) en *C. J. van Nieuwenburg*, Limburg als economisch-geographisch en staatkundig gewest in 't verleden en heden. 's-Gravenhage 1919. Met afb. 4°.
Tijdschrift voor Economische Geographie. Jaarg. 10., No. 6 en 7,

Bonifacy [Aug. L. M.], Cours d'ethnographie indochinoise. Professé aux élèves de l'Ecole supérieure d'Agriculture et de Sylviculture. Hanoi-Haiphong 1918. Avec fig. 8°.
Gouv. Général de l'Indochine. Enseignement supérieur d'Indochine.

Borret (*Arn. Joh. Ma. Hub.*), Het zesde hoofdstuk onzer Grondwet. [Van de godsdienstige aangelegenheden]. Proefschrift. Leiden 1915. 8°.

Bosman (*Da. Brï.*). Afrikaans en Maleis-Portugees. Groningen 1916. 8°.

Botha (*Col. Grah.*). The French Refugees at the Cape. Cape Town 1919. With 2 maps and facs.

Brascamp (*E. H. B.*). De „Jaty-Plantagën" in de Memorie van Overgave van den Ambons Gouverneur Bern. van Pleuren aan zijnen opvolger Adr. de Bock in 1785 (uit het Kol. Archief No. XI). Batavia 1919. 8°.
Overdruk uit het Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona, Deel XII, Afl. 5.

Brascamp (*E. H. B.*), Over de Damaksche Djatibossen in 1772. (Uit het Kol. Archief No. XII)., met naschrift van *R. Wind*. Batavia 1919. 8°.
Overdruk uit het Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona, Deel XII, Afl. 6-7.

Brascamp (*E. H. B.*), Uit de dispositiën der Hooge Regeering in 1762 op de Memorie van N. Hartingh genomen. (Uit het Kol. Archief IX). Batavia 1919. 8°.
Overdruk uit het Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona, Deel XII Afl. 5.

Brinkman's Alphabetische Lijst van boeken enz. die in het jaar 1916–1918 in het Koninkrijk der Nederlanden verschenen of herdrukt zijn . . . Jaarg. 71-73. Leiden [1917—1919]. 8°.

Brinkman's Catalogus der boeken, platen en kaartwerken, die gedurende 1911 tot en met 1915 in Nederland zijn uitgegeven of herdrukt . . . door *R. van der Meulen*. Leiden 1916. 8°.

—, Repertorium . . . door *R. van der Meulen*. Leiden [1917]. 8°.

— Titel-catalogus van werken . . . op het gebied der nieuwe letterkunde. Leiden [1917]. 8°.

Brakel (*D.*), Wat elk landsdienaar in Ned.-Indië weten moet. 5e vermeerderde t/m Maart 1919 bijgewerkte druk, door een Oud-Landsdienaar. Batavia 1919. 8°.

Broersma (*R.*), De Ster van Siak. Weltevreden [1919]. 8°.
Overdrukken uit Koloniale Studiën. [IIIe Jaarg., 1e halfjaar].

Broersma (*R.*), Een vrije volksverplaatsing Java-Deli. Medan 1919.
Mededeelingen uitg. door de Deli Planters Vereeniging. Jaarg. II No. 7.

Brondgeest Sr. (*T.*), Nederlanders in Indië. Baarn. 1919. 8°.
Onze Koloniën. Serie III. No. 5.

Bulletin Arménien. No. 1.e.s. Paris 1919 etc. 4°.

Bulletin (1e-9e) der Ceram-expeditie [door *L. Rutten*]. Leiden [1917-1919]. Met krtn. 8°.
Maatschappij tot bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Ned, Koloniën. Bulletin No. 69-76.

Bulletin van het Deli Proefstation, Medan, Deli. No. 1-6. Medan 1914-1915. 8°.

Buschan (*Geo.*), Die Sitten der Völker.. Bearbeitet auf Grund der Beiträge hervorragender Fachgelehrter. Bd IV. Mit 177 Abb. u.s w. Stuttgart u.a. [191 .]. 4°.

Bussche (*C. van den*), Het Boschwezen in Ned.-Indië. Weltevreden [1919]. 8°.
Overgedrukt uit Koloniale Studiën [IIe Jaarg., deel I].

Buitenbezittingen (De). Deel II Afl. 3: Oostkust van Sumatra. Semarang e.e. [1919]. 2 stukken. Met pl. en krtn. 4°.
1. [Land een Volk]. II. [Economische toestand].
Mededeelingen van het .. Encyclopaedisch Bureau [X].

Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap (gevestigd te Utrecht). Deel 37 — 38. Amsterdam 1916 — 1917. 8°.

Cadière (L.), Croyances et pratiques religieuses des Annamites dans les environs de Hué. I — V. Hanoi 1918 — 1919. 8° maj.

I. Le culte des arbres. II — V. Les pierres.

Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient. Tom. XVIII No. 7, XIX, No. 2.

Callenbach (ac. Rich.), Justus Heurnius, eene bijdrage tot de geschiedenis des christendoms in Ned. Oost-Indië. Proefschrift Univ. Utrecht. Nijkerk 1897. 8°.

Candragomin. Candra-Vrtti, der Original-Kommentar C.'s zu seinem grammatischen Sutra. Herausgegeben von *Bru. Liebich*. Leipzig 1918. 8°.

Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes. Bd. XIV.

Carsten (Lamb.). Maatregelen ter handhaving onzer onzijdigheid in den huidigen oorlog. Proefschrift Univ. Leiden. 's-Gravenhage 1916. 8°.

Case (E. C.). The Permo-Carboniferous Red Beds of North America and their Vertebrate Fauna. Washington 1915. With 24 pl. and 50 fig. 4°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 207.

Castle (W. E.), and *Sew. Wright*, Studies of inheritance in guinea-pigs and rats. Washington 1916. With 6 pl. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 241.

Castries (Hen. de), Les sources inédites de l'histoire du Maroc. Ie Série: Dynastie Saadienne. Archives et bibliothèques d'Angleterre. Tome I. Paris—Londres 1918. Avec 5 pl. et 1 facs. 8°. maj.

Catalogue (The English) of Books for 1918. 82nd Year of Issue. London 1919. 8°.

Catalogus der boekwerken in de bibliotheek der Gemeente Batavia. Weltevreden [1919]. 8°.

Catalogus der Koloniale Bibliotheek van het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië en het Indisch Genootschap. Opgave van aanwinsten over de jaren 1916—1918. 's-Gravenhage 1919. 8°.

Catalogus der tentoonstelling van Oost-Aziatische kunst in het Stedelijk Museum te Amsterdam van 14 Sept.— 15 Oct. 1919. Catalogue etc. Inleidingen en catalogus door *T. B. Roorda*. Z. pl. en j. [1919]. Met 20 pl. 8°.
Vereeniging van Vrienden der Aziatische Kunst. Société etc.

Catalogus.— Katalogus van de Afdeeling „Letterkunde" der Bibliotheken, in beheer gegeven of toebehoorende aan de Vereeniging Openbare Leeszaal en Bibliotheek te Semarang. Semarang 1918. 8°.
— Idem. Veranderingen en Supplement. Semarang 1919. 8°.

Catalogus van de Tentoonstelling ter herdenking van het 300-jarig bestaan van Batavia, gehouden in het Stedelijk Museum, Amsterdam, Juni —Juli 1919. Amsterdam 1919. 8°.
Vereeniging Koloniaal Instituut, Amsterdam.

Catalogus van 's-Rijks Ethnographisch Museum, deel X— XIII Leiden 1916 — 1918. Met afb. en pl. 8°.
X. *H. W. Fischer*, Midden-Sumatra (= Sumatra III).
XI. *H. H. Juynboll*, Java (2e Gedeelte).
XII. *H. W. Fischer*, Zuid-Sumatra (= Sumatra IV).
XIII. *H. H. Juynboll*, Java (3e Gedeelte).

Catalogus. Bibliotheek der Rijks-Universiteit te Groningen. Catalogus der Afd. Engelsche taal- en letterkunde. Groningen 1917. gr. 8°.

Clark (*Vict.*), History of Manufactures in the United States. With an introductory note by *Hen. W. Farnam.* Washington 1916. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 215 B.

Clements (*Fred.*), Plant Succession. An analysis of the development of vegetation. Washington 1916. With pl. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 242.

Coenraad (*Wi.*), De erfelijkheid in de nieuwere Ethiek. Proefschrift Univ. Groningen. Amsterdam 1917. 8°.

Cohen Stuart (*C.P.*), *E. Hamakers, E. L. Siahaija*, Proeven over den Theepluk. Batavia 1919. Met 13 fig. 8°.

Mededeelingen van het Proefstation voor Thee, No. LXV.

Colenbrander (*H.F.*), Nederland's betrekking tot Indië in verleden en toekomst. Rede ... aanvaarding hoogleeraarsambt ... Leidsche Hoogeschool. 's-Gravenhage 1918. 8°.

Collection (A) of the Acts passed by the Governor General in Council in the year 1918. Calcutta 1919. 8°.

Davenport (*Cha. B.*) The feebly inhibited. Nomadism, or the wandering impulse, with special reference to heredity. Inheritance of temperament. Washington 1915. With fig. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 236.

Darah Bharata. Verzameling van hoofdpersonen uit de Wajang Poerwa. Weltevreden [1919]. Met 37 pl. 4°.

Serie [uitgaven door bemiddeling van de] Commissie voor de Volkslectuur No. 426.

Dodge (*Ray.*) and *Fra. G. Benedict*, Psychological effect of alcohol. An experimental investigation of the effects of moderate doses of ethyl alcohol on a related group of neuromuscular processes in man. With a chapter on Free Association, in collaboration with *F. Lyman Wells* Washington 1915. With 1 pl. and 32 fig. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 232.

Dufosse (*M.*), Geographie physique, économique et historique du royaume du Cambodge. Monographie de la circonscription residentielle du Kompong-Thom. Saigon 1918. Avec 4 cartes. 8°.
Publications de la Societé des Etudes Indochinoises.

Durkheim (*Em.*), Les formes élémentaires de la vie religieuse. Le système totémique en Australie. Avec une carte. Paris 1912. 8°.
Travaux de l'Année sociologique [T. IV].

Duurvoort (*Sal. Fred.*), Rechtspersonen in de Nederlandsche koloniën. Acad. proefschrift. Leiden 1916. 8°.

Effectengids. bij de officieele koerslijst van „De Handelsvereeniging te Batavia" 8e Jaargang over 1918 en 1918/19. Uitgegeven door. „De Handelsvereeniging te Batavia". Bewerkt door *V. Schmidt-Ernsthausen.* Batavia 1919. 8°.

Endt (*P.*), Vrije arbeid in Ned.-Indië. 's-Gravenhage 1919. 8°.
„Indische Monografieën", jaarg. I, afl. III.

Enriquez (*C. M.*), Kachin Military Terms. Rangoon 1919. With 1 pl. 8°.

Ethnologica. Im Auftrage des Vereins zur Förderung des städtischen Rautenstrauch-Joest-Museums für Völkerkunde in Cöln herausg. von *W. Foy.* [Band] II Heft 2. Leipzig 1916. Mit Abb. 8°.

Euwens (*P. A.*), Curacao in 1803-1804. [Haarlem 1908]. 8°.
Overdruk uit Onze Eeuw, 8e Jaargang, 1908.

Explorations and field-work of the Smithsonian Institute in 1918. With 127 fig. 8°.
Smithsonian Miscellaneous Collections, Vol. 70 no. 2.

Feenstra-Sluiter (*C.*), Waarnemingen en beschouwingen over bloei, bevruchting en zaadvorming bij cinchona Ledgeriana Moens. Bandoeng 1919. Met 20 fig. 8°.

Mededeelingen van het Kina-Proefstation, No. VI.

Fetter (*Joh. Ca. Ant.*), Henrik Ibsen. Onderzoek naar zijn godsdienstig gemoedsbestaan en zijn verhouding tot het Christendom in de eerste periode van zijn leven (1828—1873). Proefschrift. Univ Groningen. Z pl. 1917. 8°.

Foster (*Wi.*), A descriptive catalogue of the paintings, statues, &c. in the India Office. 4th Edition. London 1914. 8°.

Foarnier (*P.*), Een inleiding in de theosofie. Weltevreden 1917. 8°.

Gallé (*P. H.*), De stoomwegen van Zuid-Afrika naar Oost-Indië. Utrecht 1915. Met 1 kaart. 8°.

Mededeelingen en Verhandelingen 20 (Kon. Ned. Meteorolog. Instituut No. 102).

Gedenkboek van de Vrijmetselarij in Ned. Oost-Indië, 1767—1917. Uitgegeven door de oudste drie werkplaatsen op Java enz. Semarang e.e. [1919]. Met pl. 4°.

Geiger (*Wi.*), Pali Literatur und Sprache. Strassburg 1916. 8°.

Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde. Band 1 Heft 7.

Getijtafel voor de Deli-Geul voor het jaar 1920. Batavia 1919. 4°.

Uitgegeven door het Kon. Magnetisch en Meteorol. Observatorium te Batavia.

Gids (Korte) voor de Archeologische Verzameling van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. [door *F. D. K. Bosch*]. Weltevreden 1919. Met plattegr. en 13 pl. 8°.

Girault (*Arth.*), Principes de colonisation et de législation coloniale. 2e Edition entièrement refondue et considérablement augmentée. Paris 1904. 2 tom. 8°.

Gorkom (*K. W. van*)'s Oost-Indische Cultures, opnieuw uitgegeven onder redactie van *H. C. Prinsen Geerligs*. 2e, veel verm. druk. Deel III Amsterdam 1919. Met 331 fig. 8°.

Goslinga (*Adr.*), Slingelandt's efforts towards European peace. Part I. Proefschrift Univ. Leiden. The Hague 1915. 8°.

Grondslagen (De) der afschrijving bij de landsbedrijven. Batavia 1919. fol.

Groothoff (*A.*), De instelling van waterschappen in de suikerindustriecentra op Java. (Beschouwingen naar aanleiding van studiën over het Balische, Nederlandsche en Pruisische waterschapswezen). Soerabaja 1919. 8°.

Overgedrukt uit het Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië [1919 I].

Groothoff (*A.*), Het Waterkrachtwezen in Ned-Indië. [Weltevreden] 1919. Met 6 pl. 8°.

Overgedrukt uit „Koloniale Studiën", 8e Jaarg. No. 4.

Haan (*F. de*), Mijne schenkpiring. Weltevreden 1919. Met 2 pl. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootschap (deel LIX, afl. 1)

Hagers (*J.*) Handelslexion. 's-Gravenhage [1919]. Met reprod. 8°.

Handboekje ten dienste van de Gereformeerde Kerken van Ned.-Indië, No. 3.— . Batavia 1918— . 16°.

Handbook (Federal) prepared in connection with the 84th Meeting for the Advancement of Science, held in Australia, August 1914. Edited by *C. H. Knibbs.* Melbourne [1914]. With maps and illustr. 8°.

The Commonwealth of Australia.

Handelingen van den 2den Partijdag der Christelijk-Ethische Partij, gehouden op 25 en 26 Sept 1919 te Weltevreden I. Batavia 1919. 8°.

Handleiding.— Havenbeheer [door *Wou. Cool*]. Batavia 1919. 2 deelen. 8°.

I. Tekst. II. Bijlagen.

Departement der B. O. W. Mededeelingen en Rapporten. Reeks V : Havenwezen. No. 8.

Handleiding ten dienste van de Inlandsche Bestuursambtenaren op Java en Madoera. No. 12, 13, 19, 21, 23, 26, 31. Weltevreden 1919. 8°.

12/J. Werving en Emigratie van Inlanders.
13/O. E. Epidemie-ordonnantie.
19/L. N. H. Veeartsenijkundig Staatstoezicht.
21/L. N. H. Hondsdolheid-ordonnantie.
23/G.B. Petroleum Ordonnantie.
26/B.O.W. Toezicht op het verkeer op de wegen. A. Rijwielreglement. B Motorreglement.
31/J. Het toezicht op de drukpers.
Ook o.d.t.: Pemimpin bagi prijaji boemipoetera.

Handleidingen betreffende vergunningen tot gebruik van waterkracht. Bandoeng 1919. 8°.

— Idem. 1e vervolg Bandoeng 1919. 8°.

Dienst voor Waterkracht en Electriciteit. Mededeelingen No. 1.

Hansen (*H. J.*), The Sergestidae of the Siboga Expedition. With 5 pl. and 14 text fig. Leiden 1919. 4°

Siboga-Expéditie XXXVIII (Livraison XXXVL).

Harreveld (*Ph. van*), Inkrimping van den suikerrietaanplant en de voedselvoorziening van Java. [Pasoeroean 1919]. fol.

Mededeelingen van het Proefstation voor de Javasuiker-industrie. Landbouwkundige serie. No. 8.
Diversen 1919, blad 6—25. Getypografeerd.

Hartog (*L. de*), De gronden der staats-, provinciale-en gemeente-inrichting van Nederland 4e herziene druk. Leiden 1879. 8°.

Held (*Har. Lu.*), Deutsche Bibliographie des Buddhismus. mit ausschlieszlicher Berücksichtigung des Buddhismus als Religionswissenschaft. München. Leipzig 1916. 8° maj.

Helsdingen Jr. (*C. C. van*), Hulpklapper op het Indisch Tijdschrift van het Recht, dl. 90-109 (1908—1917). Batavia 1918. 8°.

Uitgave van de N. I. Juristen Vereeniging te Batavia.

Heuvel (*W. C. van den*), Theosophische distractie omtrent de ontmaskering van Mevr. Blavatsky te Adyar. Antwoord aan den Heer D. van Hinloopen Labberton. Soerabaja [1918]. 8°.

Heijningen (*Hen. Mart. Kits van*), Het straf- en wraakrecht in den Indischen Archipel. Acad. proefschrift. Leiden 1916. 8°.

Hillier (*Wa.*), The Chinese Language and how to learn it. A manual for beginners. 4th Edition. London 1916. 8°.

Hodenpijl (*A. K. A. Gijsberti*), De overgang van het bestuur van Ceylon van Gouverneur Stephanus Versluys in handen van Mr. Diderik van Domburch, 1732-1733. ['s-Gravenhage 1919]. 8°.

[Uit: Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis en oudheidkunde, Ve Reeks deel VI].

Hoekendijk (C. J.), Uit de duisternis tot het licht. Een verhaal uit de Soendalanden. Bandoeng 1919. 8°.

Hoetink (B.), So Bing Kong, het eerste hoofd der Chineezen te Batavia (1619—1636). ['s-Gravenhage] 1917. Met 3 pl. 8°.

Overdruk uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië. 1917.

Hofstee (M. L. J.), Nederland en het luchtverkeer in de toekomst. Amsterdam [1918]. Met 2 afb. en 2 krtn. 8°.

Hurgronje (C. Snouck), Nederland en de Islâm. 2e vermeerderde druk. Leiden 1915. 8°.

Hyndman (H. M.), The Awakening of Asia. London a. e. 1919. 8°.

Indië in de Nederlandsche Studentenwereld. Verslag van het eerste Congres van het „Indonesisch Verbond van Studeerenden", gehouden te Wageningen 29—31 Aug. 1918. Opgemaakt door het Indonesisch Persbureau, met naschriften van *S. Ratu Langie-Houtman* e.a. Den Haag [1918] 8°.

Jaarboek der Rijksuniversiteit te Groningen 1914/15—1916/17. Groningen 1915—1917. 8°.

Jaarboek van de Koninklijke Marine, 1917—1918. Uitgegeven door het Departement van Marine 's-Gravenhage 1919. 8°.

Jaarboek van het Mijnwezen in Ned Oost-Indië, 46e Jaarg. 1917. Verhandelingen, 1e Gedeelte. Batavia 19 8 8°.

Jaarverslag (1e—5e) der Kartinivereeniging in Ned.-Indië, 1913/14—1918. Semarang [1914—1919]. 8°.

Ontbreekt 4e Jaarverslag 1916/17.

Jaarverslag (1ste) der „Legervereeniging" (Vereeniging ter verbetering van den maatschappelijken Staat van den Militair), 29 Nov. 1917-24 Mrt. 1919. [Weltevreden 1919]. 8°.

Jaarverslag der Opleidingsschool voor Inlandsche rechtskundigen te Batavia over het schooljaar 909/10—1917/18. Batavia 1910—1918. 8°.

Jaarverslag van den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit in Ned.-Indië (Aug. 1917/ult. 1918—). Bandoeng 1919— . Met pl. en kaarten. 8°.

Jaarverslag van den Landbouwvoorlichtingsdienst over 1917—1918. Buitenzorg 1919. 8°.

Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Jaarverslag (1e) van de Vereeniging „Openbare Leeszaal en Bibliotheek" te Semarang. Nov. 1917/einde 1918. Semarang [1919]. 8°.

Jaarverslag (1e-12e) van de Vereeniging ter bestrijding der lepra in Ned.-Indië over het jaar 906/07—1918. Batavia 1908—1919. 8°.

Ontbreekt 2e verslag 1908.

Jaarverslag (19e) van de Vereeniging tot bevordering van Christelijk leven en hulpbetoon, gevestigd te Magelang (Directeur *Joh. van der Steur)* over het jaar 1915— . Batavia 1916— . 8°.

Jaarverslag (19e —) van de Vereeniging voor Ziekenverpleging in Ned.-Indië. (1914/15—). Batavia 1916 — . 8°.

Jaarverslag van het Centraal Militair Geneeskundig Laboratorium over het jaar 1918. Batavia 1919. Met pl. 8°.

Jaarverslag.— Deli Planters Vereeniging. Jaarverslag 1910/11—1918/19. Medan [1911—1919]. 4°.

Jaarverslag.— Witte Kruis Kolonie, Jaarverslag 1913—1918 [door *A. van Emmerik*]. [Salatiga 1914—1919]. 8°.
Ontbreekt jaarg. 1915.

Johnson (*Dum. S.*) and *Har. H. York,* The relation of plants to tide-levels. A study of factors affecting the distribution of marine plants. Washington 1915. With 24 pl. and 5 fig. 8°.
Carnegie Institution of Washington. Publication No. 206.

Johnson (*Em. R.*), *T. W. van Metre, G. G. Huebner* and *D. S. Hanchett,* History of Domestic and Foreign Commerce of the United States. With an Introductory Note by *Hen. W. Farnam.* Washington 1915. 2 vol. With 10 maps. 8°.
Carnegie Institution of Washington. Publication No. 215A.

Judd (*Neil M.*), Archaeological Investigations at Paragonah, Utah. (With 15 pl.). Washington 1919. 8°.
Smithsonian Miscellaneous Collections. Vol. 70 No 8.

Kawan kita-jang toeloes. Swara perdamaian kita bangsa kepoelauan Hindia. Tahoen 1 No. 1setr. Soerabaja 1918—19 . 4°.

Kemp (*P. H. van der*), Oost-Indië 's geldmiddelen: Japansche en Chineesche handel van 1817 op 1818, in- en uitvoerrechten, opium, zout, tolpoorten, kleinzegel, boschwezen, Decima, Canton. Naar oorspronkelijke stukken, 's-Gravenhage 1919. 8°.

Keijzer (*S.*), Het Mohammedaansche Strafrecht naar Arabische, Javaansche en Maleische bronnen. ['s-Gravenhage] 1857– [58]. 2 stukken. 1 bd. 8°.

Kitab Tawarikh Melayu. [Dikeluarkan oleh *R. O. Winstedt*]. Chetakan yang kedua. Singapore 1919. 8°.
Printed for the Education Department.

Koch (*D. M. G.*), Indisch-Koloniale Vraagstukken. Verzamelde opstellen. Weltevreden 1919. 8°.

Koster (*D. A.*), Beschouwing aangaande eene algemeene drinkwatervoorziening in de gemeente Padang. Weltevreden 1919. Met 2 kaarten. 8°.
Mededeelingen en Rapporten van het Departement der B.O.W. Afd. G. Werken in het belang der gezondheid. 1919. No. II.

Kol (*H. van*) en *S. Surya Ningrat*, Het Indisch-Nationaal streven. I- . 's-Gravenhage 1919. 8°.
I. Interview met den Heer *H. van Kol.*
Indische Monografieën. Jaarg. I. afl. 1.

Konversations-Lexiton (Meyers Groszes). 6e, gänzlich neubearb. und verm. Auflage. Mit Abb. u. Karten. Kriegsnachtrag I-II. Teil. Leipzig-Wien 1916—17. 8°.

Koomans (*J.*), Beschouwingen over de stichting eener staalindustrie op Midden-Celebes. Batavia 1919. Met kaarten en graph. 8°.
Verslagen en mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen. No. 8.

Kramer (*De.*), Bijdrage tot de kennis der bewustzijnsinzinkingen bij epileptici. Proefschrift. Groningen 1916. Met fig. 8°.

Kramers (*Joh. Hen*), Strafrechtspraak over Nederlanders in Turkije. Proefschrift Univ. Leiden. Amsterdam 1915. 8°.

Kramers (*W.*), Pemimpin peternak ajam. Weltevreden 1919. Met afb. 8°.

Krom (*N. J.*), Levensbericht van C. M. Pleyte Wzn. Leiden 1919. 8°.
Overgedrukt uit de Levensberichten van de Maatschappij der Ned. Letterkunde te Leiden, 1918/19.

Krom (*N. J.*), De Sumatraansche periode der Javaansche geschiedenis. Rede Univ. Leiden 1919. 8°.

Kühr (*Suze Igna von Wolzogen*), De Nederlandsche vrouw in de eerste heeft der 18e eeuw. Proefschrift. Leiden 1914. 8°.

Latouche (*T. H. D.*), A bibliography of Indian geology and physical geography with an annotated index of minerals of economic value. Calcutta 1917—18. 2 vol. 8°.

Leprabestrijding. [Door het Bestuur der Vereeniging ter bestrijding der lepra in Ned.-Indië. Batavia 1909]. 8°.
— Idem. Andere druk kl. 4°.
Overgedrukt uit het LXXIXe deel, 1909, van het Tijdschrift voor Nijverheid en Landbouw in Ned.-Indië.

Leven (Het Indische). Een algemeen weekblad. Hoofdredacteur: *Diederik Balzerdt* [ps. van *K. Wybrands*]. Jaarg. 1 no. 1 e. v. [Weltevreden] 1919— . Geïllustr. 4°.

Liefrinck (*F. A.*), Landsverordeningen van inlandsche vorsten op Bali. 's-Gravenhage 1917. 8°.
Uitg. door het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.

Li Po. Terbit saban hari saptoe. Tahon ke 1 no. 1 setr. Batavia 1919— . gr. 4°.

Liszt (*Fra. von*), Das Völkerrecht systematisch dargestelt. 8e Auflage. Berlin 1912. 8°.

Litten (*Wilh.*), Einführing in die persische Diplomatensprache. Berlin 1919. 2 Bändchen. 8°.
Abt. I. Vorwort, Umschreibung und Übersetzung.
„ II. Wortlaut in persischer Schikäsztä-Schrift.
Lehrbücher des Seminars für Orientalische Sprachen zu Berlin. Bd. XXXI, 1-2.

Lijst van boekwerken, welke voor de Bibliotheek van het Departement van Oorlog zijn aangekocht of ten geschenke ontvangen gedurende het 1e kw. 1918 - 2e kw. 1919. Batavia-Weltevreden 1918—1919. 8°.
[Ook als bijlage tot het Indisch Militair Tijdschrift].

Maandblad voor den Europeeschen onderofficier der Landmacht in Ned.-Indië. Officieel orgaan van de Eur. O. Ver. „Ons aller belang". Jaarg. XIV no. 1 e. v. [Weltevreden] 1919 e. v. 4°.

Maandblad (Internationaal) tevens orgaan voor de Vereeniging „De Dageraad", correspondente van het Regeeringsbureau tot bestrijding van den zgn. handel in vrouwen enz. Red. Mej. *H. E. Kloesmeijer*. Jaarg. 5-7 no. 5. Soerabaja 1917—Jan. 1919. 4°
Voortgezet o.d.t.: Mozaïk.

Mahabharata (Serat), uit het Oud-Javaansch in het Hollandsch overgebracht door *Dr. H. H. Juynboll*, en in het Modern-Javaansch vertaald door wijlen *Rn. Ng. Djojopoespito*. Batavia 1911. 8°. [Jav. kar.].
Serie uitgaven voor bemiddeling der Commissie voor de Volkslectuur No. 1.

Mailbode (De) voor de Passagiers naar Ned.-Indië, met medewerking van de Directies der Stoomvaart Maatschappijen. . . Jaarg. I No. 1 e.v. Batavia 1919— Met illustr. fol.

Manusama (A. Th), Krontjong als muziekinstrument, als melodie en als gezang. Met [3] pl. en muziek. Batavia 1919 8° obl.

Manusama (A. Th.), Met onzen president, den Heer J. J. Soselisa, op zijn rondreis over Java. (Des schrijvers indrukken). Geschreven voor de Vereen. „Ambonsch-Studiefonds". Batavia [1919]. 8°.

Marktbericht (Bataviaasch) en Prijs-Courant, uitgegeven door de „Handelsvereeniging te Batavia, (Batavia Exchange)". Opgericht 1850. Jaarg. 70 No. 1-50. Batavia 1919—19... fol.

Masthoff (*Theo. Pau. Jac.*), De strafrechtelijke behandeling van misdadige psychopathen. Proefschrift Univ. Leiden Amsterdam 1915. 8°.

Mauclair (*Cam.*), Pour l'Arménie Libre. Pages écrites au cours de la grande guerre. Paris 1919. 8°.

Mededeelingen betreffende het onderzoek van Atjeh en Onderhoorigheden [door *J. Kreemer*]. No. 1-6. Leiden 1916—1918. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het K. Ned. Aardrijksk. Genootschap, 2e S deel XXXIII — XXXV.

Mededeelingen uitgegeven door de Deli Planters Vereeniging. Jaarg. I-II. No. 1-7. Medan 1918—1919. 8°.

Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan. Onder redactie van *J. G. C. Vriens* e.a. Jaarg. I [1906/07]— X [1916/18]. Medan 1907—1918. 8°.

— Idem. IIe Serie. No. (I—) VII Medan (1918—1919). 8°.

Mededeelingen.— Dienst voor Waterkrachten en Electriciteit. Mededeelingen. No. 1- . Bandoeng 1919— . 8°

Memoirs of the Archaeological Survey of India. No. 1- . Calcutta 1919— . With pl. 4°.

Mimbar. Soeara Sarekat Islam Banten. Commissie Redactie: *Hasan Djajadiningrat.* Tahoen ke I No. 1- . Serang 1919 . fol.

Minangkabau-bergerak. Soerat kabar. Hoofdred.: *S. Said Ali.* Tahoen ke I No. 1- . Fort de Kock 1919— . fol.

Missions-Magazin (Evangelisches). Neue Folge. Im Auftrag des Basler Missions-Komitees herausgegeben voor *Frie. Wurz.* Jahrg. 59. Basel 1915—'16 . 8°.

Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen an der Kgl. Fr. W. Universität zu Berlin. Herausg. von *Ed. Sachau*. Jahrg. XX. Berlin 1917. Mit Abb. und Faks. 3 Abtn. 1 Bd. 8°.

1. Ostasiatische Studien. 2 Westasiatische Studien. 3. Afrikanische Studien.

Moens (J. L.), De hoofdpersonen van de basreliefs in het voorportaal van den Tj. Mendut. Weltevreden 1919. 8°.

— Idem. Naschrift [door *M. E. Luluis van Goor*]. Weltevreden 1919. 8°.

Overgedrukt uit het Oudheidkundig Verslag 1919, 1e kwartaal.

Morley (Sylv. Gris.), An introduction to the study of the Maya hieroglyphs. Washington 1915. With 32 pl. and 85 fig. 8°.

Smithsonian Institution. Bureau of Ethnology Bulletin 67.

Mozaik. Maandschrift tevens orgaan voor de Vereeniging „De Dageraad". Red. Mej. *H. E. Kloesmeijer*. Jaarg. 7 No. 6-jrg. . Soerabaja 1919—19 . 4°.

Vervolg van Internationaal *Maandblad*.

Mulder Jr. (D). Is decentralisatie der Irrigatie mogelijk en gewenscht? Garoet [1919]. 8°.

Nassy (Jacq. Geo.), Verduurzaming van „virus fixe" in verband met de bestrijding der houdsdolheid in de tropen. Proefschrift. Amsterdam 1918. 8°.

Neef (Adr. As. Jean de), De regelingsbevoegdheid van de Kroon voor de koloniën. Proefschift Univ. Leden. Amsterdam 1915. 8°.

Nolen (Joh.), De scheepsverklaring. Proefschrift Univ. Leiden. Amsterdam 1915. 8°.

Nota houdende voorstellen betreffende een overgang van arbeidsovereenkomsten onder poenale sanctie naar vrijen arbeid, benevens een ontwerp-ordonnantie ter vervanging der bestaande Koelie-Ordonnantie, Staatsblad 1915 No. 421 met Toelichting, bij schrijven van 8 Mei 1919 door de Deli Planters Vereeniging aangeboden aan den Gouverneur der Oostkust van Sumatra. [Medan 1919], 4°.

Nota (2e) over de gedwongen inkrimping van suikerriet-aanplant op Java, eerbiedig aangeboden aan Z. E. den Min. v. Kol. door het Bestuur van den Bond van eigenaren van Ned.-Ind. Suikerondernemingen te 's-Gravenhage. Met 5 bijlagen. ['s-Gravenhage 1918]. fol.

Notulen van de Openbare Vergadering, gehouden te Jogjakarta op 2 Aug. 1919 ter behandeling van „De Nijverheid in Ned.-Indië en wel in het bijzonder de kunst-nijverheid". Weltevreden 1919. 8°.
Bond van Ned.-Indische Kunstkringen.

Octrooi en Statuten van de Surinaamsche Bank te Amsterdam, 1918—1919. [Amsterdam 1919]. 8°.

Oldenberg (*Herm.*), Die Lehre der Upanishaden und die Anfänge des Buddhismus. Göttingen 1915. 8°.

Opmerkingen (Enkele) over de urgentie van medisch-gewestelijke overheidszorg [door *D. G. Mulder*]. Bandoeng 1919. 8°.

Osgood (*Cha. Grosv.*). A Concordance to the Poems of Edmund Spencer. Washington 1915. With a portr. 4°.
Carnegie Institution of Washington Publication No. 189.

Oudemans (*G. J.*), Overzicht van de jaarverslagen over 1918 en 1917 betreffende het toezicht op studeerenden voor den Indischen Dienst en de zorg voor tijdelijk in Nederland verblijf houdende personen van Indische afkomst. 's-Gravenhage 1918. 8°.
Ministerie van Kolonien.

Oud-Osviaan (De). Orgaan van de vereeniging „Oud-Osvianen Bond". Jaarg. I no. 1 e.v. Bandoeng 1918—1919. 4° en 8°.

Oven (*Sam. van*), De chèque. Proefschrift. Leiden 1915. 8°.

Overzicht (Statistisch) van de gegevens der Geneeskundige Commissie van het Departement van Koloniën over de jaren 1893 tot en met 1914 (Behoort bij het Rapport inzake de Buitenlandsche verloven aan Ambtenaren en Officieren in Ned.-Indië van 25 Mei 1915). 's-Gravenhage 1918. fol.

Padjadjaran. Soerat kabar minggoean noe eusina hal politiek djeung economie. Taoen ka I- . Bandoeng 1918— . fol.

Padoman Soeara anak Militair, Marine dan Gewapende Politie. Red.: *Th. Najaon* dan *A. J. Patty*. Tahoen ke I No. 1-7. Semarang 1 April-30 Juni 1919. fol.

Habis.

Pangkal kemadjoean. Soeara kaoem Minahasa, kepoelauan Sangir dan lain-lain pendoedoek dalam keresidenan Menado. Tahoen ke III- . Soerabaja 1919— . fol.

Parmentier (*Hen.*), L'art d'Indravarman. Hanoi 1919. Avec 27 pl. 8°.

Bulletin de l'Ecole Française d'Extrême-Orient, XIX Année., tome XIX, no. 1.

Pemimpin bagi prijaji boemipoetera. No. 12, 13, 19, 21, 23, 26, 31 sctr. Weltevreden 1919. 8°.

Ook o.d.t: *Handleiding* ten dienste van de Inl. Bestuursambtenaren op Java en Madoera.

Persekoetoean. Officieel orgaan dari Vereeniging „Ambonsch-Studiefonds". Dikeloearkan oleh Hoofdbestuur. Tahoen ke I-IX. Weltevreden 1911—1919. 4°.

Planter (De). Orgaan der Vakvereeniging voor assistenten in Deli. Jaarg. XI No. 220 en volg. Medan 1919 e.v. 4°.

Poelje (*Ger. Abr. van*), Hedendaagsch gemeenterecht. Proefschrift Univ. Leiden. 's-Gravenhage 1914. 8°.

Poelman (*Adr. Lou.*), Proeven over geestelijke vermoeidheid en aandachtsconcentratie bij schoolkinderen. Proefschrift. Groningen 1915. Met 14 fig. 8°.

Poestaka (*Sri*). Diterbitkan oleh Balai Poestaka. Redactie: *N. J. Spijkman*. Tahoen 1 No. 1 st. Weltevreden 1919. Dengan gambar. 4°.

Pooley (*A. M.*), Japan at the cross roads. London [1917]. 8°.

Poortugael (*J. C. C. den Beer*), Oorlogs- en Neutraliteitsrecht op den grondslag van de Conferentie van Genève in 1906 en de twee Haagsche Vredes-Conferenties. 's-Gravenhage 1907. 8°.

Portengen (*Alba. Joha.*), De Oudgermaansche dichtertaal in haar ethnologisch verband. Proefschrift. Leiden 1915. 8°.

Prae-adviezen van het Tweede Koloniaal Onderwijscongres, te houden te 's-Gravenhage op 22-24 October 1919 's-Gravenhage 1919. 8°.

Prins (*P. C. Bloys van Treslong*). Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Utrecht, beschreven door—. Utrecht 1919. Met pl. 8°.

Rachel (*Sam.*), De Jure Naturae et Gentium Dissertationes Washington 1916. 2 vol. 8° maj.

I. A Reproduction of the Edition of 1676, with Introduction by *Lu. von Bar*. With a portr.

II. A Translation of the Text bij *Jo. Paw. Bate*. The Classics of International Law, edited by *Jam. Bro. Scott*.

Ramaprasad Chanda. Dates of the Votive Inscriptions on the Stupas at Sanchi. Calcutta 1919. With 6 pl. 4°.
Memoirs of the Archaeological Survey of India No. 1.

Rangacharya (*V.*), A topographical list of the Inscriptions of the Madras Presidency (collected till 1915). With notes and references. Madras 1919. 3 vol. 8°

Rapport in zake de werkvolkkwestie in Banjoewangi [door *J. G. van Hemert*]. Weltevreden 1916. fol
— Idem Bijlage A, B I-II, B III-IV, B V-VI, B VII, C I, CII. [Weltevreden 1916]. 7 deelen. fol.
— Concept-Besluit. Concept-Ordonnantie „Arbeidsregeling op Java". Model arbeidsovereenkomst. [Weltevreden 1916]. fol.
— Toelichting op de Concept-Ordonnantie en een Extract uit de Korte Nota van den Chef der Arbeidsinspectie. [Weltevreden 1916]. fol.

Reitsma (*S. A.*), Indische Spoorwegpolitiek. Deel III. Weltevreden 1919. Met portr. 8°.
Dienst der Staatsspoor en Tramwegen. Mededeelingen Administratieve Dienst No. 1.

Réval (*Gabr.*), L'Armènie. Conférence... Paris 1919. 8° min.
Publications de la Commission de propagande arménienne II

Report of the Librarian of Congress and Report of the Superintendent of the Library Building and Grounds for the fiscal year ending June 30, 1915. With pl. 8°.
Library of Congress.

Report of the Superintendent, Archaeological Survey, Burma for the year ending 31st March 1919. Rangoon 1919. With pl. fol.

Report on the progress and condition of the U. S. National Museum for the year ending June 30, 1915. Washington 1916. 8°.

Report (Annual) of the Archaeological Department, Southern Circle, Madras, for the year 1918—1919. Madras 1919. With 9 fig. 8°.

Report (Annual) of the Archaeological Survey of India, Frontier Circle for 1918—19. Peshawar 1919. fol.

Report (Annual) of the board of Regents of the Smithsonian Institution . . for the year ended June 1915. Washington 1916. With maps and pl. 8°.

Report (29th-30th Annual) of the Bureau of American Ethnology to the Secretary of Smithsonian Institution 1907/08—1908/09. Washington 1915—1916. With pl. and maps. 8°.

Report (Annual Progress) of the Superintendent, Hindu and Buddhist Monuments, Northern Circle, for the year ending 31st March 1918. Lahore 1918. fol.

Report (Progress) of the Ass. Archaeological Superintendent for Epigraphy, Southern Circle, for the year 1918—19. [Madras 1919]. fol.

Government of Madras. Home (Education) Dep. G. O. no. 1008.

Request aan Z. E. den G. G. van Ned.-Indië, houdende verzoek om verbetering van de pensioenen, Juli 1919. Batavia [1919]. 8°.

Verbond van Vereenigingen van Landsdienaren.

Request van de Directies der Tabak Maatschappijen ter Oostkust van Sumatra en van de Int. Vereeniging voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië, inzake een geleidelijke overgang van Poenale Sanctie naar vrijen arbeid, benevens de gewijzigde voorstellen der Deli Planters Vereeniging betreffende den overgang, aangeboden aan Z. E. der Gouv. Gen. van Ned.-Indië 15 Sept. 1919. Medan 1919. 4°.

Richards (*Herb M.*), Acidity and gas interchange in cacti. Washington 1915. With fig. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 209.

Robbins (*Wilf. Wi.*), *Jo Peab. Harrington* and *Barb. Freire-Marreco*, Ethnobotany of the Tewa Indians. Washington 1916. With 9 pl. and 7 fig. 8°.

Smithsonian Institution. Bureau of American Ethnology Bulletin 55.

Roman (Le) de Phlorios et Platzia Phlore, publié avec une introduction, des observations et un index par *D. C. Hesseling*. Amsterdam 1917. 8° maj.

Verhandelingen der Kon. Akad. van Wetenschappen Amsterdam, Afd. Letterkunde, N R. deel XVII No. 4.

„*Ronduit*" (Kapitein) ps., De manoeuvre om Limburg. Eene studie over de strategische positie van Limburg. Met drie schetsen. Utrecht 1919. 8°.

Overdruk [uit] „Militaire Spectator". Aug.-Nr. 1919.

Roo de la Faille (*P. de*), Over het grondenrecht onder Javaansch Vorstenbestuur. Weltevreden 1919. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootschap (deel LIX, afl. 1).

Rooij (*Nelly de*), The Reptiles of the Indo-Australian Archipelago II. Ophidia. With 117 illustr. Leiden 1917. 8°.

Sama-Rata. Recht boven Macht: Orgaan kaoem boeroeh oentoek menoentoet keadilan. Tahoen ke I- . Medan 1919— . kl. 4°.

Sandick (*J. C. F. van*) en *V. J. van Marle*, Verslag eener Spoorwegverkenning in Noordwest-Borneo. Weltevreden 1919. Met 94 foto's. 3 deelen in 2 banden. 8°.

Dienst der Staatsspoor- en Tramwegen. Mededeelingen Opname No. 18.

Scheltema (*Pop. Gab.*), Overheidszorg voor waterstaatswerken. Proefschrift. Groningen 1916. 8°.

Schepper (*Jul. Mart. Joh.*), Nieuw-Kantiaansche rechtsbeschouwing. Proefschrift Univ. Leiden. Haarlem 1917. 8°.

School (De) van Ned.-Indië. Orgaan van het „N. I. Onderwijzers Genootschap", Jaarg. 17 e.v. Weltevreden Oct. 1917 e.v. 4°

Schrieke (*B.*), Uit de geschiedenis van het Adatgrondenrecht I. Weltevreden 1919. 8°.

Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Genootschap (deel LIX, afl. 1).

Schrieke (*B.*), Over vorstelijk eigendomsrecht Weltevreden 1919. smal 8°.

Overdruk uit Indische Stemmen No 87 (4 Oct. 1919).

Schuchert (*Cha.*), A lowev Cambrian edrioasterid (Stromatocystites walcotti. (With 1 pl.). Washington 1919. 8°.

Smithsonian Miscellaneous Collections, Vol. 70, no. 1.

Schwartz (*H. J. E. F.*), Gids voor den bezoeker van de Ethnographische Verzameling [van het] Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Zaal A— . Weltevreden [1919—]. 8°.

A. Sumatra, Java en de omliggende eilanden.

Serie uitgaven door bemiddeling der Commissie voor de Volkslectuur, no. 1 e.v. Weltevreden 1911 e.v. 8°.

Shellabear (*W. G.*). A practical Malay Grammar, compiled by—. 3d Edition. Singapore 1912. 8°.

Shreve (*For.*), The vegetation of a desert mountain range as conditioned by climatic factors Washington 1915. With 36 pl. and 18 fig. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 217.

Siccama J. H. Hora), Aanteekeningen en verbeteringen op het in 1906 uitgegeven Register op de journalen van Constantijn Huygens den zoon. Amsterdam 1915. 8°.
Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap (gevestigd te Utrecht). IIIe Serie No. 35.

Sinar Merdêka. Orgaan boeat kemadjoean bangsa dan tanah air. Red. *Parada Harahap.* Tahoen ke 1 setr. Padang Sidempoean 1919 setr. fol.

Skrifter utgifna af Kong. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Uppsala. Band 17-19. Uppsala-Leipzig 1915—1917. Med fig. 8°.

Smith Ad., An inqu iry into the nature and causes of the Wealth of Nations. A carefull reprint of editiŏn, 3 vol, 1812. London 1872. 8°.

Soeara-Setalian. Dikeloearkan oleh Tjahjo Pramono, Perhimpoenan pegawai negeri Sekolahan Rendah di seloeroeh Hindia-Belanda. Taoen ke 1 no 1 setr. (Semarang) 1919 setr. 4°.

Soetardjo. Grieven van den Inl. bestuursambtenaar. Kort verslag van het onderzoek naar de heerschende misstanden bij het Inlandsch Bestuur. Weltevreden 1919. 8°.

Spykman N.), Hindia Zelfbestuur. Bahasa Belanda dan Melajoe. Batavia 1919. 8°.
Uitgave van de commissie voor de Volkslectuur. Serie no. 425.

Statistiek van de Scheepvaart in Ned.-Indië over het jaar 1912—1918. Batavia (Weltevreden) 1913—1919. 4°.

Statistiek van het Gevangeniswezen in Ned.-Indie over het jaar 1913. Weltevreden 1919. fol.
Samengesteld bij het Hoofdkantoor van het Gevangeniswezen.

Statistiek (Justitiëele) van Ned.-Indië over het jaar 1914. Samengesteld bij het Hoofdkantoor van het Gevangeniswezen. Weltevreden 1919. fol.

Statuten en Huishoudelijk Reglement der Deli Planters Vereeniging te Medan. Medan 1919. 8°.

Statuten en Reglementen van de Vereeniging „Openbare Leeszaal en Bibliotheek" te Semarang. Semarang [1919]. 8°.

Steenhuis (*Jak. Fred.*), Bijdrage tot de kennis van den diluvialen ondergrond van Drente en Friesland. Proefschrift Univ. Leiden. 's-Gravenhage 1916. Met 1 profiel. 8°.

Steur (*Joh. van der*), Na 25 jaren. Herinneringen uit mijn leven en werk en wordingsgeschiedenis van het gesticht „Oranje Nassau". Magelang [1917]. Met afb. 8°.

Steur (*Joh. van der*), Verslag over het jubileumjaar [26e jaarverslag]. Magelang [1918]. Met afb. 8°.

—, Verslag over het jaar 1918. van het gesticht „Oranje-Nassau te Magelang, het 27e jaar van den arbeid" Magelang [1919]. Met afb. 8°.

Voortzetting van: Jaarverslag van de Vereeniging tot bevordering van Christelijk leven en onderling hulpbetoon.

Stibbe (*D. G.*), Koloniale zelfstandigheid. ['s-Gravenhage 1919]. 8°.

Overdruk uit het „Koloniaal Tijdschrift" 8e Jaarg. no. 2.

Stout (*A. B.*), The establishment of varieties in coleus by the selection of somatic variations. Washington 1915. With 4 pl. 8°.

Carnegie Institution of Washington Publication No. 218.

Strijdkreet (Jubileumnummer van de), Officieel orgaan van het Leger des Heils in Ned.-Indië. 20e Jaarg. 1 Nov. 1919. Bandoeng 1919. Met pl. 4°.

Suikerbond (De). Orgaan van den Bond van Geëmployeerden bij de Suikerindustrie op Java en Madura. Jaarg. 13 no. 21 e.v. Soerabaja 1919. 8°.

Sunderland (Jab. T.), Rising Japan. Is she a menace or a comrade to be welcomed in the Fraternity of Nations? With a foreword bij *Li. Russell.* New York-London 1918. 8°.

Surya Ningrat (Suardhy).—Kinanthie Sandoong, in Pélok compositie. Javaansche romance. Proeve van bewerking voor Zang en Piano. Vrij naar de bespeling der Javaansche hoofdinstrumenten. Tekst uit Manoehòrò van wijlen Prins *Mangkoenegòrò* IV Met een vrije vertaling van *Noto Soeroto.* Den Haag-Semarang-Amsterdam [1918] gr. 8°.

Swellengrebel (N. H.), Anophelinen van Ned.-Indië Aanvullingen en verbeteringen. [Weltevreden 1919]. 8°.

Uitgegeven door den B. G. D. in Ned.-Indië in overleg met de Afd. Tropische Hygiëne van het Koloniaal Instutuut te Amsterdam.

Swinderen (Co. de Marees van), Stellingen [Daarachter: Eenige opmerkingen over het beroepsgeheim van den journalist]. Groningen 1917. 8°.

Tooneelstuk (Een onbekend Indisch) (gopālakalicandrikā). Tekst, met inleiding door *W. Caland.* Amsterdam 1917. gr. 8°.

Verhandelingen der Kon. Academie van Wetenschappen te Amsterdam, Afd. Letterkunde, N. R., deel XVII No. 3.

Touzet (André), Traité élémentaire d'Economie Politique. Tome I- . Hanoi 1919— . 8°.

I. La production.
Enseignement supérieur d'Indochine.

Transactions and Proceedings of the American Philological Association, Vol. XLV [1914]. Boston [1915]. 8°.

V. A. D. O. Orgaan van de Vereeniging van ambt. behoorende tot het Dep. van Oorlog. Jaarg. 1 no. 1 e.v. Bandoeng 1919. 4°.

Vavahara and *Nisiha-Sutta*. Herausgegeben von *Wa. Schubring*. Leipzig 1918. 8°.

Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes. Bd. XV No. 1.

Vattel (*Emer de*), Le droit des Gens, ou Principes de la Loi Naturelle, appliqués à la Conduite et aux Affaires des Nations et des Souverains. Washington 1916. 3 vol. 4° min.

I-II. A Photographic Reproduction of the First Edition (1758) with an Introduction by *Alb. de Lapradelle*. With a portr.
III. Translation of the Edition of 1758 (by *Cha. G. Tenwick*, with an Introduction by *Alb. de Lapradelle*.
The Classics of International Law, edited by *Jam. Bro. Scott*.

Verhoeven (*J*), Dessa-despotisme". In de Alg. Zendingsconferentie in Aug. 1912 gehouden te Buitenzorg, op verzoek voorgedragen Batavia [1913]. 8°.

Verhoeven (*J*), Tjibolang (Afd. Soemedang). Rotterdam 1915. 8°.

Uitgegeven door de Ned. Zendingsvereeniging.

Verslag betreffende den dienst der Opiumregie over het jaar 1918. Weltevreden 1919. 4°.

Verslag omtrent den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Ned.-Indië over het jaar 1918. Batavia 1919 Met pl. en tab. 2 deelen 4°.

Verslag van de Commissie tot herziening der bezoldiging van het militair personeel van de Landmacht. Weltevreden 1919. fol.

Verslag van de Gouv. Transporten in eigen beheer over het jaar 1917. Batavia 1919. 4°.
Departement van Gouvernementsbedrijven.

Verslag van „De handelsvereeniging te Batavia," Batavia, opgericht anno 1850, over het jaar 1918. Batavia [1919]. 8°.

Verslag van „De Handelsvereeniging te Medan", opgericht 12 Dec. 1911, gevestigd te Medan, over het jaar 1918. Medan 1919. 4°.

Verslag van de Handelsvereeniging te Soerabaja, opgericht 13 Dec. 1851, over het jaar 1917—1918. Soerabaja 1918—1919. Met krtn. en tab. 8°.

Verslag van de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Soerabaja over het jaar 1917—1918. Soerabaja 1918—1919. 8°.

Verslag (1e-5e) van den Dienst der Arbeidsinspectie en Koeliewerving in Ned.-Indië. Batavia 1913—1919. fol.

Verslag van den dienst der Postspaarbank in Ned.-Indië over het jaar 1898—1918. Batavia 1899—1919. gr. 8° en 4°
Ontbreken 1905, 1906, 1910 en 1915.

Verslag van den Gouvernements-Pandhuisdienst over het dienstjaar 1902—1911. Batavia 1904—1912. Met tab. fol.
Voortgezet o.d.t.:
Verslag betreffende den Gouvernements-Pandhuisdienst over het jaar 1912—1918. Batavia 1913—1919. fol.
Ontbreken 1904, 1907, 1917.

Verslag van den Raad van Beheer der Ned. Indische Spoorweg-Maatschappij over het jaar 1918... 's-Gravenhage 1919. 8°.

Verslag van den toestand der Gemeente Batavia over 1912, 1917. Weltevreden 1913, 1919. Met pl. 8°.

Verslag van de permanente Commissie voor opnemings- en kaarteeringswerkzaamheden in Ned.-Indië over 1916—1917. Batavia 1917—1918. Met kaarten. 8°.

Verslag van de Vereeniging „Kinder Vacantie-Koloniën" te Batavia over het Vereenigingsjaar 1911—1916/17. Batavia-Weltevreden [1912—1918]. kl. 8°.

Verslag van de verrichtingen van den Gemeenteraad van Medan over het jaar 1918. [Medan 1919]. 8°.

Verslag van de Wees- en Boedelkamers over het dienstjaar 1917. Batavia 1918. 8°.

Verslag (1e-58e Algemeen) van de Hoofdcommissie der Jongens-Weezen-Inrichting te Soerabaja 1859—1916/18. Batavia 1860—1919 8°.

Ontbreekt 18e Verslag 1871/72.

Verslag.—Billiton Maatschappij. Verslag over het Boekjaar 1918. ['s-Gravenhage 1919]. 8°.

Verslag.—Caoutchoucbedrijf op Noesakambangan. Verslagen over 1914 tot en met 1917. Weltevreden 1919. fol.

Departement van Justitie in Ned.-Indië.

Verslag.—Genootschap van in- en uitwendige zending te Batavia en Vereeniging „Bethanië" te Soekaboemi. [Verslag over] 1916. Batavia 1917. 8°.

Verslag.—Ned.-Indisch Landbouw Syndicaat. Verslag over het jaar 1918. Soerabaja [1919]. 8°.

Verslag.—Vrouwenraad van Ned. Indië. Verslag van de 1e Jaarvergadering Batavia 1917. 8°.

Verslagen en mededeelingen der Kon. Akademie van Wetenschappen. Afd. Letterkunde. Ve Reeks, deel 2. Amsterdam 1917. 8°.

Veth (P. J.), De Nederlandsche reiziger Samuel van de Putte. (Met schetskaartjes). [Amsterdam 1877]. 4°.
Uit: Tijdschrift van het Aardrijkskundig Genootschap. Deel II.

Volksalmanak Djawi 1920. Taoen ingkang kaping II. Weltevreden 1919. 8° min
Serie uitgaven door bemiddeling der Commissie voor de volkslectuur no. 394.

Volksalmanak Melajoe 1920. Tahoen ke II. Weltevreden 1920. D.g. 8° min.
Serie uitgaven door bemiddeling der Commissie voor de Volkslectuur no 393.

Volharding (De). Orgaan der Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel in Ned.-Indië. Red. *P. Bergsma.* Jaarg. 12 no. 21 e.v. Semarang 1919 e.v. fol.

Vollenhoven (C. van), De Indonesiër en zijn grond. Leiden 1919. 8°.

Vonch (Nic. Jan), Wijziging in Statuten der Ned. Naamlooze Vennootschappen en het recht om daartegen op te komen. Proefschrift. Leiden 1914. 8°.

Voorschriften en aanwijzingen ten behoeve van de agenten en beambten der Bataviaasche Weeskamer. Bijeengebracht door de Weeskamer vd. Weltevreden 1919. 8°.

Voorstel betreffende eene algeheele doorvoering van het Wadoekstelsel en eene daarmede gepaard gaande afschaffing van de zoogenaamde dag- en nachtregeling. Weltevreden 1919. fol.

Waard (*Sijt. Kla. de*), Het belang van het Latijn als rechtstaal voor den Ned. jurist. Proefschrift. Groningen 1916. 8°.

Wageningen (*Hen. van*), De regelgevende bevoegdheid van het militair gezag tijdens staat van oorlog en staat van beleg in Rijk en Koloniën. Proefschrift. Groningen 1916. 8°.

Walker (*Jam. Backh.*), Early Tasmania. Papers. read before the R. Society of Tasmania ... 1888 to 1899. IId Impression Hobart 1914. With 6 chartz & 1 portr. 8°.

Walsem (*F. M. G. van*), Pro Juventute. Lezing [Batavia 1918]. 8°.
Overgedrukt uit het [Indisch] Tijdschrift van het Recht. [deel 108].

Weale (*B. L. Putnam*), The Fight for the Republic in China With 28 illustr. London 1918. 8°.

Wensinck (*A. J.*), The ideas of the Western Semites concerning the navel of the earth. Amsterdam 1916. gr. 8°.
Verhandelingen der Kon. Academie van Wetenschappen te Amsterdam. Afd. Letterkunde, N. R. deel XVII No. 1.

Wensinck (*A. J.*), Some Semitic rites of mourning and religion. Studies on their origin and mutual relation. Amsterdam 8° maj.
Verhandelingen der Kon. Akad. van Wetenschappen te Amsterdam, Afd. Letterkunde, N. R. deel XVIII No. 1.

Weyl (*S.*), Het leven van den Europeeschen Militair in Ned. Oost-Indië... Baarn 1919. 8°.
Onze Kolonien Serie III No 8.

Windisch (*Ernst*), Geschichte der Sanskrit-Philologie und indischen Altertumskunde. Teil I. Strassburg 1917. 8°.
Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Altertumskunde, Bd. I Heft I B.

Winkel (*Di. te*), Trustverhoudingen. Proefschrift Univ. Leiden 1914. 8°.

Wuller (*Fred. H.*), Is Wettelijke Vaccinatie- en Revaccinatiedwang noodzakelijk, gewenscht en mogelijk? Eene historische bijdrage ter voorkoming van het pokkengevaar in deze gewesten. Batavia 1915. 8°.

Year Book.—Carnegie Institution of Washingtong. Year Book No. 14. Washington 1915. With charts. 8°.

Year Book (Official) of the Commonwealth of Australia, containing authoritative statistics for the period 1901—1917 and corrected statistics for the period 1788 to 1900. Prepared... by *G. H. Knibbs*. Melbourne 1918. With fig. 8°.
Commonwealth Bureau of Census and Statistics, Melbourne No. II.

Yzerertsen in Ned.-Indië. Weltevreden 1919. 8°.
Verslagen en Mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen No. 7.

Zeemansgids voor den Oost-Indischen Archipel. Deel V. door het Ministerie van Marine, Afd. Hydrographie. (IIIe Druk) 's-Gravenhage 1919. 8°.
V. N. en O, Celebes. Z. Celebes. beO. Djeneponto en nabijgelegen eilanden; Golf van Boni; Kleine Soenda eilanden.

LIJST

van instellingen, waarmede het Genootschap in verbinding staat.

NEDERLAND.

Amsterdam.

Koninklijke Academie van Wetenschappen.
Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap.
Koloniaal Instituut.
Bibliotheek der Universiteit.
Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde.
Nederlandsch Bijbelgenootschap.
Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst.
De Rhijnsche Zending.

Breda.

Koninklijke Militaire Academie.

Deventer.

Middelbare Koloniale Landbouwschool.

's Gravenhage.

Bibliotheek van de beide Kamers der Staten-Generaal.
Ministerie van Koloniën.
Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië.
Koninklijke Bibliotheek.
Indisch Genootschap.
Centraal Bureau voor de Statistiek.
Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Groningen.

Bibliotheek der Rijksuniversiteit.

Haarlem.

Teyler's Genootschap.
Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen.
Nederlandsche Maatschappij ter Bevordering van Nijverheid.

's Hertogenbosch.

Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Leeuwarden.

Friesch Gen. van Geschied,-Oudheid- en Taalkunde.

Leiden.

Bibliotheek der Rijksuniversiteit.
Maatschappij der Nederlandsche letterkunde.
Nederlandsche Oudheidkundige Bond.
Rijks Ethnographisch Museum.
Rijksmuseum van Oudheden.
Commissie voor het Adatrecht.

Middelburg.

Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen.

Rotterdam.

Nederlandsch Zendelinggenootschap.
Nederlandsche Zendingsvereeniging.
Museum voor Land- en Volkenkunde en Maritiem Museum „Prins Hendrik".
Rotterdamsch Leeskabinet.

Utrecht.

Bibliotheek der Rijksuniversiteit.
Historisch Genootschap.

Maatschappij tot bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Koloniën.

Provinciaal Utrechtsch Gen. van Kunst. en Wetenschappen

Meteorologisch Observatorium.

Utrechtsche Zendingsvereeniging.

NEDERLANDSCH-INDIË.

Bandoeng.

Vereeniging van Waterstaatsingenieurs in Ned.-Indië.

Opleidingschool voor Inlandsche ambtenaren.

Bureau van den Generalen staf.

Batavia.

Departement van Onderwijs en Eeredienst.

Departement van Gouvernements-Bedrijven.

Departement van Marine.

Bureau van den Oudheidkundigen Dienst.

Bureau van het Mijnwezen.

Topographisch Bureau.

Koninklijke Natuurkundige Vereeniging.

Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid en Landbouw.

Vereeniging tot bevordering der Geneeskundige Wetenschappen in Nederlandsch-Indië.

Koninklijk Instituut van Ingenieurs, afd. Ned.-Indië.

School tot Opleiding van Inlandsche Geneeskundigen.

Bestuurschool.

Volksraad.

Commissie Volkslectuur.

Bestuur der Staatsspoor en Tramwegen.

Buitenzorg.

Algemeene Secretarie.

Departement van Landbouw.

'S Lands Plantentuin.

Vereeniging tot bevordering van veeartsenijkunde in Nederlandsch-Indië.

Magelang.

Opleidingschool voor Inlandsche Ambtenaren.

Semarang.

Vereeniging voor Locale Belangen.

Probolinggo.

Opleidingsschool voor Inlandsche Ambtenaren.

ARGENTINIË.

Buenos Aires.

Instituto Geographico Argentino.

BELGIË.

Antwerpen.

Académie royale d'Archéologie de Belgique.
Société royale de Géographie d'Anvers.

Brussel.

Institut Colonial International.
Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique.
Société belge d'études coloniales.
Société des Bollandistes.

BRAZILIË.

Rio de Janeiro.

Instituto historico, geographico, e ethnographico do Brazil.

CHINA.

Shanghai.

Statistical Secretary, Custom House.

DENEMARKEN.

Kopenhagen.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.
Kongelige Nordiske Oldskriftselskap.

DUITSCHLAND.

Berlijn.

Preussische Academie der Wissenschaften.
Generalverwaltung der Staatlichen Museen.
Anthropologische Gesellschaft.
Gesellschaft für Erdkunde.

Bremen.

Geographische Gesellschaft.

Dresden.

Verein für Erdkunde.

Frankfurt a. M.

Städtisches Völkermuseum.

Göttingen.

(Kön) Gesellschaft der Wissenschaften.

Hamburg.

Zentralstelle des Hamburgischen Kolonial-Instituts.

Keulen.

Verein zur Förderung des Rothenstrauch- Jöst- Museums.

Leipzig.

Deutsche Morgenländische Gesellschaft.
Gesellschaft für Erdkunde.
Städtisches Museum für Völkerkunde.

München.

Baierische Academie der Wissenschaften.
Geographische Gesellschaft.

ENGELAND.

Cambridge.

University Library.

Londen.

India Office.
Trustees of the British Museum.
Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland.
Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.
Royal Colonial Institute.
Royal Geographical Society.

Manchester.

Literary and Philosophical Society.

BRITSCHE DOMINIONS EN KOLONIËN.

Bombay.

Bombay Branch of the Royal Asiatic Society.

Calcutta.

Asiatic Society of Bengal.
Imperial Library.

Colombo.

Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society.

Hongkong.

University Library.

Mandalay, Burma.

Archaeological Survey.

Melbourne.

Royal Society of Victoria.
Public Library.

New Plymouth.

Polynesian Society.

Ottawa.

Geological Survey of Canada.

Perth.

Colonial Secretary's Office.

Simla.

Director General of Archaeology.

Singapore.

Straits Branch of the Royal Asiatic Society.

Toronto.

Canadian Institute.

FRANRIJK.

Havre.

Société de Géographie Commerciale.

Parijs.

Institut National de France.
Société Asiatique.
Société d'Anthropologie.
Société Ethnographique.
Société de Géographie.
Société de Géographie commerciale.
Musée Guimet.
Ecole spéciale des langues orientales vivantes.

Tours.

Société de Géographie.

FRANSCHE KOLONIËN.

Hanoi.

Ecole française d'Extrême- Orient.

Papeete (Tahiti).

Société des Etudes Océaniennes.

Saigon.

Société des Etudes indo-chinoises

Tananarive.

Académie Malgache.

ITALIË.

Modena.

Accademia delle Scienze, Lettere ed Arti.

Rome.

Accademia Reale dei Lincei.
Reale Società Geografica Italiana.

Turijn.

Accademia delle Sciense.

JAPAN.

Tokio.

Deutsche Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ost-Asiens.

MEXICO.

Mexico.

Sociedad de geografia y estadistica.

NOORWEGEN.

Kristiania.

Videnskabs Selskab.

OOSTENRIJK. [1])

Krakau.

Académie des Sciences de Cracovie.

Praag.

Böhmische Gesellschaft der Wissenschaften.

Weenen.

K. Akademie der Wissenschaften.
Anthropologisch- Ethnographische Abteilung des K. K. Naturhistorischen Hofmuseums.
Orientalisches Museum.
K. K. Oesterreichisches Handelsmuseum.
Anthropologische Gesellschaft.
K. K. Geographische Gesellschaft.
Wissenschaftlicher Club.

PORTUGAL.

Lissabon.

Sociedade de Geographia.

RUSLAND.

Petrograd.

Académie des Sciences de Russie.
Société russe de Geographie.

---

1). Daar nog geen bericht van naamswijziging der instellingen werd ontvangen is hier de oude opgave gevolgd.

SIAM.

Bangkok.

Vajiranana National Library.

URUGUAY.

Montevideo.

Museo de Historia Natural.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

Berkeley.

University of California.

Boston.

American Academy of Arts and Sciences.

Chicago.

Field Museum of Natural History.
University of Chicago Libraries.

Newhaven.

American Oriental Society.
Yale University Library.

New York.

American Geographical Society.
Academy of Sciences.

Philadelphia.

Numismatic and Antiquarian Society.

Washington.

Library of Congress.
Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology.

AMERIKAANSCHE KOLONIËN PHILIPPIJNEN.

Manila.

Ethnological Survey (Bureau of Science).

ZWEDEN.

Gothenburg.

Kongl. Vetenskaps och Vitterhets Samhallet.

Upsala.

Universitetets Bibliothek.
Kongl. humanistiska Vetenskaps-Samfundet.

LIJST

DER LEDEN VAN HET BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN AAN HET BEGIN VAN 1920.

Beschermheer:

Z. Exc. Mr. J. P. GRAAF VAN LIMBURG-STIRUM,

Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië.

Directie.

Dr. G. A. J. Hazeu, voorzitter.
P. de Roo de la Faille, onder-voorzitter.
J. P. Moquette, conservator van het munt, penning- en zegelkabinet.
V. Zimmermann, penningmeester.
Mr. Dr. W. M. G. Schumann.
Dr. H. Djajadiningrat, conservator der handschriften-verzameling.
Dr. F. D. K. Bosch, conservator van het oudheidkundig museum.
P. J. Ott de Vries.
Mr. K. F. Creutzberg.
Dr. B. J. O. Schrieke, Conservator van het ethnographisch museum.
Dr. D. A. Rinkes.
J. Th. Moll, secretaris.
Mej. Dr. M. E. Lulius van Goor.

Eereleden.

Mr. J. H. Abendanon, den Haag.
Dr. N. Adriani, Posso.
Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.
H. D. H. Bosboom, den Haag.
G. C. E. van Daalen, den Haag.
W. B. van Goor, Bloemendaal.
Dr. F. de Haan, Weltevreden.
A. W. F. Idenburg, 's-Gravenhage.
R. A. A. Kromo Djojo Adinegoro, Modjokerto.
F. A. Liefrinck, den Haag.
Mr. H. A. Lorentz, Vogelensang.
Mr. J. C. Mulock Houwer, Bandoeng.
Prof. Dr. A. W Nieuwenhuis, Leiden.
J. W. van Nouhuys, Rotterdam.
Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, Leiden.
Dr. R. D. M. Verbeek, den Haag.
J. W. IJzerman, den Haag.

Correspondeerende Leden.

Prins Roland Bonaparte, Parijs.
Dr. Renw. Brandstetter, Luzern.
Dr. J. Burgess, Edinburgh.
A. Cabaton, Parijs.
J. C. Chailley — Bert, Parijs.
D. Clive Day, New Haven.
S. Coolsma, Apeldoorn.
Dr. A. Ehrenfeld, Weenen.
G. Ferrand, Parijs.
Prof. Dr. J. J. M. de Groot, Berlijn.
Dr. E. Hultzsch, Halle.
Dr. H. ten Kate, Glion, Zwitserland.
Prof. Dr. N. J. Krom, Leiden.
Prof. Dr. A. Maass, Berlijn.
A. Meulemans, Brussel.

Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. Dr. F. L. Pullé, Bologna.
Prof. Dr. Ph. S. van Ronkel, Leiden.
G. P. Rouffaer, den Haag.
Prof. Dr. H. Schuchardt, Graz.
H. J. E. F. Schwartz, Weltevreden.
Prof. Mr. S. M. Steinmetz, Amsterdam.
Rajah Sourindro Mohun Tagore, Calcutta.

Buitengewone Leden (oude stijl).

P. V. van Stein Callenfels, Diëng Plateau.
J. F. de Corte, Meester-Cornelis.
T. van Erp, den Haag.
O. L. Helfrich, Willemstad, Curaçao.
J. Knebel, Bandoeng.
Dr. Alb. C. Kruyt, Pendolo.
H. L. Leydie Melville, Weltevreden.
R. M. Kartadirdjo, Jogjakarta.
P. J. Perquin, Jogjakarta.
R. Ng. Poerbatjaraka (Lesya), Weltevreden.
W. H. Sundermann, Honnef.
C. W. J. Wenneker, Moentilan.

Vertegenwoordigers.

Mej. G. Andreae, Medan.
P. V. van Stein Callenfels, Dieng Plateau.
Th. B. A. Faubel, Soerabaja.
Mevrouw W. Fruin — Mees, Tegal.

Gewone Leden.

J. Aalders, Blitar.
Abdur Rachman, Londen.
R. Mohamad Achmad, Weltevreden.
Mr. N. A. M. van Aken, Lawang.
P. A. Mohamad Djamaloedin Aloeda, Cheribon.

Prof. Mr. J. H. Carpentier Alting, Weltevreden
Mej. G. Andreae, Medan.
J. V. Arnold, Boroboedoer bij Moentilan.
F. C. van Baak, Wonosari, Malang.
D. Bakker, Jogjakarta.
G. S. Bakker, Soerabaia.
N. Beets, Sidoardjo.
H. Bekink, Blitar
K. F. van den Berg, Weltevreden.
Mr. O. O. Bergsma, Semarang.
Chas. Berlin, Semarang.
W. F. van Beuningen, Weltevreden.
C. C. van Bezuye, Semarang.
Biliton-Maatschappij, Tandjoeng Pandan.
J. F. L. Blankenberg, Weltevreden.
A. H. G. Blokzeyl, Bandoeng.
J. C. Blommesteyn, Garoem, Blitar.
A. G. Böseken, Dlanggoe, Klaten.
A. Nering Bogel, Madioen.
W. C. Bonebakker, Amsterdam.
Dr. S. E. Boorsma, Bandoeng
Dr. J. Bosscha, Taloen, Pengalengan.
K. A. R. Bosscha, Malabar, Pengalengan.
A. Braam, Sadaréhé, Madjalenka
E. H. Brands, Soerabaja.
J. van Breen, Soerabaja.
R. M. Brenthel, Soerakarta.
G. L N. Britt, Boroboedoer.
Mr. W. W. Brouwer, Semarang
M. van Meeteren Brouwer, Bandoeng.
C. E. Brugman, Weltevreden.
C. W. A. Buma, Parijs.
J. Bunger, Semarang.
P Büttner, Soekodono, Modjoagoeng.
P. W. Calkoen, sf. Modjoagoeng, Modjokerto.
W. van Stein Callenfels, Tanah Datar, Tjibeber.

H. T. Campbell, Semarang.
A. W. Naudin ten Cate, Weltevreden.
Societeit Concordia, Weltevreden.
Wouter Cool, Weltevreden.
L. van Cooten, Semarang.
Ch. G. Cramer, Weltevreden
Ed. F. W. Croese van Vinkeveen, Bandoeng.
M. H. Damme, Bandoeng.
H. Th. Damsté, Singaradja.
R. T. Danoesoegondo, Magelang.
Chr. L. Dat, Soerabaja.
E. M. Delfos, Hilversum.
Deli-Maatschappij, Medan.
R. A. A. Achmad Djajadiningrat, Serang.
R. T. Djojoadinegoro, Lamongan.
Djojo Pranoto, Weltevreden.
H. van Doggenaar, Semarang.
J. G. Dom, Tjebongan, Djokjakarta
Ch. H. van Dorp, Semarang.
A. Doup, Sarolangoen, Djambi.
B. J. Duetz, Tjilatjap.
Sir Charles Eliot, Hongkong.
J. van der Ende, Salatiga.
G. R. Erdbrink, Buitenzorg.
A. M. Erkelens, Bandoeng.
A. Eterman, Gembong, Soeroebrautan, Djokja.
Th. B. A. Faubel, Soerabaja.
L. Frankema, Soerabaja.
Mr A. A. Gatestin, Weltevreden.
P. Gediking, Weltevreden.
J. H. F. Gelpke, Magelang.
Fr. J. Gentis, Soerabaja.
Mr. J. Gerritzen, Weltevreden.
S. W. G. Gisius, Klaten.
G. B. Cloyne, Batavia.
Dr. E. C. Godée Molsbergen, Weltevreden,

J. W. Goedhart, Soerabaja.
C. de Graaff, Soerabaja.
Mr. P. Chr. Groenemeyer, Weltevreden.
T. C. Th. Hampe, Djokjakarta.
H. C. G. Harmsen, Semarang.
P. H. Hausmann, Solo.
Mr. C. W. Baron van Heeckeren, Semarang.
M. G. van Heel, Semarang.
A. M. Hens, Bandjermasin.
W. H. Hoedt, Weltevreden.
F. K. R. Höjgaard, Wates, Kediri.
Mevr. B. J. Holtappel geb. Lichtenbelt, Soerabaja.
W. H. Hoogland, Bandoeng.
D. J. N. van der Hoop, Pamanoekan. Soebang.
G. L. Hovenkamp, Tasikmalaja.
J. Hulshoff, Palembang.
D. van Hulstijn, Bandjar.
J. H. B. baron van Ittersum, Modjoagoeng.
Mr. H. 's Jacob, Weltevreden.
F. James, Gempol, Cheribōn.
A. W. Jansz, Weltevreden.
Mr. L. J. P. J. Jeekel, Semarang
F. J. Junius, Benkoelen.
H. H. Kan, Weltevreden
S. de Kanter, Djokjakarta.
Kantoor voor Chineesche zaken, Weltevreden.
Thom. Karsten, Semarang.
J. Kats, Depok.
J. Kempen, Soerabaja.
R. A. Kerkhoven, Malabar, Pengalengan.
R. A. Kern, Modjokerto.
D. M. Keulemans, Soerabaja.
J. B. H. Kivit, Blitar.
M. J. Koch, Malang.
R. T. Koesoemoadinoto, Kediri.
Koningin Wilhelmina School, Weltevreden.

A. C. Koorenhof, Soekaboemi.
Kratonbibliotheek „Sonopoestoko", Solo.
Ch. R. Krijgsman, Sindangwangi, Tjitjalengka.
W. C. Krijgsman, Srengat.
B. ter Kuile, Soerabaja.
Soerabajasche Kunstkring, Soerabaja.
D. van Hinloopen Labberton, Weltevreden.
Mr. N. M. Lebret, Kedawoeng, Pasoeroean.
F. E. Lekens, Weltevreden.
Th. Ligthart, Amsterdam.
G. Liebl, Bloemendaal.
R. A. Lokhorst, Temanggoeng.
Mr. W. de Loos, Madioen
E. S. Luypen, Weltevreden.
Vereeniging „Maloeka", Amboina.
W. Manz, Batavia.
F. O. Meek, Soerowinangoen, Paree.
Mr. H. M. Meertens, Weltevreden
W. Mees, Soerabaja.
J. F. Metzelaar, Soerabaja.
A. H. Meijer, Salatiga.
C. F. G. Meijer, Bodja.
G. J. Meijer, Soerabaja.
W. H. Meijer, Breda.
Mr. A. Meyroos, Soerabaja.
Ch. M. Mioulet, Simpang Ampat, Serdang.
J. H. Misset, Mr. Cornelis.
J. L. Moens, Benkoelen.
P. A. J. Moojen, Weltevreden.
M. A. A. van Mook, Soerabaja.
A. C. H. van Motman, Dramaga, Buitenzorg.
P. R. Nieboer, Soerabaja.
R. M. T. A. Koesoemo Oetojo, Japara.
Mr. W. H. R. Olt, Solo.
W. van Oosten, Soerabaja.
Mr. A. H. van Ophuysen, Batavia.

Opleidingsschool voor Inlandsche Ambtenaren, Blitar.
Mr. F. D. E. van Ossenbruggen, Soerabaja.
Dr. L. Otten, Semarang.
H. Pek, Semarang.
G. A. Pieper, p/a Batavia.
J. Pinedo, Soerabaja.
L. M. F. Plate, Padang.
R. M. A. A. Poerbahdiningrat, Semarang.
J. Hulshoff Pol, Weltevreden.
H. J. Neervoort van de Poll, Bussum.
Mr. A. J. G. Maclaine Pont, Weltevreden.
H. Maclaine Pont, Bandoeng.
B. N. Powell, Soerabaja
P. A. A. P. Prang Wedono, Soerakarta.
Mr. J. D. Pijper, Padang.
J. E. Radersma, Breda.
Th. G. J. Resink, Djokjakarta.
Eug. Reyneke, Modjoagoeng.
A. J. van Riemsdijk, Tempel, Djokjakarta.
S. J. Rikkers, Djokjakarta.
W. G. F. L. Rissink, Blitar.
A. D. Robijn, Kendeng Lemboe, Glenmore, Banjoewangi.
Dr. L. S. A. M. van Römer, Soerabaja.
M. A. van Roggen, Tjibeber.
W. van Rossem, Weltevreden.
J. Th. van Rossum, Soerabaja.
L. Sand, Pagilarang, Pekalongan.
H. van Santwijk, Magelang.
R. A. Sasra di Ningrat, Soerakarta.
K. J. Schell, Soerabaja.
Mr. G. A. Yssel de Schepper, Lawang.
Mr. H. J. Scheuer, Weltevreden.
H. J. Schmidt, Meulaboh, Atjeh.
G. Schmitz, Soerabaja.
Th. E. Schreuel, Tangoelangin.

E. E. W. G. Schröder, Weltevreden.
J. Bakker Schut, Bogorpradah, Paree.
J. H. Schuyt, Buitenzorg.
P. H. W. Sitsen, Djokjakarta.
H. Smeets, Soerabaja.
R. M. A. Soedjono, Soerabaja.
F. G. Stammann, Proempang, Pekalongan.
F. W. Stapel, Bandoeng.
W. Staugaard, Pforzheim, Duitschland.
D. J. G. van Steenbergen, Solo.
G. W. F. G. Steinbuch, Tjilatjap.
H. E. Steinmetz, Weltevreden.
J. A. Stoop, 's Gravenhage.
L. P. L. van der Tas, Weltevreden.
H. G. Tesser, Soerabaja.
L. Thomas, Salatiga.
Mr. Th. Thomas, Weltevreden.
J. H. Tobias, Soerabaja.
P. W. M. Trap, Banjool, Djokjakarta.
Dr. H. van der Veen, Rante Pao, Midden Celebes.
Dr. K. van der Veen, Kediri.
N. M. C. Verwey Mejan, Weltevreden.
S. van Vleuten, Amsterdam.
M. Vlierboom, Malang.
H. Vogel, Lausanne.
A. de Vos, Soerabaja.
L. van Vuuren, Weltevreden.
J. van de Wal, Probolinggo.
J. M. Wassink, Pengoemben, Kebajoran.
A. Wattendorf, Randoeagoeng.
Dr. F. Weber, Bandoeng.
H. E. Taylor Weber, Tasikmalaja.
H. C. Westendorp, Kroewoek, Wlingi.
J. B. White, Magelang.
C. H. Wilson, Ketimbang, Soerabaja.
W. J. Winckel, Tjidadap, Tjibeber.

W. A. Winsser, Redjoagoeng, Madioen.
E. A. Wolff, Soerabaja.
S. H. Wolffers, Soerabaja.
N. A. Wijmenga, Weltevreden.
M. van IJzeren, Medan.
E. A. Zeilinga, Weltevreden.
Zendingsconsulaat Weltevreden.
O. L. Zimmerman, Soerabaja.
P. A. Zorab, Blitar.

Buitengewone leden (nieuwe stijl, Statuten art. 5—7).

R. Achmad, Weltevreden.
L. Adam, Menado.
W. J. D. van Andel, Palele, N. Celebes.
M. Aboekasan Atmodirono, Semarang
W. van Asch, Padang, Boelan Estate (Deli).
Mr. E. C. M. A. Batta, Indramajoe.
A. F. G. Becker, Semarang.
C. L. van der Bel, Sangkapoera..
W. H. Bethbeder, Madjalengka.
E. van Bienema, Pengadjaran, Djombang.
G. L. Blot, Meester Cornelis.
Mr. O. van Boekel, Magelang.
Mej. W. G. E. Boers, Madioen.
K. Borst, Weltevreden.
W. Boyd, Toeloengagoeng.
E. H. B. Brascamp, Buitenzorg.
Dr. R. Broersma, Weltevreden.
H. W. Th. de Bruijn, Weltevreden.
F. Burdinski, Bandoeng.
Mej. D. Burgemeestre, Fort de Kock.
H. J. F. Bijlmer, Weltevreden
J. J. Callenfels, Wonoredjo, Kediri.
Mr. S. Cohen Fz., Madoera
B. Cox, Sigli (Atjeh).
B. J. K. Crämer, Weltevreden.

P. F. Dahler, Weltevreden.
Dajat Hidajat, Toboali, Banka.
Mohamed Daniris, Weltevreden.
F. C. H. Darlang, Weltevreden.
R. M. Dartoesoegondo, Weltevreden.
F. G. van Delden, Bandoeng.
Mej. C. J. W. Delfour, Weltevreden.
Mr. K. Denys, Blitar.
Mej. L. Dersjant, Fort de Kock.
Redactie „Deutsche Wacht," Weltevreden.
R. Hasan Djajadiningrat, Serang.
R. Mohamad Djajadiningrat, Menes (bij Serang).
M. Doerjat, Madioen.
A. J. P. Doom, Djokja.
Mej. B. Draayer, Weltevreden.
Mr. G. H. van Driel, Weltevreden.
G. van Duinen, Bandoeng.
Mr. E. J. F. van Dunné, Weltevreden.
E. N. Engelhard, Soerabaja.
Mr. K. L. J. Enthoven, Weltevreden.
H. Erkelens, Djokja.
P. K. Erkelens, Semarang.
C. J. Feith, Soerabaja.
Jhr. Mr. W. W. Feith, Magelang.
J. D. Ferman, Poendoeng, Djokja.
E. W. de Flines Jr., Soerabaja.
Mr. Th. A. Fruin, Tegal.
Mr. A. van Gennep, Soerabaja.
W. K. van Gennep. Magelang.
J. Gerber, Bandoeng.
A. de Geus, Weltevreden.
S. G. Ginsel, Karimon Djawa, Japara.
C. van de Graaf, Probolinggo.
E. P. F. Groeneveldt, Madioen.
Mr. H. Groeneveldt, Weltevreden.
B. de Haan, Blitar.

Mr. B. ter Haar Bz., Djokja.
Mej. P. M. Hamerster, Salatiga.
M. A. Hamid, Weltevreden.
G. H. de Heer, Mr. Cornelis.
Mevr. N. Hengeveld, Djokja.
G. A. M. Hondius van Herwerden, Singaradja.
J. H. Hesselberg, Madioen.
H. W. T. Hessels, Soerabaja.
K. Heijne, Buitenzorg.
L. C. Heijting, Tabanan (Bali).
Dr. A. Hischmann, Weltevreden.
Th. M. A. Hoebink, Soerabaja.
Kiagoes Hoesin, Weltevreden.
Mej. M. Hoetink, Weltevreden.
T. Baron van Hogendorp, Cheribon.
G. J. Pijnakker Hordijk, Beran, Djokja.
R. K. Hulsing, Weltevreden.
L. J. Husselman, Poetoessiban, West Borneo.
P. A. Hijnekamp, Grissee.
Mr. A. H. Idema, Toeloengagoeng.
A. J. Jansen, Tamansari, Banjoewangi.
A. S. Janssen, Magelang.
Joebhaar, Weltevreden.
Jhr. A. U. W. de Jonge, Ngrangkah, Kediri
H. J. Kiewiet de Jonge, Weltevreden.
J. Jongejans, s. f. Mritjan, Kediri.
Mr. J. A. Jonkman, Weltevreden.
T. T. Kan, Weltevreden.
P. Keijzer, s. f. Mritjan, Kediri.
P. T. M. Kievenaar, Weltevreden.
Mr. N. C. Kist, Sampang, Madoera.
C. H. Koch, Soerabaja.
S. Koperberg, Weltevreden
C. de Korver, Weltevreden.
J. P Koster, Tandjong Pinang, Riouw (tijdelijk Weltevr.).
D. J. C. Kriebel, Palembang.

A. Kuyer, Pajeti, Soemba.
Kweekschool (Particuliere), (Keucheniusschool, dir. D. Koelewijn, Djokja.
J. F. Labohm, Buitenzorg.
R. A. T. Lach de Bère, Weltevreden.
A. G. van der Land, Soerabaja.
L. Langenbergen, Pawod, Sigli, Atjeh.
Leeszaal (Openbare) en Bibliotheek, Semarang.
Mr. T. L. Lekkerkerker, Salatiga.
W. J. Leyds Jzn., Pariaman, S. W. K.
M. T. Lichtendahl, Ambarawa.
A. J. Lievegoed, Semarang.
E. Louzada, Djokja.
A. J. H. Baron van Lijnden, 's Gravenhage.
T. Mahmoed, Weltevreden.
L. Maitimo, Weltevreden.
P. Th. Mariano de Calouta, Soerabaja.
Marto Soemarmo, Weltevreden.
Mr. J. H. Meiss, Ternate.
J. van der Meij, Tasikmalaja.
G. J. Meijer, Solo.
A. Meijroos, Weltevreden.
R. Moerjono Djojodigdo, Weltevreden.
F. M. E. M. Mohrmann, Paree.
J. T. Mojet, Malang.
R. A. M. Moon, Weltevreden.
J. F. Th. M. Moormann, Solo.
T. A. Mouthaan, Pekalongan.
A. Mühlenfeld, Pasoeroean.
J. G. Mühlenfeld, Klaten.
H. Mulder, Semarang.
D. van Mullem, Weltevreden.
A. Neter, Soerabaja.
J. H. Nieuwenhuis, Semarang.
R. R. Nitidipoero, Djokjakarta.
A. H. Nijhoff Jr., Blitar.

Ch. J. Odenthal, Djokja.
Oemar, Weltevreden.
M. F. Onnen, Soerabaja.
G. Oostenbroek, Solok, S. W. K.
L. A. P. F. van Oosterzee, Weltevreden.
T. Ottolander, Tamansari, Banjoewangi.
L. C. Ouwerling, Moeara Tewe, Kandangan, Borneo.
Phung Liang Lee, Weltevreden.
R. Ng. Poerbapranoto, Weltevreden.
Mr. W. J. M. Plate, Soerabaja.
R. Herri Poernomo, Gendeng bij Kraksaän.
Ds. F. Pont, Weltevreden.
J. E. Pothoff, Weltevreden.
A. Pott, Tenggrong. (Borneo).
R. Prawoto, Weltevreden.
Ph. C. A. J. Quanjer, Weltevreden.
F. Raaymaekers, Weltevreden.
Abdul Rachman, Weltevreden.
Mr. H. Rahder, Medan.
W. E. H. Rappold, Soerabaja.
K. Reinsma, Djokja
A. M. Reuter, Panataran, Blitar.
Roeslan, Weltevreden.
IJ. Rogge, Mr. Cornelis.
F. H. W. Rooyackers, Weltevreden.
Th. Roque, Beran, bij Djokja.
H. Rose, Palembang.
R. M. Sarwoko Mangoenkoesoemo, Weltevreden.
Mich. Scheffer, Banjoemas.
W. Schmidt, Djokja.
J. Scholte, Bandoeng.
J. S. Scholten, Pandeglang.
Mr. L. Schoutendorp, Weltevreden..
J. H. Schijfsma, Soerabaja.
W. H. D. Segboer, Weltevreden.
R. Moh. Sidik, Weltevreden.

P. A. Sipkema, Medan.
F. Sjoukes, Madioen.
J. N. Smith, Indramajoe.
J. B. Snellen, Leiden.
R. Soedjiman, Weltevreden.
R. M. Pandji Darko Soengando, Weltevreden.
R. T. Soemantri, Bodjonegoro.
Soepardjo, Weltevreden.
R. Soeratin, Mr. Cornelis.
R. Soeriokoesoemo, Weltevreden.
R. Soerjo, Batavia.
Soetardjo, Weltevreden.
R. M. Soetatmo Soerjokoesoemo, Depok.
R. Sosrodiprodjo, Weltevreden.
Raden Sosrohadiwidjojo, Rawakele Idjoe S. S. W. L.
A. I. Spits, Priaman.
Mr. E. Ph. C. E. Steinmetz, Weltevreden.
K. J. H. Graaf van Limburg Stirum, Pladjoe, Palembang.
Mr. W. P. van Stockum, Soerabaja.
J. E. Stokvis, 's-Gravenhage.
Jhr. B. C. C. M. M. van Suchtelen, Djambi.
A. H. Sweys, Magelang.
M. Moh. Tajib, Weltevreden.
Mr. J. S. Thieme, Semarang.
Mr. J. J. Tichelaar, Bondowoso.
D. Tilkema, Lamongan.
Said Toha bin Abdullah Alhabzi, Weltevreden.
J. Tolk, Blitar.
S Tondokoesoemo, Weltevreden.
J. Treep, Soerabaja.
M J. J. Treur, Moentilan
M. F. Tydeman, Salatiga.
J. Verboom, Soerabaja.
A, Verheul, Sigli (Atjeh).
Dr. E. A. Zegers Verhoeven, Madjalengka.
J. A. Verhoog, Solo.

M. Vertregt, Djatiroto, Pasoeroean.
J. J. de Vink, Brambanan (bij Djokja).
H. A. Voet, Temanggoeng.
J. J. de Vos tot Nederveen Cappel, Singaradja.
A. A. E. Buurman van Vreeden, Weltevreden.
Mr. J. M. van Walsem, Banjoewangi.
J. J. Warendorf, Soerabaja.
A. L. Wawo Runtu, Mr. Cornelis.
F. L. C. Weehuizen, Weltevreden.
F. Welter, Klaten.
J. P. Werner, Djokjakarta.
L. C. Westenenk, Benkoelen.
R. T. Wiranata Koesoema, Tjiandjoer.
R. Wiriadinata, Weltevreden.
A. Young, Weltevreden.
W. Zeehandelaar, Madioen.
H. C. Zentgraaf, Djokjakarta.
H. Zieren, Djokjakarta.

Alphabetisch Register.

N.C